

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі
Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы

**«Балабақша-мектеп-колледж-жоғарғы оқу орны» жүйесіндегі
мемлекеттік тілді деңгейлік үздіксіз оқыту стандартын
пайдалану мониторингі**

Талдамалық анықтама

**Мониторинг применения Стандарта непрерывного уровневого
обучения государственному языку в системе «детский сад-школа-
колледж-вуз»**

Аналитическая справка

Астана
2016

Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы Ғылыми кеңесімен баспаға ұсынылды (2016 жылғы 17 маусымдағы №5 хаттама).

«Балабақша-мектеп-колледж-жоғарғы оқу орны» жүйесіндегі мемлекеттік тілді деңгейлік үздіксіз оқыту стандартын пайдалану мониторингі. Талдамалық анықтама. – Астана: Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы, 2016. – 43 б.

Рекомендовано к изданию решением ученого совета Национальной академии образования им. И.Алтынсарина (протокол №5 от 17 июня 2016 г.).

Мониторинг применения Стандарта непрерывного уровневого обучения государственному языку в системе «детский сад-школа-колледж-вуз». Аналитическая справка. – Астана: Национальная академия образования им. И. Алтынсарина, 2016. – 44 с.

Осы жұмыста «Балабақша-мектеп-колледж-жоғарғы оқу орны» жүйесінде мемлекеттік тілді деңгейлік үздіксіз оқыту стандартын пайдалануға жүргізілген мониторинг қорытындысы көрсетілген.

Мұнда осы стандарт негізінде әзірленген, 2015-2016 оқу жылында республиканың 41 мектебінде өткізілген қазақ тілі бойынша деңгейлік оқулықтарды апробациялау нәтижелері ұсынылған.

Жұмыс қазақ тілін мемлекеттік тіл ретінде оқыту әдістемесі саласының барлық мамандарына, білім беру басқармаларының басшыларына, әкімшілік органдарының қызметкерлеріне арналған.

В настоящей работе отражены итоги мониторинга применения Стандарта непрерывного уровневого обучения государственному языку в системе «детский сад – школа – колледж– вуз».

Здесь же представлены результаты апробации уровневых учебников по казахскому языку, разработанных в соответствии с данным стандартом, проведенной в 2015-2016 учебном году в 41 школе республики.

Работа адресована всем специалистам в области методики преподавания казахского языка как государственного, руководителям управлений образования, работникам административных органов.

Кіріспе

Білім беру саласында қазақ тілін дамыту, білім сапасын арттыру міндеттері – қазіргі кезде қоғамның назарында тұрған өзекті мәселелердің бірі.

ҚР Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 Қаулысымен бекітілген Орта білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес «Қазақ тілі» пәні бойынша «Шет тілдерін деңгейлеп меңгертудің еуропалық жүйесіне» негізделіп 1-11-сыныптарға деңгейлік оқу бағдарламалары әзірленді және ҚР Білім және ғылым министрінің 2013 жылғы 3 сәуірдегі № 115 бұйрығымен бекітіліп, 2013-2014 оқу жылында қолданысқа енгізілді.

Аталған оқу бағдарламасында тілді игерудің деңгейлері мен олардың сипаттарының негізінде қазақ тілді емес мектептерде қазақ тілін үйретудің деңгейлері айқындалды.

2014 жылы мемлекеттік тілдің кең ауқымды қолданысын қамтамасыз ету мақсатында «Балабақша – мектеп – колледж – жоғары оқу орны» жүйесіндегі мемлекеттік тілді деңгейлік үздіксіз оқыту стандарты (бұдан әрі - Стандарт) әзірленіп, ҚР Білім және ғылым министрімен 2014 жылғы 17 қарашада бекітілді.

Стандарт еуропалық деңгейлер жүйесіне сәйкес тілді меңгертудің алты деңгейінен тұрады:

A1 деңгейі қарапайым;

A2 – негізгі;

B1 – орта;

B2 – ортадан жоғары;

C1, C2 – жетік деңгейлермен анықталған.

Оқушылардың білім, білік, дағдылары орта мектеп жүйесінде тілді деңгейлік меңгерту ерекшеліктеріне сәйкестендіріліп, жіктелді.

Жалпы білім беретін қазақ тілді емес мектептерде «Қазақ тілі» пәні бойынша оқушылардың қазақ тілін білу деңгейлері мен сөйлеу дағдыларына қойылатын өлшемдер де осы Стандартта көрсетілген.

Қазақ тілін деңгейлер бойынша оқытудың күтілетін нәтижелері (1-11-сыныптар):

- қарапайым деңгейде бастапқы саты бойынша ауызекі тілде қазақша тілдік қатынасты меңгеруі тиісі;

- негізгі деңгейде өмірлік жағдаяттарда қазақ тілінде дұрыс сөйлеп, сауатты жаза білуі тиіс;

- орта деңгейде өз ойын еркін жеткізе біліп, сұрақ қойып, оған жауап беріп, әдеби тілді меңгеруі тиіс;

- ортадан жоғары деңгейде кәсіби бағдарлы бағытта, қоғамдық ортада, әртүрлі әлеуметтік жағдайларда тілдік қатынаста еркін игеруі тиіс.

Дегенмен, «Балабақша – мектеп – колледж – жоғары оқу орны» жүйесіндегі мемлекеттік тілді деңгейлік үздіксіз оқыту стандарты тек жалпы орта білім беру деңгейінде ғана қолданылды, мектепке дейінгі, кәсіптік орта, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі деңгейлерде қолданылған жоқ.

Осы орайда елімізде алғаш рет тілдерді меңгертудің еуропалық стандартын есепке ала отырып деңгейлік Стандарт пен оқу бағдарламалары негізінде оқыту қазақ тілінде емес мектептің 1-11-сыныптарына арналған **11** - «Қазақ тілі» пәнінің деңгейлік оқулықтары мен **45** оқу-әдістемелік кешендері (бұдан әрі - ОӘК) әзірленіп, «StudyInn» білім беру консалтингінің «Көкжиек-Горизонт» баспасында басылып шықты.

Деңгейлік оқулықтар мен ОӘК-тер педагогика ғылымдарының докторы, профессор Оразбаева Фаузия Шәмсіқызы басшылығымен тілші-ғалымдар, әдіскерлер, тәжірибелі мектеп мұғалімдері әзірледі. Оқулықтарды әзірлеуге ғалымдармен бірге оқыту қазақ тілді емес мектептердің практик мұғалімдері де қатысты.

Деңгейлік оқу бағдарламасы мен оқулықтардың мазмұны оқушылардың мемлекеттік тілде сөйлесім әрекетін мәдениетаралық қатысым құралы ретінде меңгертуді көздейді.

Осы оқулықтардың оқу бағдарламаларымен сәйкес келуіне байланысты ҚР Білім және ғылым министрінің 2015 жылғы 18 маусымдағы № 393 бұйрығымен оқыту қазақ тілінде емес мектептерде жүргізілетін 1-11-сыныптарға арналған «Қазақ тілі» пәнінің оқу бағдарламаларына өзгерістер мен толықтырулар енгізілді.

Білім мазмұнында Елбасы Н.Ә.Назарбаевтың 2014 жылғы 17 қаңтардағы «Қазақстандық жол – 2050: Ортақ мақсат, ортақ мүдде, ортақ болашақ» атты Қазақстан халқына Жолдауында белгіленген мемлекеттің стратегиялық даму бағыттары мен «Мәңгілік Ел» жалпыұлттық идеясын жүзеге асырудың басты тетігі ретінде функционалдық сауаттылықты қалыптастыру мәселесіне басымдылық берілді.

Қазақ тілді емес мектептердегі «Қазақ тілі» пәнінің оқу бағдарламасының сыныптар бойынша білім мазмұнына, оқу аяларының шеңберінде оқытылатын тақырыптарға берілген сағат сандарына өзгерістер енгізіліп, жаңа тақырыптармен толықтырылды.

1. Мониторингтің мақсаты мен міндеттері

ҚР Білім және ғылым министрінің 2015 жылғы 26 тамыздағы № 542 бұйрығына сәйкес 2015-2016 оқу жылында республикамыздың 41 мектебінде 1-11-сыныптарда деңгейлік оқулықтар мен ОӘК-тер апробациядан өткізілді. Бұл мектептердің 28-і – қалалық мектептер, 13-і – ауылдық мектептер болып табылады. Олардың ішінде 12 мектептің оқыту тілі аралас, 29-ының оқыту тілі орыс тілінде.

Апробацияның мақсаты – қазақ тілінен басқа тілде оқытатын мектептердің 1-11-сыныптарына арналған «Қазақ тілінің» деңгейлік оқулықтары мен ОӘК-тің тілдік білім сапасын арттыру мүмкіндіктерін, мектеп оқушыларына мемлекеттік тілді меңгертудегі тиімділігін, деңгейлік оқулықтардың, оқу-әдістемелік кешендердің мазмұнын зерделеу және осы оқулықтардың одан әрі іске асуына қолайлы жағдайларды айқындау.

Алғаш рет «Қазақ тілі» пәні бойынша біртұтас кешен түрінде дайындалған деңгейлік оқулықтардың білім мазмұнындағы, оқытудың әдістемелік жүйесіндегі жаңашылдықтар мен ерекшеліктерді тексеру және аталған кешеннің тіл үйретудің халықаралық стандарттармен сәйкесітігін анықтау, бастауыш, негізгі және жалпы орта білім беру деңгейлерінде қазақ тілін қатысымдық тұрғыдан меңгертуді үйрету, сондай-ақ коммуникативтік қабілеті дамыған дара тұлғаның дамуына мүмкіндік жасау апробацияның басты міндеттерінің бірі болып табылады.

2. Мониторингтің инструментарийлері және технологиялық рәсімдері

Мониторинг жүргізу үшін кестелер әзірленді, облыстардың, Астана және Алматы қалаларының білім басқармаларына жіберіліп, мәліметтер алынды.

I. Жалпы мәліметтер

1-кесте. Апробацияға қатысушы мектептер туралы мәлімет.

№	Мектептің заңды атауы	Мекенжайы, электронды поштасы, байланыс телефоны	Мектеп директорының және орынбасарының ТАӘ	Апробацияға жауапты тұлғаның ТАӘ
1				
2				

Ескерту: Мәліметті Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының ресми хатына сәйкес облыстардың, Астана және Алматы қалаларының білім басқармалары жинақтап жіберді.

II. Экспериментпен қамтылған оқушылар туралы мәлімет

2-кесте. Эксперимент сыныптардағы оқушылардың саны туралы мәлімет (*әрбір сынып бойынша экспериментпен қамтылған сыныптағы оқушы саны көрсетіледі*)

Мектептер	Сыныптар											Барлығы
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Ақмола облысы												
№13 «Экос» МГ												
Бурабай ауд. №3 орта мектебі												
Ақтөбе облысы												
№26 орта мектебі												
Қарғалы ауд. №1 Бадамша орта мектебі												
Алматы облысы												
В.Терешкова атындағы ОМ												
Жамбыл атындағы ОМ												
Атырау облысы												
О.Сарғұнанов атындағы ОМ												
М.Ломоносов атындағы ОМ												
Батыс Қазақстан облысы												
№7 орта мектеп												
Дарынды балаларға арналған облыстық №8 мектеп												
Жамбыл облысы												
Тараз қаласы №40 орта мектеп												
Ғ.Мұратбаев атындағы МГ												
Қарағанды облысы												
№38 орта мектеп												

Осакаровка №9 гимназия																
Қызылорда облысы																
№198 орта мектеп																
Арал ауданы №14 МЛ																
Қостанай облысы																
№7 орта мектеп																
М.Горький атындағы гимназия																
Ұзынкөл ауданы Троебрат ОМ																
Маңғыстау облысы																
№14 орта мектеп																
Жаңаөзен қаласы №3 ОМ																
Павлодар облысы																
№24 орта мектеп																
Успен ауданы №1 орта мектеп																
Солтүстік Қазақстан облысы																
№26 балабақша-мектеп																
Айыртау ауданы Имантау ОМ																
Оңтүстік Қазақстан облысы																
А.Пушкин атындағы №1 МГ																
Ю.Гагарин атындағы №16 МЛ																
Шығыс Қазақстан облысы																
Өскемен қаласы №24 МГ																
Ы.Алтынсарин атындағы ОМ																
Семей қаласы №6 МГ																
Семей қаласы №7 МЛ																
Астана қаласы																
№7 мектеп-гимназия																
№18 мектеп-лицей																
№31 мектеп-гимназия																
№53 мектеп-лицей																
№63 орта мектеп																
Алматы қаласы																
О.Жандосов атындағы №105 гимназия																
№52 орта мектеп																
№48 мектеп-лицей																
№130 гимназия																
№131 мектеп-лицей																
Барлығы																

Ескерту: «Қазақ тілінен басқа тілде оқытатын мектептердің 1-11- сыныптарына арналған қазақ тілінің деңгейлік оқулықтарын сынақтан өткізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2015 жылғы 26 тамыздағы № 542 бұйрығына сәйкес әрбір параллельден 1 сыныптан алынғанын ескеру қажет.

III. Кадрмен қамтамасыз ету

3-кесте. Эксперимент сыныптардағы мұғалімдер туралы мәлімет

Облыс/қала	Мұғалімдер саны	Біліктілік санаты			
		І (%)	II (%)	III (%)	Санаты жоқ
Ақмола					
Алматы					
Ақтөбе					
Атырау					
Жамбыл					
Батыс Қазақстан					
Қарағанды					
Қостанай					
Қызылорда					
Маңғыстау					
Оңтүстік Қазақстан					
Павлодар					
Солтүстік Қазақстан					
Шығыс Қазақстан					
Алматы қаласы					
Астана қаласы					
Барлығы:					

Ескерту: Бұл кестеге эксперименттік сыныптарда жұмыс істейтін мұғалімдер туралы мәлімет жинақталды. Мәліметті экспериментке қатысушы мектептер жинақтап, Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясына өңдеу үшін жіберді.

IV. Апробация қорытындылары

4-кесте. Тоқсандық қорытынды (әрбір тоқсан сайын эксперименттік мектептер толтырды, мектеп директорының қолымен және мөрімен расталды)

Облыстар	Сынып саны	Барлық оқушы	Қатысқан оқушылар саны	Тоқсандық баға				Сапа %	Үлгерім %
				«5»	«4»	«3»	«2»		
Астана қаласы									
Алматы қаласы									
Ақмола									
Ақтөбе									
Алматы									
Атырау									
Батыс Қазақстан									
Жамбыл									
Қарағанды									
Қызылорда									
Қостанай									
Маңғыстау									
Павлодар									

Солтүстік Қазақстан									
Оңтүстік Қазақстан									
Шығыс Қазақстан									
<i>Барлығы</i>									

5-кесте. Жылдық қорытынды

Облыстар	Сынып саны	Барлық оқушы	Қатысқан оқушылар саны	Жылдық баға				Сапа %	Үлгерім %
				«5»	«4»	«3»	«2»		
Астана қаласы									
Алматы қаласы									
Ақмола									
Ақтөбе									
Алматы									
Атырау									
Батыс Қазақстан									
Жамбыл									
Қарағанды									
Қызылорда									
Қостанай									
Маңғыстау									
Павлодар									
Солтүстік Қазақстан									
Оңтүстік Қазақстан									
Шығыс Қазақстан									
<i>Барлығы</i>									

6-кесте. Бақылау жұмыстарының қорытындылары

Облыстар	Сынып саны	Барлық оқушы	Қатысқан оқушылар саны	Бағалар				Сапа %	Үлгерім %
				«5»	«4»	«3»	«2»		
Астана қаласы									
Алматы қаласы									
Ақмола									
Ақтөбе									
Алматы									
Атырау									
Батыс Қазақстан									
Жамбыл									
Қарағанды									
Қызылорда									
Қостанай									

6-кестенің жалғасы									
Маңғыстау									
Павлодар									
Солтүстік Қазақстан									
Оңтүстік Қазақстан									
Шығыс Қазақстан									
Барлығы									

7-кесте. ОЖСБ қорытындысы (2015-2016 оқу жылында өткізілген Оқу жетістіктерін сырттай бағалау рәсіміне қатысу)

	Алматы облысы Панфилов ауданы Жамбыл атындағы орта мектеп			Ақтөбе қаласындағы № 26 орта мектеп			Петропавл қаласындағы № 26 мектеп- балабақша			Астана қаласындағы № 63 орта мектеп		
	бар лығы	қазақ	орыс	бар лығы	қазақ	орыс	бар лығы	қазақ	орыс	бар лығы	қазақ	орыс
Қатысушылар												
Жалпы орташа балл												
Пәндер бойынша												
Қазақ тілі												
Алгебра												
Қазақстан тарихы												
Дүниежүзі тарихы												
Химия												
Физика												
География												
Ағылшын тілі												
Биология												
Қазақ әдебиеті												
Орыс тілі												

Ескерту: ОЖСБ рәсіміне мектептерді іріктеу кезінде 41 эксперименттік мектептен тек 4 мектеп ғана қатысқан.

V. Ұйымдастыру жұмыстары

8-кесте. Оқыту қазақ тілді емес мектептердің 1-11-сыныптарына арналған «Қазақ тілі» пәнінің деңгейлік оқулықтары бойынша жұмыс жасап жатқан мұғалімдерге арналған On-line сауалнама

№	Сауалнама сұрағы	Болжамды жауаптары	Жауабы
1	Қазақ тілін деңгейлік оқыту барысында сабақты коммуникативтік- танымдық мақсат тұрғысынан жүзеге асыру үшін сөйлесім әрекетінің бес түрі іске қосылады. Сіздің ойыңызша, осы бес әрекеттің қайсысы барынша	1. Тыңдалым 2. Айтылым 3. Оқылым 4. Жазылым 5. Тілдесім 6. Барлығы	

8-кестенің жалғасы		
	мемлекеттік тілді меңгертуге ықпал етеді?	7.
2	Деңгейлік оқулықты практикада қолдануда туындайтын қиыншылықтар деңгейін анықтаңыз.	1. Сабаққа дайындықтың жетіспеушілігі 2. Педагогикалық таптаурын болған әдістерден арыла алмау 3. Тәжірибе алмасуға, білім көтеруге мүмкіндіктің жоқтығы
3	Деңгейлік оқулықтармен жұмыс жасау барысында оқушылардың бойында қандай икемділіктер мен дағдыларды дамыта білдіңіз?	1. Тілдік коммуникация арқылы сөйлеуге үйрету 2. Тілді өз бетімен меңгеруіне мүмкіндік жасау 3. Тілді үйренуге деген ынтасын қалыптастыру
4	Оқулықта берілген тапсырмалар жүйесі арқылы оқушылардың мемлекеттік тілді меңгеру деңгейін анықтауға бола ма?	1. Иә, білім сапасы мен үлгерім оқушылардың басым бөлігінде көтерілді 2. Жоқ, білім сапасы мен үлгерім өзгерген жоқ немесе төмендеді 3. Білім сапасы мен үлгерім тек кейбір оқушыларда ғана көтерілді
5	Сабақ тілдік қатынастың үш түрлі жолы арқылы іске асырылады, Сіз үшін қайсысы қолайлы деп ойлайсыз.	1. Жұптық жұмыс 2. Топтық жұмыс 3. Ұжымдық жұмыс 4. Ешқайсысы
6	«Қазақ тілі» пәнінің деңгейлік оқулықтары оқушылардың функционалдық сауаттылығын дамытуға ықпал ете ме?	1. Иә, олардың сөздік қорын молайтып, сөйлеу дағдыларын жетілдіреді. 2. Жоқ, өйткені кейбір тапсырмалар деңгейлік тапсырмалардың талап-тарына сай келмейді. 3. Кейде, өйткені кейбір тапсырмалар оқушылардың жас ерекшелігіне сай келмейді.
7	Деңгейлік оқулықта нені өзгертуге болады деп ойлайсыз?	1. Сандық және сапалық жағынан иллюстрацияларды өзгертсе; 2. Тапсырмаларды өзгертсе, өйткені тапсырмалар бір сарынды, қайталанып келеді; 3. Оқулықтың көлемі мен мұқабасын, дизайнын өзгертсе; 4. Оқулықтағы суреттерді өзгертсе;
8	Деңгейлік оқулықтағы грамматикалық тапсырмалар мен мәтіндер арасында	1. Келісемін, күнделікті өмірмен байланыс бар.

8-кестенің жалғасы		
күнделікті өмірмен байланыс бар дегенмен келісесіз бе?	2. Келіспеймін, барлық тапсырмалар мен мәтіндер күнделікті өмірмен байланыспайды. 3. Барлығы емес, тек кейбір тапсырмалар ғана күнделікті өмірмен байланысады. 4. Жауап беруге қиналамын.	

Ескерту: Б. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының nao.kz ресми сайтына орналастырылған On-line сауалнамаға мұғалімдер өз еріктерімен қатысып, пікірлерін білдірді.

9-кесте. Оқыту қазақ тілді емес мектептердің 1-11-сыныптарына арналған «Қазақ тілі» пәнінің деңгейлік оқулықтары бойынша ата-аналарға арналған сауалнама

№	Сауалнама сұрағы	Болжамды жауап	Жауап
1	Оқулық мазмұны сіздің балаңыздың жас ерекшеліктеріне сәйкес келе ме?	А) ия Ә) жоқ Б) жауап беруге қиналамын	
2	Сіздің балаңызға оқулықтағы тапсырмалар түсінікті ме?	А) ия Ә) жоқ Б) жауап беруге қиналамын	
3	Сізге оқулықтың сыртқы келбеті ұнай ма?	А) ия Ә) жоқ Б) жауап беруге қиналамын	
4	Сіздің балаңыз «лексикалық минимумды» қолдана ма?	А) ия Ә) жоқ Б) жауап беруге қиналамын	
5	Сіздің балаңызға оқулықта берілген үй тапсырмалары ұнай ма?	А) ия Ә) жоқ Б) жауап беруге қиналамын	
6	Сіздің балаңызда үй тапсырмасын орындауда қандай қиындықтар туындайды?	А) түсініксіз тапсырмалар Ә) қиын тапсырмалар Б) қызықсыз тапсырмалар С) менің баламда үй тапсырмасын орындауда қиындық туындамайды	
7	Сіз оқулықта нені өзгерткіңіз келеді?	А) суреттерін өзгертер едім – саны мен сапасын Ә) оқулықта анағұрлым қызықты тапсырмаларды көргім келеді Б) оқулықтың сыртқы келбеті ұнамайды С) еш өзгеріс енгізгім келмейді	
8	Тілді меңгеруде сіздің балаңызға оқулық қаншалықты көмегін тигізеді?	А) бала тілді оңай әрі тез меңгереді Ә) материал қиындықпен меңгеріледі	
9	Оқулық балаңыздың оқу уәжін арттыра ма?	А) ия Ә) жоқ	

10	Оқулық сіздің балаңыздың оқу дербестігін арттыра ма?	А) ия Ә) жоқ Б) жауап беруге қиналамын	
----	--	--	--

10-кесте. Оқыту қазақ тілді емес мектептердің 1-11-сыныптарына арналған «Қазақ тілі» пәнінің деңгейлік оқулықтары бойынша эксперименттік сыныптағы оқушыларға арналған сауалнама

№	Сауалнама сұрағы	Болжамды жауап	Жауап
1	Сіз қазақ тілі бойынша жаңа оқулықтарды пайдаланысыз ба?	Пайдаланамын Қолдаймын Ия Жоқ Сіздің жауабыңыз	
2	Сіз үшін оқулықта берілген тапсырмаларды орындау оңай ма?	Пайдаланамын Қолдаймын Ия Жоқ Сіздің жауабыңыз	
3	Осы оқулық бойынша оқуды жалғастыруға келісесіз бе?	Пайдаланамын Қолдаймын Ия Жоқ Сіздің жауабыңыз	
4	Егер сізде таңдау болса, сіз «Көкжиек - Горизонт» баспасының оқулықтарын таңдар ма едіңіз?	Пайдаланамын Қолдаймын Ия Жоқ Сіздің жауабыңыз	
5	Оқулықта берілген тапсырмаларды оңай қабылдайсыз ба?	Пайдаланамын Қолдаймын Ия Жоқ Сіздің жауабыңыз	
6	Сіз оқулықтағы грамматикалық тапсырмалар мен мәтіндердің өмірмен байланысы бар екеніне келісесіз бе?	Пайдаланамын Қолдаймын Ия Жоқ Сіздің жауабыңыз	
7	Сіз күнделікті өзара қарым қатынаста лексикалық минимумды, оқулық мәтіндерін қолданасыз ба?	Пайдаланамын Қолдаймын Ия Жоқ Сіздің жауабыңыз	
8	Сіз лексикалық, грамматикалық тақырыптар мен басқада жұмыс түрлерін оңай меңгересіз бе?	Пайдаланамын Қолдаймын Ия Жоқ Сіздің жауабыңыз	
9	Оқулықта берілген суреттер мәтіндермен, тапсырмалармен тығыз	Пайдаланамын Қолдаймын	

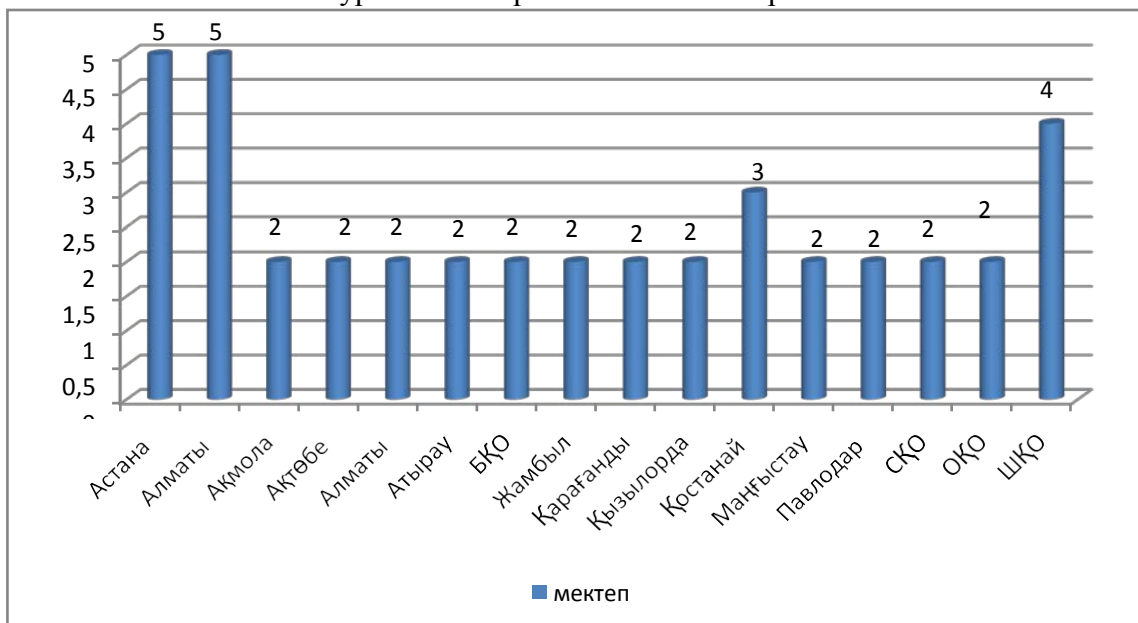
	байланысатына екеніне келісесіз бе?	Ия Жоқ Сіздің жауабыңыз	
10	Сізге оқулықтағы қай материал анағұрлым қызықты: - грамматика бойынша жаттығулар – түсінуге бағытталған тапсырмалар - есте жақсы сақтауға арналған оқулыққа қосымша берілген сөздер, фразалар мен сөйлемдер тізімі	Пайдаланамын Қолдаймын Ия Жоқ Сіздің жауабыңыз	
11	Оқулықтың қандай осал жақтарын байқадыңыз? - таныс емес сөздер көп - мәтін көлемдері үлкен	Пайдаланамын Қолдаймын Ия Жоқ Сіздің жауабыңыз	

3. Мониторинг қорытындысы

Мектептер туралы жалпы мәлімет

Апробациямен 41 жалпы білім беретін орта мектеп қамтылды. Оның ішінде Астана және Алматы қалаларында 5 мектептен, Шығыс Қазақстан облысында 4 мектеп, Қостанай облысы бойынша 3 мектеп, қалған Ақмола Ақтөбе, Алматы, Атырау, Батыс Қазақстан, Жамбыл, Қарағанды, Қызылорда, Маңғыстау, Павлодар, Солтүстік Қазақстан, Оңтүстік Қазақстан облыстарынан 2 мектептен апробацияға қатысты (1-сурет).

1-сурет – Экспериментік мектептер саны

Дереккөз: Ы.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы мәліметтері

41 мектептің толық атауы, мекенжайы, телефон нөмірлерімен электрондық пошталары және апробацияға жауапты тұлғалар туралы мәліметтер жинақталды (11-кесте).

11-кесте. «Қазақ тілі» пәнінің қазақ тілінен басқа тілде оқытатын жалпы білім беру ұйымдарының 1-11-сыныптарына арналған деңгейлік оқулықтарын сынақтан өткізу жөніндегі мектептердің тізімі

№	Мектеп	Мекенжайы, электронды поштасы, байланыс телефоны	Әкімшілігі	Апробацияға жауапты
1	Ғали Орманов атындағы № 7 мектеп - гимназиясы	Астана қаласы, Бөгенбай даңғылы, 57 Sh7_astana@mail.ru байланыс тел: 501472	Айтова Жанат Тұрысбековна - директоры 8-778-580-07-00	Қазақ тілі пәні мұғалімі Конкышева Жанар Наурызбаевна 8-701-427-06-33
2	№18 орта мектеп	Астана қаласы, Сарыарқа ауданы, Бөгенбай даңғылы, 17 18_school.astana@mail.ru	Кабылова Нурсулу Колжигитовна – директоры	Тютюнова Эльмира Раимбековна - оқу ісінің меңгерушісі тел.:8-771-374-09-24 tiutiunova82@mail.ru
3	№31 мектеп - гимназиясы	Астана қаласы, Кенесары көшесі, 49	Самсонова Ирина Константиновна –	Жүнісова Айгүл Мырзабекқызы-

				11-кестенің жалғасы
		astanagimnaz31@mail.ru , 50-17-05, 50-17-07	директоры	қазақ тілі мұғалімі. тел.:8-747-542-32-22
4	№53 мектеп-лицей	Астана қаласы, Қарқабат,17 sh53ast@mail.ru байланыс тел: 50-16-79	Әбдірәсілов Қ.Ж. – директоры	Оқу ісінің меңгерушісі Темірбекова Б.А. тел.: 8-701-505-31-75
5	№63 мектеп-гимназия	Астана қаласы, Лепсі көшесі 38 astana_sh63@mail.ru	Поняева Ирина Ивановна – директоры тел.:8-702-278-10-96	Қазақ тілі пәні мұғалімі Бельгибаева Көпеш Рахметовна
6	Ораз Жандосов атындағы №105 гимназия	Алматы қаласы Абай, 54, almaty-sh105@mail.ru 392-13-11, 392-19-64	Сандықбаева Алия Тулегеновна – директоры тел.: 8-777-232-99-84	Оқу ісінің меңгерушісі Аубекерова Ұлғаным Тұрарбекқызы – тел.: 87715830263
7	№52 жалпы білім беретін мектеп	Алматы қаласы, School-52@mail.ru 2718562	Белкина Оксана Анатольевна – директор тел.:8-777-353-11-25	оқу ісінің меңгерушісі Сайдахметова Венера Турдалиевна тел.:8-777-338-38-76
8	№48 мектеп-лицейі	Алматы қаласы, Медеу ауданы, электроны поштасы	Смирнова Ирина Владимировна – директоры	оқу ісінің меңгерушісі Мукеева Б. К
9	І.Жансүгіров атындағы №130 гимназия	Алматы қаласы, Әуезов ауданы shool130@mail.ru	Смағұлова Ардақ Рахымғалиқызы – директоры	Оқу ісінің меңгерушісі – Бекешова Г.М. тел.:8-707-675-91-97
10	Б.Момышұлы атындағы №131 мектеп-лицейі	Алматы қаласы Бостандық ауданы Тел.: 262-12-92 almashool131@mail.ru	Умешбаев Колбай Нурмухамедович – директоры тел.: 262-12-92	оқу ісінің меңгерушісі Сабинова Айнур Жумагазиевна тел.: 264-13-31
11	№13 «ЭКОС» экология гимназия – мектебі	Ақмола облысы, Көкшетау қаласы ekos13@mail.ru	Винтер Елена Борисовна – директоры 8-701-439-22-26	Оқу ісінің меңгерушісі Нугманова Салтанат Бекеновна тел.: 8-702-748-12-15
12	П.И.Морозов атындағы №3 орта мектебі	Ақмола облысы, Бурабай ауданы, Щучиск қаласы shko3@yandex.ru 2-14-62	Алимова Қорлан Жаңалыққызы – директоры	Қазақ тілі пәні мұғалімі Оспанова Зауре Сагинтаевна тел.: 8-777-519-16-50
13	№26 орта мектебі	Ақтөбе қаласы Бейбітшілік даңғылы 47 а School_26_00@mail.ru 8-7132-50-73-57	Тажибаева Л.Т. – директоры	Оқу ісінің меңгерушісі Мухамбетова З.К.
14	№1 Бадамша орта мектебі	Ақтөбе облысы Қарғалы ауданы badam-sh1@mail.ru	Кужакова Найля Сарсенғалиевна – директоры	қазақ тілі пәні бірлестігінің жетекшісі Шаметова Рита Кубайдуллиновна
15	В.Терешкова атындағы орта мектеп	Алматы облысы Енбекшіқазақ ауданы 8703123456789@mail.ru	Джарикбасова Алия Солтанбаевна – директоры тел.: 8-778-447-48-68	Оқу ісінің меңгерушісі Саменова Анар Болатовна – тел.:8-775-891-09-08
16	Жамбыл атындағы орта мектеп	Алматы облысы Жаркент қаласы, Сыпатаев көшесі №240 Aysaev48@mail.ru 9-20-32, 9-22-39	Айсаев Р.С. - директоры тел.:87025883420	Оқу ісінің меңгерушісі. Муфтахинова Г.С тел.: 87013354249
17	Ораз Сарғұнанов атындағы орта мектебі	Атырау облысы, Мақат ауданы Мұнайшылар шағын ауд.	Сейлханова Гульнар Сапиевна – директор тел.: 8-701 606 79 94	Қазақ тілі бірлестік жетекшісі Құрбанбаева Салтанат

				11-кестенің жалғасы
		sargunanova@bk.ru 8-71235-2-32-67		Нұрғалиевна
18	М.В. Ломоносов атындағы жалпы орта мектебі	Атырау облысы Құрманғазы ауданы Х. Испулаев көшесі – 56 2-15 – 11,2–10– 67 Lomonosova_sh@mail.ru	Тулегенов Касым Кажигалиевич - директоры тел.: 8-701-606-79-94 оқу ісінің меңгерушісі	Инновация жөніндегі директор орынбасары – Тлеугалиева Мукарама Газимовна тел.:8-702-285-67-76
19	№7 жалпы білім беретін мектеп	Орал қаласы, Ықсанов көшесі 111. Shkolav7s@mail.ru 51-36-55, 50-60-03	Протасов Виктор Алексеевич – директоры тел.:50-60-03	Қазақ тілі пәні мұғалімі Конқышева Жанар Наурызбаевна тел.:8-701-427-06-33
20	Дарынды балаларға арналған №8 облыстық мектеп	Батыс Қазақстан облысы Орал қаласы, Жезқазған к, №1 Zko Uralsk Sh 8@mail.ru 23 - 88 - 13, 23 - 90 - 20.	Г.В. Бекетова – директоры	оқу ісінің меңгерушісі Каиржанова Алия Зулкарнаевна тел.: 8-708-116-65-26
21	Ғ.Мұратбаев атындағы мектеп-гимназиясы	Жамбыл облысы Байзақ ауданы Қосы батыр көшесі 47 sh- g.gany.muratbaev@mail.ru . 8(726-37)2-19-37	Жаманова Гүлпаш Рамазановна - директоры тел.8-707-422-36-68 8-702-674-71-82.	Искакова Найля Рустеновна тел. 8-707-274-18-26 8-705-117-42-85
22	№ 40 гимназиясы	Тараз қаласы, «Талас» мөлтек ауданы gimnazia40@mail.ru 8(7262) 54-15-25, 54-15-35.	Гибнер Александр Абрамович – директоры тел.: 8 (7262) 54-15-25	Оқу ісінің меңгерушісі – Кенжетәева Гүлнәр Махажанқызы тел.: 8-775-747-75-65 kenzhetaeva.73@mail.ru
23	Осакаровка кентінің №9 гимназиясы базасындағы тірек мектебі	Қарағанды облысы, Осакаровка ауданы osak-gim9@mail.ru байланыс тел: 8-721-49-43063	Ревякина Наталья Владимировна – директоры тел.: 8-721-49-43016 8-701-376-84-78	Директордың орынбасары Жиренбай Руслан Жауғашқанұлы 8-701-383-18-84
24	№38 мектеп – гимназиясы	Қарағанды қаласы, Н.Әбдіров даңғылы, 30А үй; sch38@kargoo.kz ; 8-(7212)-566-649	Мисюрин Наталья Михайловна - директоры	Саттыбаева Гулбагира Балхашевна, тел.:8-701-658-00-65
25	№ 198 орта мектебі	Қызылорда қаласы anara_sch198@mail.ru 23-92-87	Садыкбекова Анжела Акмурзаевна – директор	Оқу ісінің меңгерушісі- Турумбетова А.И тел.:8-705-319-68-52
26	Н.К.Крупская атындағы №14 мектеп-лицейі	Қызылорда облысы, Арал қаласы, Әбілқайыр хан көшесі №36-үй edu14kzaral_66@mail.ru 8-7243-322-134,	Бекеева Шара Алмашовна- директоры- тел.: 8-7243-32-40-05, +7-702-158-63-45	оқу ісінің меңгерушісі Сарсенбаева Елена Ербахитовна – тел.:8-7243-32-21-34, +7-702-827-97-11
27	№7 орта мектебі	Қостанай қаласы,9-9 А sch7@kst-goo.kz Байланыс тел: 8-714-5-22-23-18	Шугаева Бакыт Кадирхановна – директоры 8-714-2-22-23-18	оқу ісінің меңгерушісі Нурғалиева Алмагүль Жаиковна 8-714-2-22-07-63
28	А.М. Горький атындағы гимназиясы	Қостанай қаласы Баймағамбетова, 154 gimm@kst-goo.kz 50-29-45	Шушпанова Ирина Валерьевна – директоры	Қазақ тілі пәні мұғалімі Байғожина Гүлсім Армашевна тел.:8-775-126-35-77
29	Троебрат орта мектебі	Қостанай облысы, Ұзынкөл ауданы,	Калыкова Ултуған Султанбековна –	оқу ісінің меңгерушісі Мусина Алия

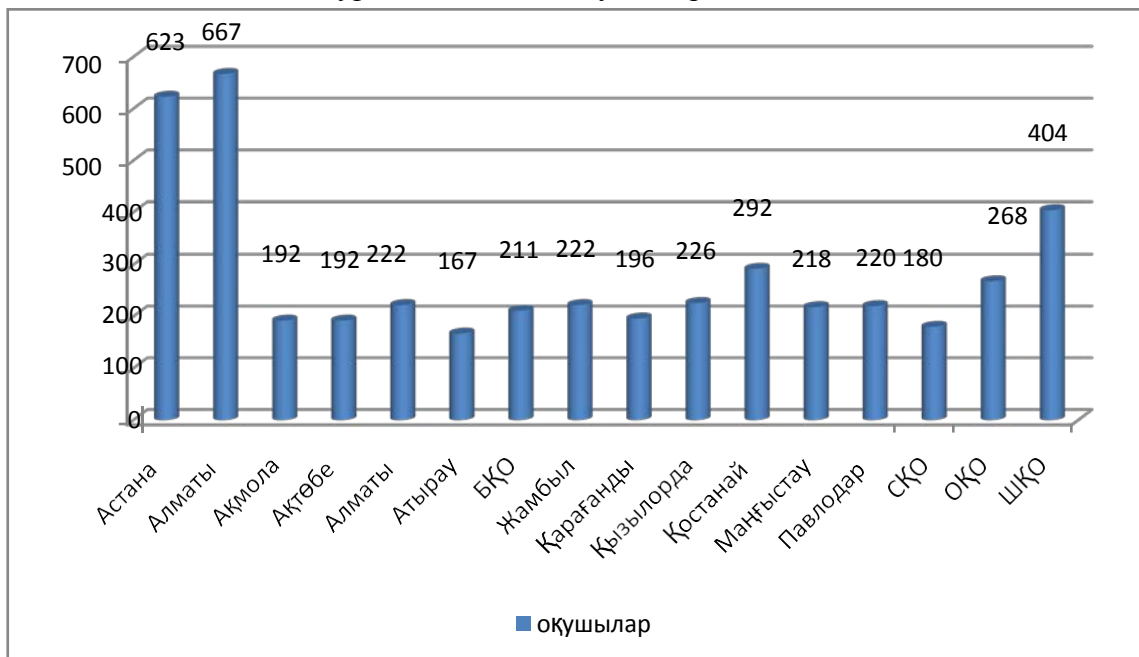
				11-кестенің жалғасы
		trb-2007@mail.ru байланыс тел:99-2-72	директоры	Тулегеновна – тел.: 99-3-61
30	№14 орта мектебі	Маңғыстау облысы, Ақтау қаласы, 26 шағын аудан. dirshkola14@mail.ru	Мендығалиева Людмила Идаятовна – директоры тел.: 8-701-607-44	Қазақ тілі пәнінің мұғалімі Акімова Ақгул Алигуловна Тел.:8-701-170-20-05
31	№3 орта мектебі	Маңғыстау облысы,Жаңаөзен қаласы «Шаңырақ» шағын аудан. gu_skola3@mail.ru	Нурсағитова Кульшат Искаковна, тел.:8-775-423-43-56	Қазақ тілі пәнінің мұғалімі Тлеубергенова Канслу Тел.:8-778-466-96-85
32	№24 жалпы орта білім беру мектебі	Павлодар қаласы, Кутузов көшесі 190 schola24@mail.ru 8-7182-60-42-68	Нұргүл Шампатқызы Рахимғожина – директоры тел.:8-771-427-47-93	Оқу ісінің меңгерушісі - Раушан Қабиденқызы Қасымқанова тел.: 8-771-066-30-11
33	№1 жалпы орта білім беру мектебі	Павлодар облысы, Успен ауданы Uspenka-sh1@mail.ru 8-71834-911-71	Жакупова Каным Жилкайдаровна – директоры тел.:8 705 204 57 97	Оқу ісінің меңгерушісі – Жандосова Гулмира Зайдоллаевна тел.:87054055669
34	Имантау орта мектебі	Солтүстік Қазақстан облысы, Айыртау ауданы imantau.sh@mail.ru		Қазақ тілі мұғалімі Нұрсейтов Досжан Жандарбекұлы
35	№26 балабақша - мектеп	Петропавл қаласы 87152512610 school26kz@sko.kz		Қазақ тілі мұғалімі Құдабаева Алма Ғалымқызы
36	А.С.Пушкин атындағы №1 мектеп-гимназия	Шымкент қаласы sch1pushkina@bk.ru 21-28-52	Абильдаева Гульназ Сайлауовна – директоры	Ержанова Гульфайраз Дауренбековна тел.: 8-702-255-63-76
37	Ю.А.Гагарин атындағы №16 мектеп-лицей	Кентау қаласы Панфилов көшесі №50 School16@mail.ru 3-24-45	Сахапова Нейля Мерлиновна – директоры тел.: 8-705-862-94-67	Короткова Светлана Федеровна- тел.:8-701-681-92-12
38	№6 мектеп-гимназиясы	Семей қаласы Интернационал көшесі, Semey_sh6@mail.ru 8-7222-52-18-82	Ахметова Майра Габасовна – директоры тел.:8-777-07-82-82	оқу ісінің меңгерушісі Тампишева Айжан Слямхановна тел.:8-777-296-68-73
39	№7 мектеп-лицейі	Семей қаласы байланыс тел: 8 (72 22)-30-70-81	Е.С.Искаков – директоры	оқу ісінің меңгерушісі С.С.Аманжолова тел.: 8-747-996-95-50
40	№24 орта мектебі	Өскемен қаласы school24@edu.oskemen.kz 8-(72-32)- 60-21-04	Букина Нина Николаевна – директоры тел.: 8-(7232)- 60-21-04	Қазақ тілі пәнімұғалімі Закарьянова Айнур Кызырбековна тел.: 8-777-633-07-60
41	Ы. Алтынсарин атындағы Глубокое орта мектебі	Глубокое кенті, Попович көшесі, 34а, 8(7232)-2-22-86 8(7232)- 2-12-64 clubokoealtin2012@ya.ru	Абильмажинова Гульмира Мамырбековна – директоры тел.:8(7232)- 2-12-64,	Оқу ісінің меңгерушісі Куланбаева Зауре Рахмановна, zaure.kulanbaeva@mail.ru

Экспериментке қатысушы сыныптар және оқушылар контингенті туралы

Облыстардың, Астана және Алматы қалаларындағы апробация өткізіліп жатқан мектептер бойынша 453 сынып қамтылды, 453 сыныпта - 11 146 оқушы

білім алуда. Оның ішінде, 1-4-сыныптарда – 4 500 (2-сурет), 5-9-сыныптарда – 5013 (3-сурет) және 10-11-сыныптарда – 1 633 оқушы (4-сурет).

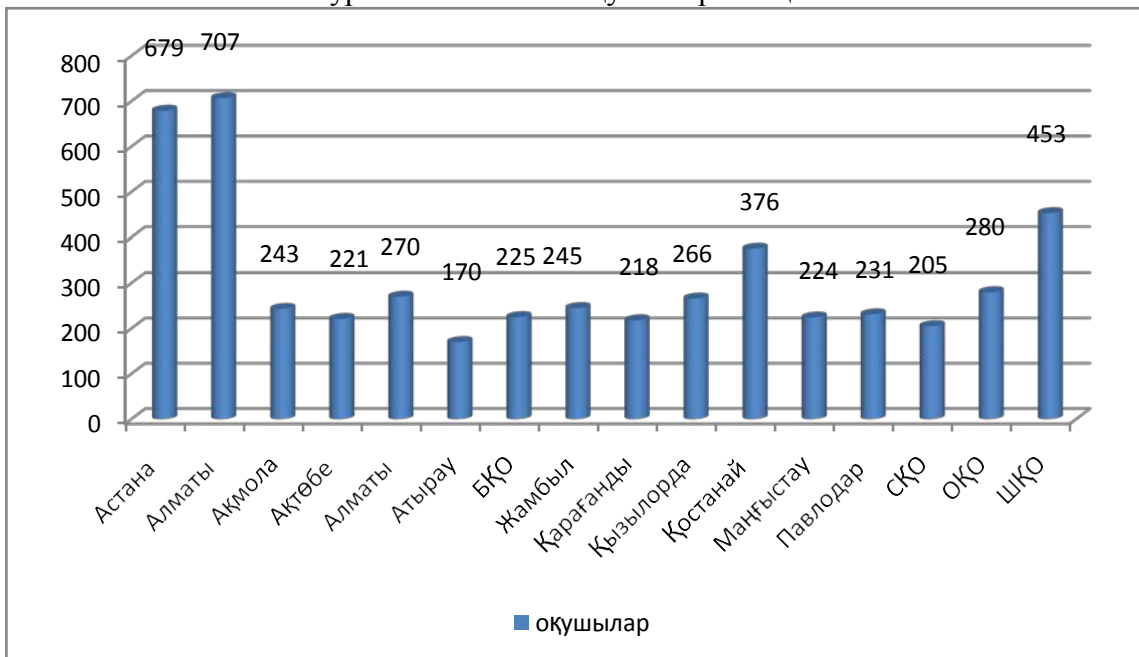
2-сурет. 1-4-сынып оқушыларының саны

Дереккөз: Ы.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы мәліметтері

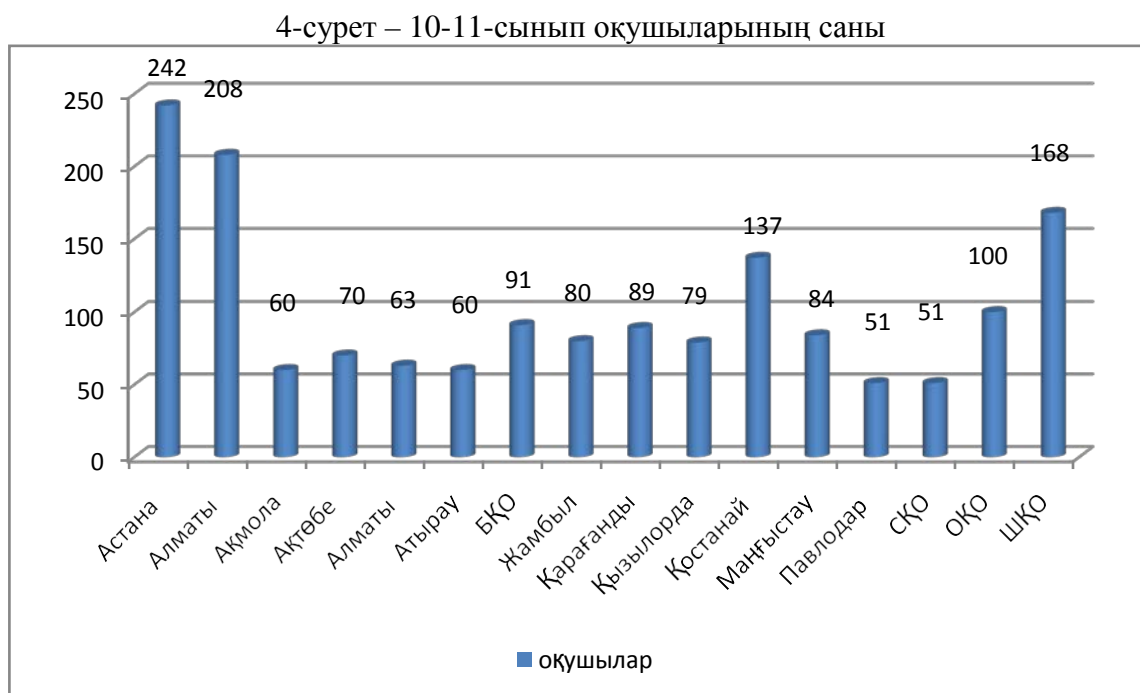
Астана мен Алматы қалаларында және Қостанай, Шығыс Қазақстан облыстарындағы 1-4-сынып оқушыларының саны басқа мектеп оқушыларының санынан басым екені анықталды. Ал, сыныптағы оқушылар санының орташа есеппен алғанда 22-ден аспауына байланысты Атырау, Солтүстік Қазақстан облыстарында бұл көрсеткіш төмен.

3-сурет – 5-9-сынып оқушыларының саны

Дереккөз: Ы.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы мәліметтері

Егер 5-9-сынып оқушыларының санын алатын болсақ, алдыңғы қатарда Алматы, Астана қалалары мен Шығыс Қазақстан, Қостанай облыстары, ал, оқушылар саны аз қамтылған Атырау облысы. Себебі бұл облыста әр сыныптағы оқушылар саны орташа есеппен алғанда 17-ден аспайды.

Дереккөз: Ы.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы мәліметтері

10-11-сынып оқушыларының санына келер болсақ, Алматы, Астана қалалары мен Шығыс Қазақстан, Қостанай облыстарында оқушы саны басым, керісінше, ең аз оқушылар қамтылған Павлодар, Солтүстік Қазақстан, Ақмола, Атырау, Алматы облыстары. Бұл облыстардағы әр сыныптағы оқушы саны орташа есеппен 15-тен аспайды.

Жалпы алғанда, барлық деңгейлер бойынша оқушылары ең көп Алматы, Астана қалалары мен Шығыс Қазақстан, Қостанай облыстары, себебі ҚР Білім және ғылым министрлігінің тапсырмасы бойынша мектеп сандары көп берілген. Ал, оқушылары ең аз Атырау облысы болып саналады.

Эксперименттік сыныптарда жұмыс істейтін мұғалімдер туралы

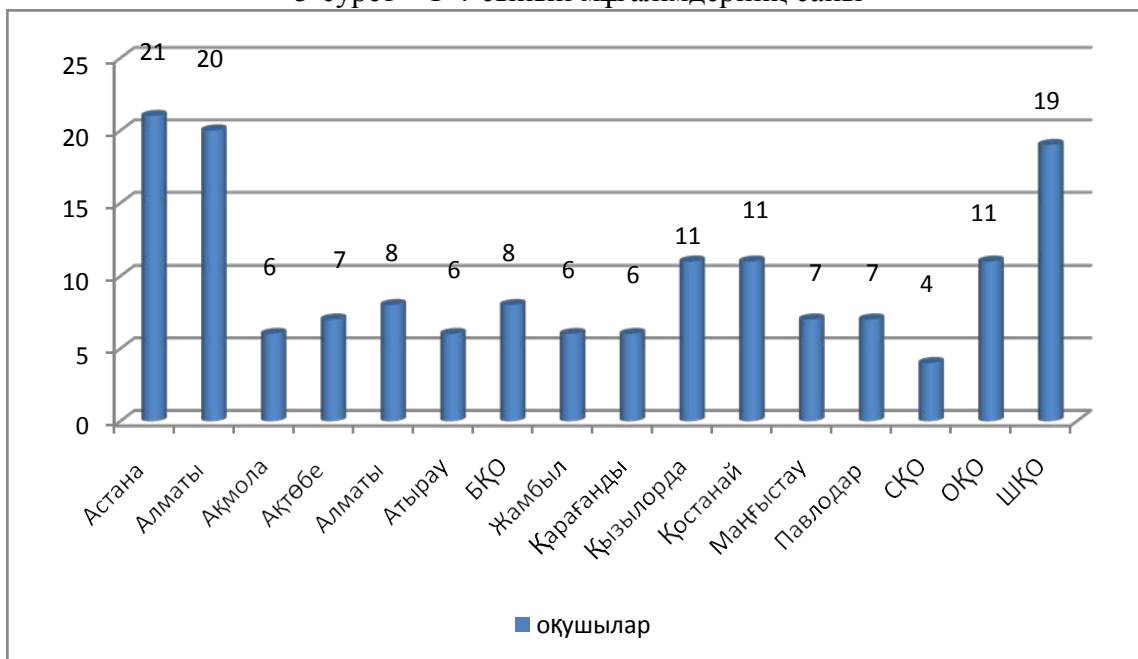
41 мектеп бойынша эксперименттік сыныптарда 428 мұғалім жұмыс істейді:

- 1-4-сыныптарда – 58;
- 5-9-сыныптарда – 190;
- 10-11-сыныптарда - 80 мұғалім.

Бастауыш сыныптардағы мұғалімдер санын талдау, ең аз мұғалімдер саны Солтүстік Қазақстан облысына тиесілі екенін көрсетті.

Алынған мәліметтер негізіне сүйенетін болсақ, бұл облыста 2 мектепте 2 мұғалімнен, ал басқа облыс мектептерінде кем дегенде 3 мұғалім (5-сурет).

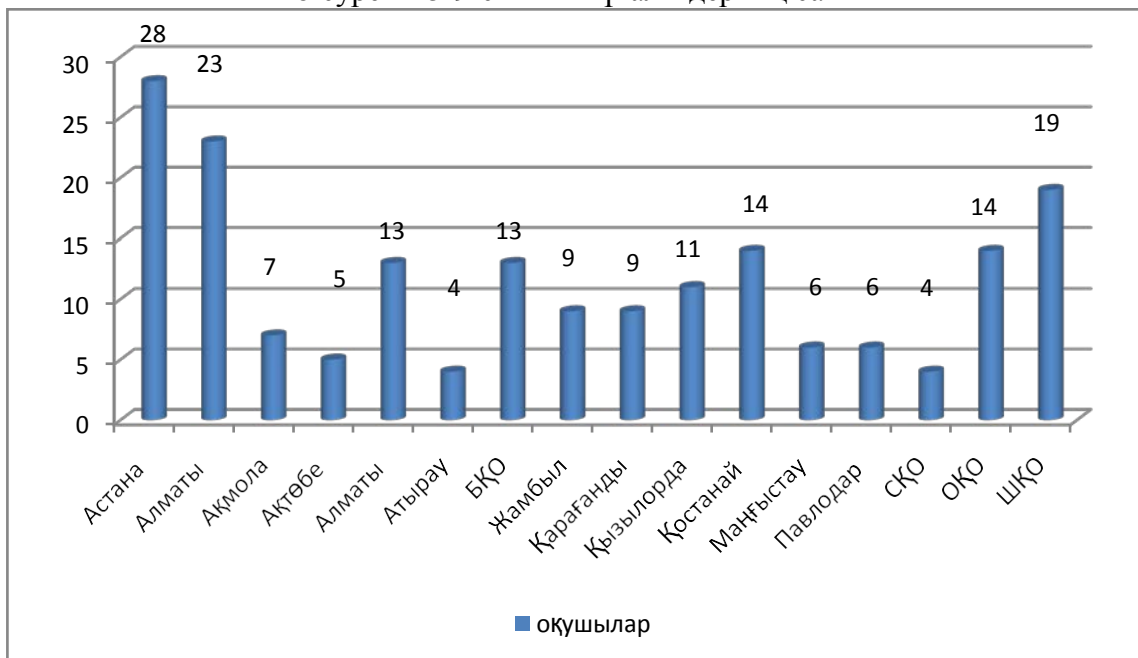
5-сурет – 1-4-сынып мұғалімдерінің саны

Дереккөз: Ы.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы мәліметтері

Орта буынға сабақ беретін мұғалімдердің санына келсек, ең аз мұғалімдер саны Атырау, Солтүстік Қазақстан облыстарында. Әр мектепте тек 2 мұғалімнен. Қалған мектептерде кем дегенде 3 мұғалімнен (6-сурет).

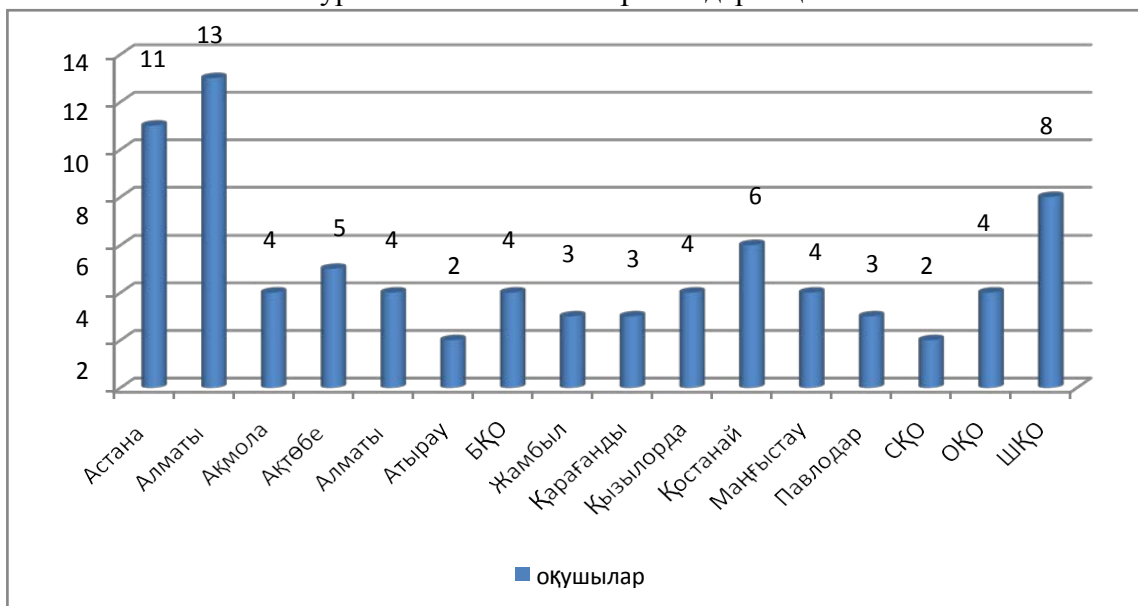
6-сурет – 5-9-сынып мұғалімдерінің саны

Дереккөз: Ы.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы мәліметтері

Жоғары сыныптарды алатын болсақ ең аз мұғаліммен қамтылған Атырау, Солтүстік Қазақстан облыстары. Осы облыстарда бір мектепте 1 мұғалімнен. Себебі бұл мектептерде оқушылар санының аздығына байланысты сыныптар топқа бөлінбейді (7-сурет).

7-сурет – 10-11-сынып мұғалімдерінің саны

Дереккөз: Ы.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы мәліметтері

Қорытындылай келе, барлық буындар бойынша сабақ беретін мұғалімдер Атырау, Солтүстік Қазақстан облыстарында аз қамтылған. Бұндай мұғалімдер санының аздық көрсеткіштері экспериментті объективті қорытынды жасауға кедергі жасауы мүмкін.

Мұғалімдердің сапалық құрамы бойынша:

- 164-і – жоғары санатты;
- 141-і – I санатты;
- 94-і – II санатты;
- 29 мұғалімнің санаты жоқ. Санаты жоқ мұғалімдердің басым бөлігі Жамбыл, Қызылорда, Батыс Қазақстан, Шығыс Қазақстан облыстарында (12-кесте).

12-кесте. Эксперимент сыныптардағы мұғалімдер туралы мәлімет

Облыс/қала	Мұғалімдер саны	Біліктілік санаты			
		Жоғары (%)	I (%)	II (%)	Санаты жоқ
Ақмола	17	4	7	5	1
Алматы	25	5	14	6	-
Ақтөбе	17	4	3	9	1
Атырау	12	1	7	2	2
Жамбыл	18	7	7	1	3
Батыс Қазақстан	25	7	7	8	3
Қарағанды	18	9	4	5	-
Қостанай	31	13	9	9	-
Қызылорда	26	3	7	8	8
Маңғыстау	17	4	8	3	2
Оңтүстік Қазақстан	31	18	6	5	2

12-кестенің жалғасы					
Павлодар	16	6	7	3	-
Солтүстік Қазақстан	10	2	5	2	1
Шығыс Қазақстан	49	25	12	4	4
Алматы қ.	56	31	16	8	1
Астана қ.	60	25	22	13	-
Барлығы:	428	164	141	94	29

Дереккөзі: Облыстардың, Астана және Алматы қалалары білім басқармаларының мәліметтері.

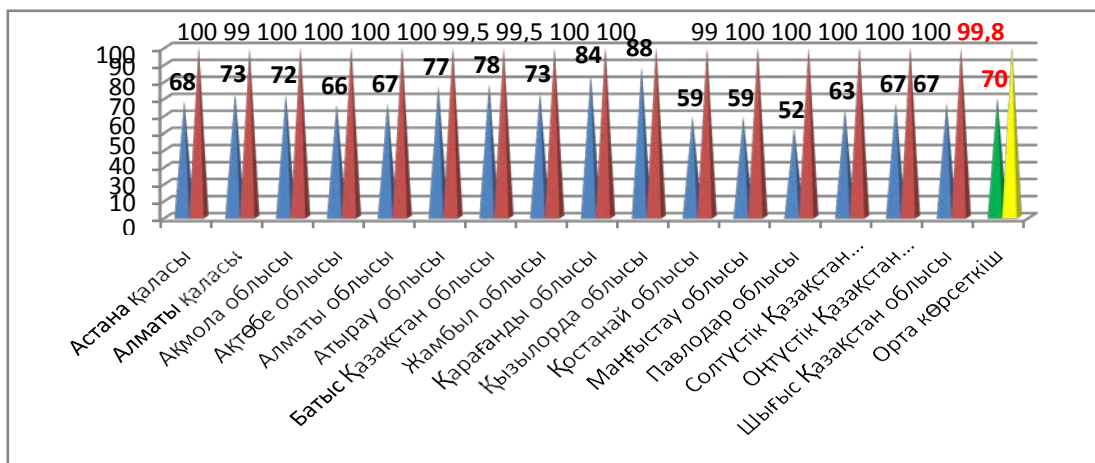
Эксперименттік сыныптарда жұмыс істейтін мұғалімдердің сапалық құрамын талдау барысында Алматы, Астана қалалары мен Батыс Қазақстан, Қарағанды, Қостанай, Оңтүстік Қазақстан, Шығыс Қазақстан облыстарында эксперименттік сыныптарда біліктілік санаты жоғары мұғалімдердің жұмыс атқаратыны байқалды.

Мониторингтік зерттеу жұмыстарының қорытындысы.

Оқыту қазақ тілді емес мектептердің 1-11-сыныптарына арналған «Қазақ тілі» пәнінің деңгейлік оқулықтары мен ОӘК-терін апробациядан өткізуге байланысты ағымдағы оқу жылының тоқсандық, жылдық және қорытынды бақылау жұмыстарының (оқулық авторларының жіберген) нәтижелеріне талдау жасалды, білім беру нәтижелері сапасын анықтауға бағытталған мониторингтік зерттеу жұмыстары жүргізілді.

I тоқсанның қорытындысы. 2-11-сынып оқушыларының қазақ тілі пәнінен I тоқсан бойынша білім сапасына салыстырмалы талдаудың нәтижесі: тоқсандық қорытындысы шығарылған оқушылар саны - 9426, қатысқан сыныптар саны 449 болды.

8-сурет. 2-11-сынып оқушыларының қазақ тілі пәні бойынша I тоқсандағы білім сапасы мен үлгерімі

Дереккөзі Б. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының мәліметі

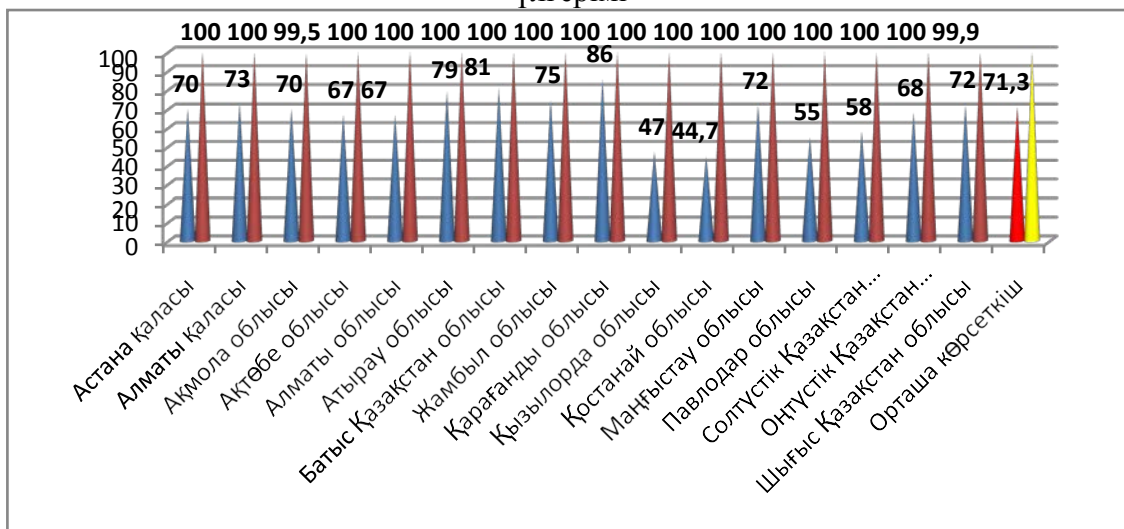
I тоқсан бойынша орташа білім сапасы - 70%, үлгерімі - 99,6%-ды құрады. «5» және «4» бағаларының саны 6601 болды, «қанағаттанарлықсыз» баға саны-16.

I тоқсанда оқушылардың білім сапасының ең жоғары көрсеткіші Қызылорда, Қарағанды, Батыс Қазақстан облыстарында байқалды (тиісінше, 81, 86, 88%). Ал орташа білім сапасынан ең төмен көрсеткіші *Павлодар облысы (53%) көрсетті.*

Орта деңгейден жоғары білім сапасын көрсеткен облыстар қатарына Алматы қаласы, Атырау, Батыс Қазақстан, Жамбыл, Қарағанды, Маңғыстау, Шығыс Қазақстан облыстарын жатқызуға болады.

II тоқсанның қорытындысы. 2-11 сынып оқушыларының қазақ тілі пәнінен II тоқсан бойынша білім сапасына салыстырмалы талдаудың қорытындысы: білім сапасы -71,3%, үлгерімі-99,9% болды. Зерттеу мониторингі бойынша II тоқсанда білім сапасы мен үлгерім сәл де болса көтерілгенін байқатты (*білім сапасы -1,3%-ға, үлгерім 0,3%*). Тоқсандық баға барлығы 10 099 оқушыға шығарылды. Ең жоғарғы білім сапасы және ең төменгі білім сапасы көрсеткіштер арасындағы айырмашылық – 31,8% құрады (9-сурет).

9-сурет. 2-11 сынып оқушыларының қазақ тілі пәні бойынша II тоқсандағы білім сапасы мен үлгерімі

Дереккөзі Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының мәліметтері

I тоқсанда «5» және «4» бағаларының саны 6601 болса, II тоқсанда 7208 құрап, 607-ге көбейген. Ал, «қанағаттанарлықсыз» баға саны I тоқсанда 16 болса, II тоқсанда 2-ге дейін азайған, яғни «2»-лік бағасының саны 14-ке дейін кеміген.

II тоқсанда Ақмола облысынан (99,5%) басқа облыстардың барлығы 100%-ды көрсетті. Орташа білім сапасынан ең төменгі көрсеткіші *Қостанай облысы 44,7%, Қызылорда облысы 44,7%* -ды көрсетті. Орта деңгейден жоғары білім сапасын көрсеткен облыстар қатарына Алматы қаласы, Атырау, Батыс Қазақстан, Жамбыл, Қарағанды, Маңғыстау, Шығыс Қазақстан облыстарын жатқызуға болады.

III тоқсанның қорытындысы. 1-11-сынып оқушыларының қазақ тілі пәнінен тоқсан бойынша білім сапасына салыстырмалы талдаудың нәтижесі: тоқсандық қорытындысы шығарылған оқушылар саны осы тоқсанда – 10870, қатысқан сыныптар саны 449 болды.

III тоқсан бойынша орташа білім сапасы -75,5%, үлгерімі - 99,9% болды. II тоқсанға қарағанда III тоқсандағы «5» және «4» бағаларының саны - 8213 болды, I-II тоқсанға қарағанда III тоқсандағы «5» және «4» бағаларының саны 1610 бағаға өсті. III тоқсанда «қанағаттанарлықсыз» баға саны-4, II тоқсанға қарағанда «қанағаттанарлықсыз» баға саны 12-ге кеміген (13-кесте).

13-кесте. 1-11 сынып оқушыларының қазақ тілі пәні бойынша III тоқсандағы білім сапасы мен үлгерімі

Облыстар	Сынып саны	Барлық оқушы	Қатысқан оқушылар саны	«5»	«4»	«3»	«2»	Сапа %	Үлгерім %
Астана қ.	55	1506	1506	439	728	339		77,4	100
Алматы қ.	54	1536	1534	541	622	370	1	75,8	99,9
Ақмола	22	496	496	135	219	142		71	100
Ақтөбе	22	486	486	136	203	147		69	100
Алматы	22	543	543	164	223	156		71,2	100
Атырау	22	393	393	163	154	76		80	100
Батыс Қазақстан	22	515	515	190	251	74		85	100
Жамбыл	22	515	515	141	255	117	2	76	99,6
Қарағанды	22	495	495	191	235	69		86	100
Қызылорда	21	569	567	276	188	103		81	100
Қостанай	33	776	720	265	254	201		72	100
Маңғыстау	22	518	518	203	207	108		79	100
Павлодар	22	501	501	104	195	202		60	100
Солтүстік Қазақстан	22	430	430	112	190	127	1	70	97,7
Оңтүстік Қазақстан	22	640	640	197	280	163		74	100
Шығыс Қазақстан	44	1011	1011	270	482	259		74	100
Барлығы	449	10930	10870	3527	4686	2653	4	75,5	99,9

Дереккөзі: Облыстардың, Астана, Алматы қалалары білім басқармаларынан алынған мәлімет

Талдау бойынша I-II тоқсанға қарағанда III тоқсанда білім сапасы мен үлгерім көтерілгені байқалды (білім сапасы - 5,5%-ға, үлгерім 0,3%). Ең жоғарғы және ең төменгі білім сапасы көрсеткіштер арасындағы айырмашылық – 26% болды.

III тоқсанда оқушылардың білім сапасының ең жоғары көрсеткіші Қарағанды, Батыс Қазақстан облыстарына тиесілі болды (тиісінше, 86, 85%). I-II тоқсандағы ең жоғары көрсеткіш 88% болған еді. (Қызылорда облысында) Ал III тоқсанда орташа білім сапасының ең төмен көрсеткішін Павлодар

облысы (60%) көрсетті. (I-II тоқсан бойынша да ең төмен көрсеткішті Павлодар облысы (53%) көрсеткен болатын.

III тоқсанда орта деңгейден жоғары білім сапасын көрсеткен облыстар қатарына Астана(77,4%), Алматы(75,8%) қалалары, Атырау(80%), Батыс Қазақстан(85%), Жамбыл(76%), Қарағанды(86%), Қызылорда(81%), Маңғыстау(79%) облыстарын жатқызуға болады.

IV тоқсанның қорытындысы. 1-11-сынып оқушыларының қазақ тілі пәнінен тоқсан бойынша білім сапасына салыстырмалы талдаудың нәтижесі: тоқсандық қорытындысы шығарылған оқушылар саны осы тоқсанда – 10921, қатысқан сыныптар саны 449 болды (4-кесте).

Орташа білім сапасы -76% үлгерімі-99,9% (білім сапасы-0,5% өскен) болды. «5» және «4» бағаларының саны – 8310 болды, III тоқсанға қарағанда IV тоқсандағы «5» және «4» бағаларының саны 97 бағаға өсті. IV тоқсанда «қанағаттанарлықсыз» баға саны-1, III тоқсанға қарағанда «қанағаттанарлықсыз» баға саны 3–ке кеміген.

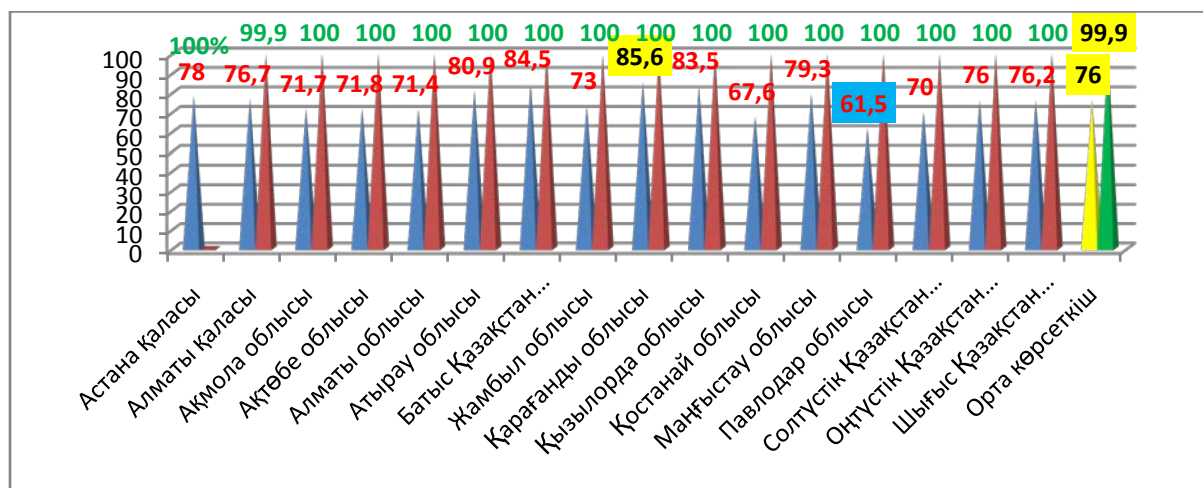
14-кесте. 1-11 сынып оқушыларының қазақ тілі пәні бойынша IV тоқсандағы білім сапасы мен үлгерімі

Облыстар	Сынып саны	Барлық оқушы	Қатысқан оқушылар саны	«5»	«4»	«3»	«2»	Сапа %	Үлгерім %
Астан қ.	55	1503	1503	462	714	327		78	100
Алмат қ.	54	1575	1575	600	641	333	1	76,7	99,9
Ақмола	22	496	496	144	212	140		71,7	100
Ақтөбе	22	487	487	141	209	137		71,8	100
Алматы	22	549	549	184	208	157		71,4	100
Атырау	22	393	393	164	154	75		80,9	100
Батыс Қазақстан	22	517	517	212	225	80		84,5	100
Жамбыл	22	464	464	134	205	125		73	100
Қарағанды	22	495	495	201	223	71		85,6	100
Қызылорда	21	560	560	272	196	92		83,5	100
Қостанай	33	773	773	199	324	250		67,6	100
Маңғыстау	22	517	517	198	212	107		79,3	100
Павлодар	22	502	502	108	201	193		61,5	100
Солтүстік Қазақстан	22	429	429	115	185	129		70	100
Оңтүстік Қазақстан	22	640	640	204	284	152		76	100
Шығыс Қазақстан	44	1021	1021	285	494	242		76,2	100
Барлығы	449	10921	10921	3623	4687	2610	1	76	99,9

Дереккөзі Облыстардың, Астана, Алматы қалалары білім басқармаларынан алынған мәлімет

Талдау бойынша III тоқсанға қарағанда IV тоқсанда білім сапасы көтерілгенін байқалды (білім сапасы - 0,5%). Ең жоғарғы және ең төменгі білім сапасы көрсеткіштері арасындағы айырмашылық – 24,1% болды (10-сурет).

10-сурет-1-11 сынып оқушыларының қазақ тілі пәні бойынша IV тоқсандағы білім сапасы мен үлгерімі

Дереккөзі: Облыстардың, Астана, Алматы қалалары білім басқармаларының мәліметі.

Оқушылардың білім сапасының ең жоғары көрсеткіші Қарағанды облысында болды (тиісінше 85,6%). Ал IV тоқсанда орташа білім сапасының ең төмен көрсеткішін Павлодар облысы (61,5%) көрсетті. (III тоқсан бойынша да ең төмен көрсеткішті Павлодар облысы (61%) көрсеткен болатын).

IV тоқсанда орта деңгейден жоғары білім сапасын көрсеткен облыстар қатарына Астана(78%), Алматы(76,7%) қалалары, Атырау(80,9%), Батыс Қазақстан(84,5%), Шығыс Қазақстан(76,2%), Қарағанды(86%), Қызылорда(83,5%), Маңғыстау(79,3%), Оңтүстік Қазақстан(76%) облыстарын жатқызуға болады.

Жылдық қорытынды

1-11-сынып оқушыларының білім сапасына салыстырмалы талдаудың нәтижесі: жылдық қорытындысы шығарылған оқушылар саны– 11477, қатысқан сыныптар саны 449 болды (15-кесте).

15-кесте. 1-11 сынып оқушыларының қазақ тілі пәні бойынша жылдық қорытындысының білім сапасы мен үлгерімі

Облыстар	Сынып саны	Барлық оқушы	Қатысқан оқушылар саны	«5»	«4»	«3»	«2»	Сапа %	Үлгерім %
Астана қ.	55	1503	1503	459	730	314		78	100
Алматы қ.	54	1575	1575	600	641	334			
Ақмола	22	496	496	144	212	140		71,7	100
Ақтөбе	22	487	487	139	208	140		71,8	100
Алматы	22	550	550	175	226	149		71,4	100
Атырау	22	393	393	165	154	74		80,9	100

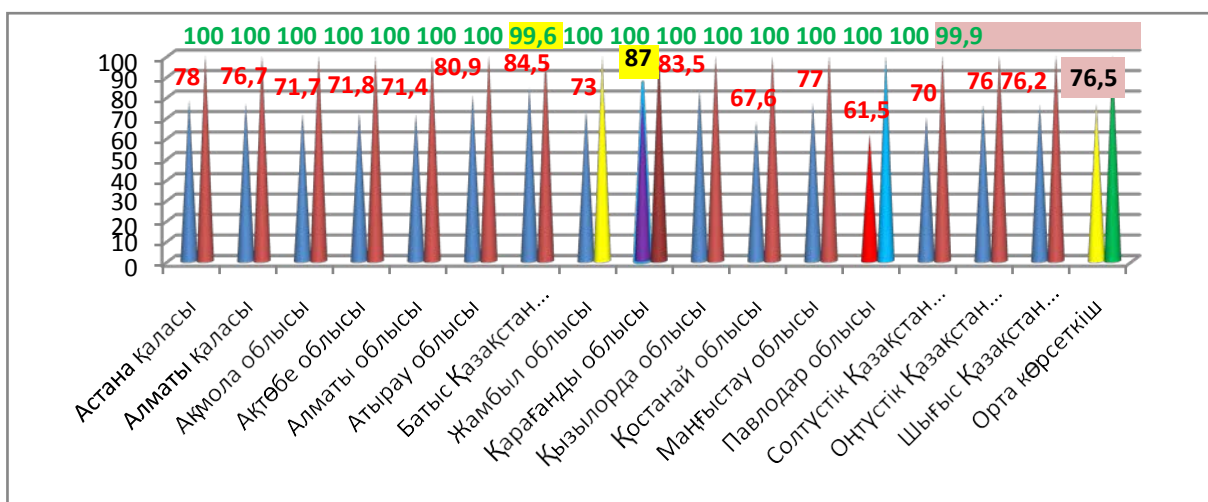
15-кестенің жалғасы									
Батыс Қазақстан	22	517	517	212	225	80		84,5	100
Жамбыл	22	515	515	138	246	130	1	73	99,6
Қарағанды	22	495	495	201	230	64		87	100
Қызылорда	21	560	560	262	206	92		83,5	100
Қостанай	33	776	776	195	327	255		67,6	100
Маңғыстау	22	1015	1015	385	398	232		77	100
Павлодар	22	505	505	108	201	196		61,5	100
Солтүстік Қазақстан	22	429	429	115	185	128		70	100
Оңтүстік Қазақстан	22	640	640	225	290	125		76	100
Шығыс Қазақстан	44	1021	1021	286	493	242		76,2	100
Барлығы	449	11477	11477	3809	4972	2695	1	76,5	99,9

Дереккөзі: Облыстардың, Астана, Алматы қалалары білім басқармаларының мәліметі

Жылдық қорытынды бойынша орташа білім сапасы -76,2% үлгерімі-99,9% (білім сапасы-0,2% өскен) құрады. Жылдық қорытынды бойынша «5» және «4» бағаларының саны – 8781 болды. Жылдық қорытындыда «қанағаттанарлықсыз» баға саны-1 (Жамбыл облысы, Тараз қаласындағы, №40 мектеп-гимназия)

Талдау бойынша IV тоқсанға қарағанда жылдық қорытындыдағы білім сапасы **0,5%-ға** көтерілгенін байқатты. Ең жоғарғы білім сапасы және ең төменгі білім сапасы көрсеткіштер арасындағы айырмашылық – 24,1% болды (11-сурет).

11-сурет. 1-11-сынып оқушыларының қазақ тілі пәні бойынша жылдық қорытындысының білім сапасы мен үлгерім

Дереккөзі: Облыстардың, Астана, Алматы қалалары білім басқармаларының мәліметі

Жылдық қорытындыда оқушылардың білім сапасының ең жоғары көрсеткіші Қарағанды облысына тиесілі болды (87%). IV тоқсандағы ең жоғары

көрсеткіш 85,6% болған еді. (Қарағанды облысында).

Жылдық қорытындыда орта деңгейден жоғары білім сапасын көрсеткен облыстар қатарына Астана(78%), Алматы(76,7%) қалалары, Атырау(80,9%), Батыс Қазақстан(84,5%), Шығыс Қазақстан(76,2%), Қарағанды(87%), Қызылорда(83,5%), Маңғыстау(77%), Оңтүстік Қазақстан(76%) облыстарын жатқызуға болады.

ОЖСБ (Оқу жетістіктерін сырттай бағалау) қорытындысы. 9-сынып

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 24 наурыздағы № 212 бұйрығына сәйкес Қазақстан Республикасының жалпы орта білім беру ұйымдарында оқу жетістіктерін сырттай бағалау 2016 жылғы 4-22 сәуірде өткізілді.

Эксперименттік мектептердің арасынан 4 мектеп: Алматы облысы Панфилов ауданының Жамбыл атындағы ОМ, Ақтөбе қаласындағы №26 орта мектеп, Петропавл қаласындағы № 26 мектеп-балабақша, Астана қаласындағы № 63 орта мектеп ОЖСБ рәсімне қатысты (16 - кесте).

16-кесте. Пәндер бойынша ОЖСБ қорытындылары.

	Алматы облысы, Панфилов ауданы, Жамбыл атындағы ОМ коммуналдық мемлекеттік мекемесі			Ақтөбе облысы, Ақтөбе қ., №26 орта мектеп			Солтүстік Қазақстан облысы, Петропавл қ., № 26 мектеп - балабақша КММ			Астана қаласы, №63 орта мектеп ММ		
	барл	қаз	орыс	барл	қаз	орыс	барл	қаз	орыс	барл	қаз	орыс
Қатысшылар	88	26	62	110	0	110	30	0	30	125	72	53
Жалпы орташа балл	23,69	25,77	22,82	24,74	0,00	24,74	28,87	0,00	28,87	56,08	56,06	56,11
<i>Пәндер бойынша:</i>												
Қазақ тілі		10,35	9,29		0,00	8,55		0,00	11,13		16,07	16,64
Алгебра	15,40	16,00	14,50	15,75	0,00	15,75	11,00	0,00	11,00	34,00	34,50	32,50
Қазақстан тарихы	13,78	13,00	14,00	18,82	0,00	18,82	0,00	0,00	0,00	42,64	40,86	45,75
Дүниежүзі тарихы	11,33	10,33	12,33	15,44	0,00	15,44	13,60	0,00	13,60	43,58	43,43	43,80
Химия	12,70	11,67	13,14	11,64	0,00	11,64	23,50	0,00	23,50	44,78	43,60	46,25
Физика	10,00	13,00	9,63	11,75	0,00	11,75	18,00	0,00	18,00	30,36	32,75	27,17
География	15,42	16,00	15,13	20,07	0,00	20,07	17,67	0,00	17,67	41,82	40,20	44,14
Ағылшын тілі	12,36	16,00	10,29	19,31	0,00	19,31	16,50	0,00	16,50	47,00	47,14	46,67
Биология	15,50	0,00	15,50	0,00	0,00	0,00	18,17	0,00	18,17	30,69	30,38	31,00
Қазақ әдебиеті		18,00	11,75		0,00	0,00		0,00	25,00		42,71	42,17
Орыс тілі		21,00	17,75		0,00	0,00		0,00	19,00		46,86	40,88

Авторлар тарапынан дайындалған қорытынды бақылау жұмыстарының қорытындылары

№1 бақылау жұмыстарының қорытындысы

Оқушылар оқулық авторларының жіберген бақылау жұмыстары бойынша жазба жұмыстарын орындады. Жазба жұмысын орындауға барлығы І тоқсанда-

8964 оқушы қатысты. Бақылау жұмыстарының I тоқсандағы орташа білім сапасы - **67%**, үлгерімі- **96,6%** болды.

I тоқсан бойынша алынған бақылау жұмыстары бойынша ең жоғарғы көрсеткішті Қызылорда облысы (80%) көрсетті. Білім сапасы орташа көрсеткіштен жоғары көрсеткіш Алматы қаласы (69%), Ақмола (68%), Атырау(79%), Батыс Қазақстан облысы (71%), Қарағанды (76%), Жамбыл (72%), Маңғыстау(71%), Оңтүстік Қазақстан (68 %) облыстарында тіркелді.

Ең төменгі білім сапасының нәтижесі Павлодар облысында (46%) тіркелді. Орташа көрсеткіштен төмен білім сапасын көрсеткен облыстар қатарына Солтүстік Қазақстан (59%), Қостанай (61%), Батыс Қазақстан (68%), Алматы қаласы (68%), Ақмола (67%), Ақтөбе (57%), Алматы облысы (62%) ,Астана қаласы (66,5%), Шығыс Қазақстан облыстары (61,5%) жатады. Ең жоғарғы және ең төменгі көрсеткіштер арасындағы айырмашылық - 34%-ды құрады.

№ 2 бақылау жұмысының қорытындысы

Бақылау жұмысына 8951 оқушы қатысты. I тоқсанға қарағанда II тоқсанда білім сапасы- 70%, үлгерім -97,8% құрап, сәл көтерілу байқалды (білім сапасы - 3 %, үлгерім 1,2 %). Бақылау жұмысының қорытындысы бойынша республиканың алты облысында орташа білім сапасынан 8-13%-ға жоғары болды.

II тоқсанда білім сапасы орташа көрсеткіштен жоғары көрсеткішті көрсеткен облыстар қатарына Атырау (81%), Қарағанды (81%), Қызылорда облысын (83%), Астана қаласы (72%), Жамбыл (75%) және Маңғыстау (78%) облыстарын жатқызуға болады (9-қосымша).

№3 бақылау жұмысының қорытындысы.

Жазба жұмысын орындауға барлығы III тоқсанда- **10301** оқушы қатысты. Бұл I-II тоқсанға қарағанда **1337** оқушыға артық болды. Бақылау жұмыстарының III тоқсандағы орташа білім сапасы - **72,9 %** , үлгерімі- **98,3 %** болды. Бұл I-II тоқсанға қарағанда білім сапасы – **5,9 %** -ға, үлгерімі- **2,1%-ға** өсті (17-кесте, 12-сурет).

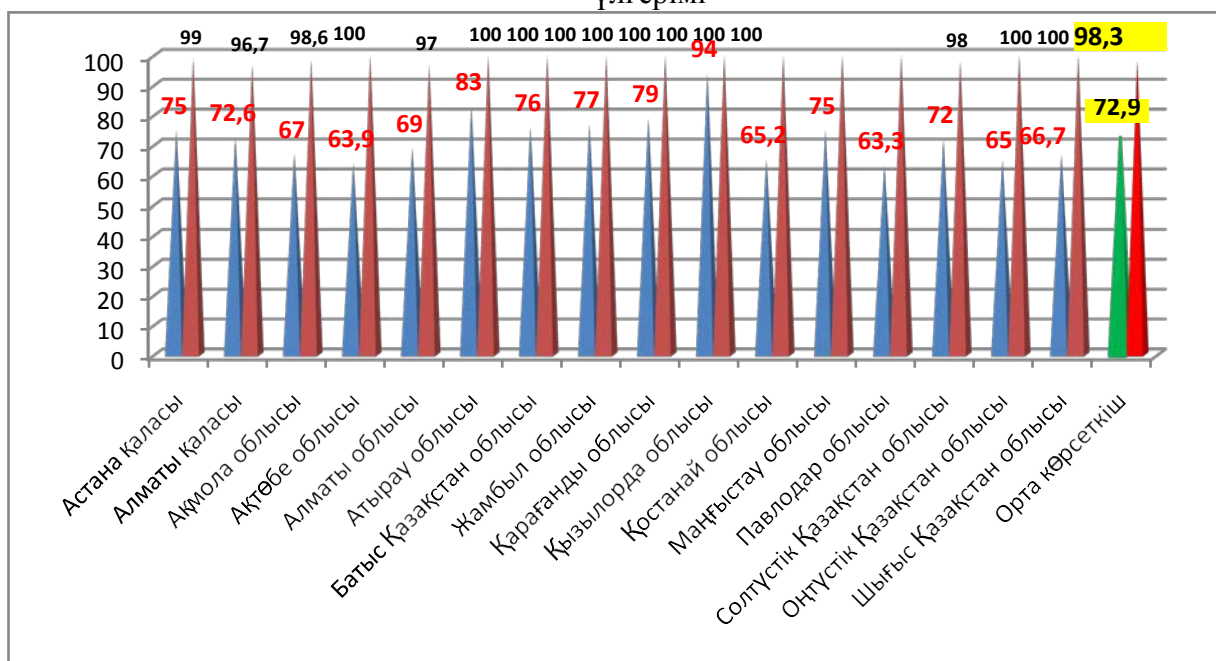
17-кесте. №3 бақылау жұмысының (оқулық авторларының жіберген) қорытындысы

Облыстар	Сынып саны	Барлық оқушы	Қатысқан оқушылар саны	«5»	«4»	«3»	«2»	Сапа %	Үлгерім %
Астана қ.	55	1506	1431	392	694	330	15	75	99
Алматы қ.	54	1536	1458	484	575	352	47	72,6	
Ақмола	22	496	450	108	197	139	6	67	98,6
Ақтөбе	22	486	461	108	187	166		63,9	100
Алматы	22	543	506	153	197	141	15	69	97
Атырау	22	393	364	157	146	61		83	100
Батыс Қазақстан	22	516	475	137	226	112		76	100
Жамбыл	22	515	497	158	225	114		77	100
Қарағанды	22	495	475	174	203	98		79	100
Қызылорда	21	569	741	398	299	44		94	100
Қостанай	22	505	492	140	181	171		65,2	100
Маңғыстау	22	518	489	176	195	118		75	100

17-кестенің жалғасы									
Павлодар	22	493	491	103	208	180		63,3	100
Солтүстік Қазақстан	22	430	412	79	185	138	10	72	98
Оңтүстік Қазақстан	22	640	621	163	244	154	60	65	100
Шығыс Қазақстан	44	1011	938	213	413	294	18	66,7	100
Барлығы	438	10652	10301	3143	4375	2612	171	72,9	98,3

Дереккөзі: облыстардың, Астана, Алматы қалалары білім басқармаларының мәліметтері

12-сурет. №3 бақылау жұмысының (оқулық авторларының жіберген) білім сапасы мен үлгерімі

Дереккөзі: облыстардың, Астана, Алматы қалалары білім басқармаларының мәліметтері

ІІІ тоқсанда алынған бақылау жұмыстары бойынша ең жоғарғы көрсеткішті Қызылорда облысы (94%) көрсетті. І-ІІ тоқсанда да Қызылорда облысы (80%) көрсеткен болатын. Ең жоғары көрсеткіш І-ІІ тоқсанмен салыстырғанда 14%-ға артқан. Білім сапасы орташа көрсеткіштен жоғары көрсеткіш Астана қаласы (75%), Атырау(83%), Батыс Қазақстан облысы (76%), Қарағанды (79%), Жамбыл (77%), Маңғыстау(75%), облыстарында тіркелді.

Ең төменгі білім сапасының нәтижесі Павлодар облысында (63,3%), І-ІІ тоқсанда да ең төменгі білім сапасының нәтижесі Павлодар облысында (46%) тіркелген болатын. Алайда, І-ІІ тоқсанға қарағандағы ең төменгі нәтиже 17,3 %-ға көтерілген.

Орташа көрсеткіштен төмен білім сапасын көрсеткен облыстар қатарына Алматы қаласы (72,6%), Ақмола (67%), Ақтөбе облысы (63,9%), Алматы облысы (69%), Қостанай (65,2%), Павлодар облысы (63,3%), Солтүстік Қазақстан (72%), Оңтүстік Қазақстан (65%), Шығыс Қазақстан (66,7%), облыстары жатады. Ең жоғарғы және ең төменгі көрсеткіштер арасындағы

айырмашылық – 30,7%-ды құрайды.

№4 бақылау жұмысының қорытындысы.

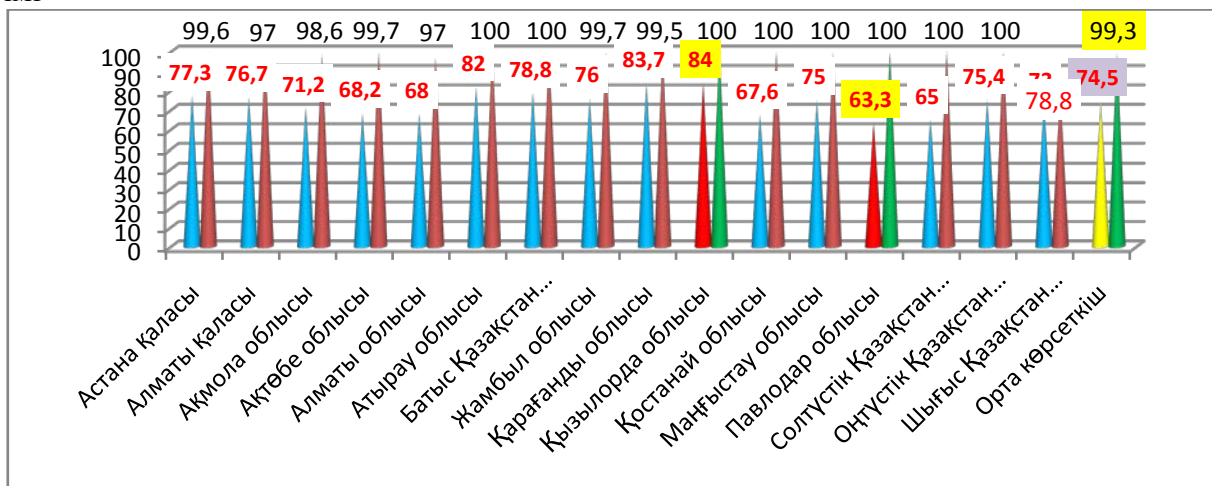
Жазба жұмысын орындауға барлығы IV тоқсанда- **10892** оқушы қатысты. Бұл III тоқсанға қарағанда **591** оқушыға артық болды. Бақылау жұмыстарының IV тоқсандағы орташа білім сапасы – 74,5, үлгерімі- 99,3 /% болды. Бұл III тоқсанға қарағанда білім сапасы – **1,6 %** -ға, үлгерімі- **1%-ға** өсті (18-кесте, 13-сурет).

18-кесте. №4 бақылау жұмысының (оқулық авторларының жіберген) қорытындысы

Облыстар	Сынып саны	Барлық оқушы	Қатысқан оқушылар саны	«5»	«4»	«3»	«2»	Сапа %	Үлгерім %
Астана қ.	55	1503	1421	437	662	317	5	77%	99,6
Алматы қ.	54	1575	1513	554	607	307	45	76,7	97
Ақмола	22	496	466	135	197	132	2	71,2	98,6
Ақтөбе	22	486	457	120	192	144	1	68,2	99,7
Алматы	22	533	533	170	193	164	6	68	97
Атырау	22	393	379	163	148	68		82	100
Батыс Қазақстан	22	501	473	165	208	100		78,8	100
Жамбыл	22	464	459	143	206	109	1	76	99,7
Қарағанды	22	495	480	195	207	76	2	83,7	99,5
Қызылорда	21	560	523	263	176	84		84%	100%
Қостанай	33	773	773	199	324	250		67,6	100
Маңғыстау	22	518	489	176	195	118		75%	100
Павлодар	22	505	462	105	188	169		63,3	100
Солтүстік Қазақстан	22	429	411	102	165	144		65%	100%
Оңтүстік Қазақстан	22	640	627	238	235	154		75,4	100
Шығыс Қазақстан	44	1021	966	273	433	249	11	73	78,8
Барлығы	449	10892	10432	3438	4336	2585	73	74,5	99,3

Дереккөзі Облыстардың, Астана, Алматы қалалары білім басқармаларынан алынған мәлімет

13-сурет. №4 бақылау жұмысының (оқулық авторларының жіберген) білім сапасы мен үлгерімі

Дереккөзі: облыстардың, Астана, Алматы қ. білім басқармаларының мәліметі

IV тоқсан бойынша алынған бақылау жұмыстары бойынша ең жоғарғы көрсеткішті Қызылорда облысы (84%) көрсетті. III тоқсанда да Қызылорда облысы (94%) көрсеткен болатын. Ең жоғары көрсеткіш III тоқсанмен салыстырғанда 10%-ға төмендеген. Білім сапасы орташа көрсеткіштен жоғары көрсеткішті Астана (77%), Алматы (76,7%) қалалары, Атырау(82%), Батыс Қазақстан (78,8%), Жамбыл (76%), Қарағанды (83,7%), Қызылорда (84%), Маңғыстау(75%), Оңтүстік Қазақстан (75,4%), облыстарында тіркелді.

Ең төменгі білім сапасының нәтижесі Павлодар облысында (63,3%), I-II тоқсанда да ең төменгі білім сапасының нәтижесі Павлодар облысында (63,3%) болып тіркелген болатын. Алайда, III тоқсанға қарағандағы ең төменгі нәтиже еш өзгеріссіз қалды.

Орташа көрсеткіштен төмен білім сапасын көрсеткен облыстар қатарына: Ақмола (71,2%), Ақтөбе облысы (68,2%), Алматы облысы (68%) , Қостанай (67,6%), Павлодар облысы (63,3%), Солтүстік Қазақстан (65%), Шығыс Қазақстан (73%),) облыстары жатады. Бұл көрсеткіш 2 облысқа азайды. Ең жоғарғы және ең төменгі көрсеткіштер арасындағы айырмашылық – **20,7%**-ды құрайды.

VI. Әдістемелік қолдау

Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы облыстардың, Астана және Алматы қалаларының білім басқармаларымен, «Study Inn» білім беру консалтингімен бірлесіп:

- 2-3 ақпанда Шымкент қаласында, А.С. Пушкин атындағы № 1 мектеп-гимназия (*Оңтүстік Қазақстан, Жамбыл, Қызылорда облыстарының мұғалімдері үшін*);

- 12-13 ақпанда Ақтау қаласында № 14 орта мектеп (*Маңғыстау, Атырау облыстарының мұғалімдері үшін*);

- 15-16 ақпанда Ақтөбе қаласында № 26 орта мектеп (*Ақтөбе, Батыс қазақстан облыстарының мұғалімдері үшін*);

- 1-2 наурызда Семей қаласында № 7 мектеп-лицей (*Шығыс Қазақстан, Павлодар, Қостанай, Ақмола, Алматы облыстарының мұғалімдері үшін*) базасында өңірлік әдістемелік семинарлар өткізді. Барлық өңірлердегі әдістемелік семинарларды қоса есептегенде шамамен 450 адам қамтылды.

Өңірлік семинардың мақсаты – республика көлемінде эксперименттік сыныптарда жұмыс жасап жатқан мұғалімдерге әдістемелік қолдау көрсету болып табылады.

Өңірлік семинардың жұмысына оқулық авторлары, педагогикалық жоғары оқу орындарының тілші-ғалымдары, «Көкжиек-Горизонт» баспасының, облыстардың білім басқармаларының өкілдері мен әдістемелік кабинеттерінің әдіскерлері, эксперименттік сыныптардың, сондай-ақ оқыту қазақ тілді емес мектептердің қазақ тілі мұғалімдері мен әдістемелік бірлестік жетекшілері, БАҚ өкілдері қатысты.

Әдістемелік семинарлардың ұйымдастырылуы туралы ақпарат Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының nao.kz сайтына

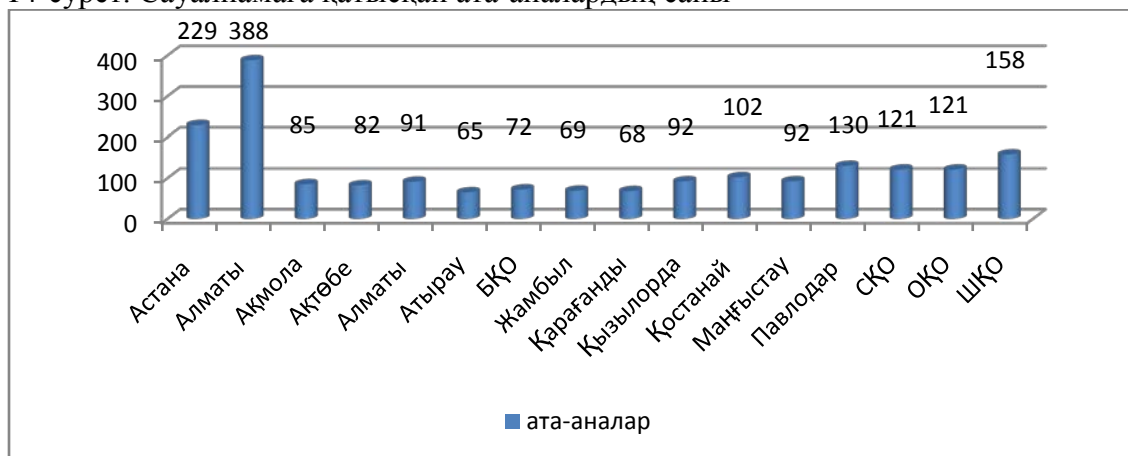
орналастырылды.

«Қазақ тілі» пәнінің деңгейлік оқулықтары мен оқу-әдістемелік кешендердің тиімділігін оқушылар мен ата-аналар тарапынан анықтау үшін жүргізген сауалнама қорытындысы

Ы.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы апробацияның барысын зерделеу жұмысының бір түрі ретінде 2016 жылғы 11-28 наурызда жоғары сынып оқушылары мен ата-аналар арасында эксперименттік сыныптарда сауалнама жүргізді.

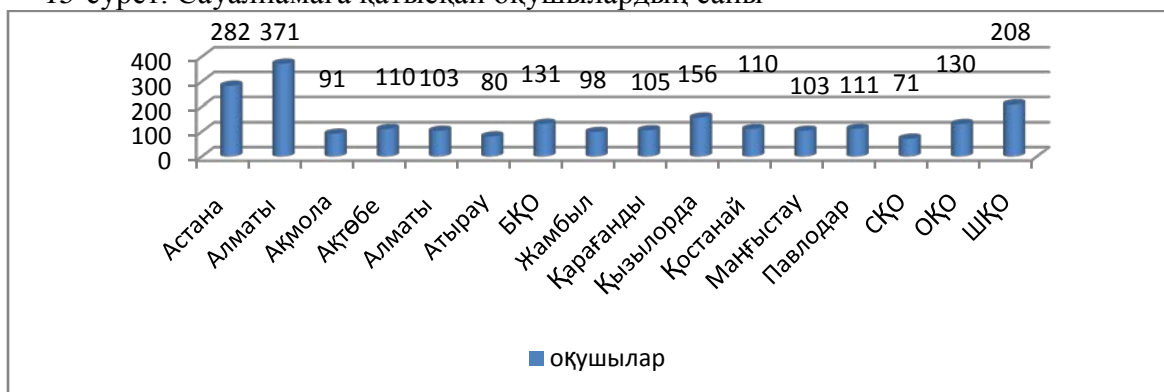
Мақсаты: оқушылар мен ата-аналардың қазақ тілі бойынша жаңа оқулықтарды қолдануға деген көзқарастарын анықтау. Жалпы сауалнамаға апробация өтіп жатқан 41 мектептің ата-аналары (14-сурет), 40 мектептің (Петропавл қаласының №26 балабақша-мектептен басқа) 9-11-сынып оқушылары (15-сурет) қатысты.

14-сурет. Сауалнамаға қатысқан ата-аналардың саны

Дереккөзі: Апробацияға қатысушы мектептердің деректері.

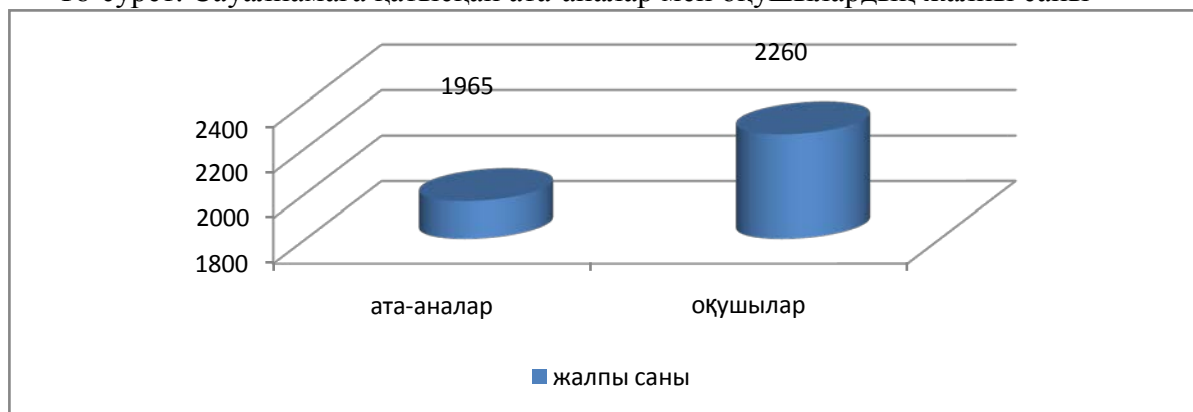
15-сурет. Сауалнамаға қатысқан оқушылардың саны

Дереккөзі: Апробацияға қатысушы мектептердің деректері.

Жалпы алғанда сауалнамаға 1965 ата-ана мен 2260 оқушы қатысты, яғни республика бойынша апробацияға қатысып жатқан оқушылардың 20,3%-ы (жалпы 11 146 оқушы қатысуда) жауап берді (16-сурет).

16-сурет. Сауалнамаға қатысқан ата-аналар мен оқушылардың жалпы саны

Дереккөзі: Аprobацияға қатысушы мектептердің деректері.

Оқушыларға арналған сауалнама 11 сұрақтан, ата-аналар үшін 10 сұрақтан құралды (19,20-кестелер).

19-кесте. Ата-аналармен жүргізілген сауалнама қорытындысы.

№	Сауалнама сұрағы	Болжамды жауап	Жауап
1	Оқулық мазмұны сіздің балаңыздың жас ерекшеліктеріне сәйкес келе ме?	А) ия Ә) жоқ Б) жауап беруге қиналамын	А) ия – 100 %
2	Сіздің балаңызға оқулықтағы тапсырмалар түсінікті ме?	А) ия Ә) жоқ Б) жауап беруге қиналамын	А) ия – 100 %
3	Сізге оқулықтың сыртқы келбеті ұнай ма?	А) ия Ә) жоқ Б) жауап беруге қиналамын	А) ия – 100 %
4	Сіздің балаңыз «лексикалық минимумды» қолдана ма?	А) ия Ә) жоқ Б) жауап беруге қиналамын	А) ия – 100 %
5	Сіздің балаңызға оқулықта берілген үй тапсырмалары ұнай ма?	А) ия Ә) жоқ Б) жауап беруге қиналамын	А) ия - 80 % Ә) жоқ Б) жауап беруге қиналамын-20 %
6	Сіздің балаңызда үй тапсырмасын орындауда қандай қиындықтар туындайды?	А) түсініксіз тапсырмалар Ә) қиын тапсырмалар Б) қызықсыз тапсырмалар С) менің баламда үй тапсырмасын орындауда қиындық туындамайды	Ә) қиын тапсырмалар - 5 % С) менің баламда үй тапсырмасын орындауда қиындық туындамайды - 95 %
7	Сіз оқулықта нені өзгерткіңіз келеді?	А) суреттерін өзгертер едім – саны мен сапасын	А) суреттерін өзгертер едім – саны мен сапасын -59 %

19-кестенің жалғасы			
		Ә) оқулықта анағұрлым қызықты тапсырмаларды көргім келеді Б) оқулықтың сыртқы келбеті ұнамайды С) еш өзгеріс енгізгім келмейді	Ә) оқулықта анағұрлым қызықты тапсырмаларды көргім келеді Б) оқулықтың сыртқы келбеті ұнамайды С) еш өзгеріс енгізгім келмейді - 41 %
8	Тілді меңгеруде сіздің балаңызға оқулық қаншалықты көмегін тигізеді?	А) бала тілді оңай әрі тез меңгереді Ә) материал қиындықпен меңгеріледі	А) бала тілді оңай әрі тез меңгереді - 75 % Ә) материал қиындықпен меңгеріледі - 25 %
9	Оқулық балаңыздың оқу уәжін арттыра ма?	А) ия Ә) жоқ	А) ия – 100 %
10	Оқулық сіздің балаңыздың оқу дербестігін арттыра ма?	А) ия Ә) жоқ Б) жауап беруге қиналамын	А) ия – 100 %

Дереккөзі: Ы.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының мәліметі.

Ата-аналар сауалнамаға қатысуда белсенділік танытты. Берген жауаптарында олардың 100 % оқулықтар оқушылардың жас ерекшеліктеріне сай, берілген тапсырмалар түсінікті екенін, балаларының берілген лексикалық минимумды қолданатынын айтты. Сауалнаманың 9-10-шы сұрақтарына берілген жауаптар бойынша ата-аналардың 100% оқулықтар балаларын оқуға ынталандырып, олардың оқу уәждемелерін, өздігінен білім алу дағдыларын арттыратындарына сенімді.

20-кесте. Оқушылармен жүргізілген сауалнама қорытындысы.

№	Сауалнама сұрағы	Болжамды жауап	Жауап
1	Сіз қазақ тілі бойынша жаңа оқулықтарды пайдаланысыз ба?	Пайдаланамын Қолдаймын Ия Жоқ Сіздің жауабыңыз	Пайдаланамын-100% Қолдаймын-85,2%
2	Сіз үшін оқулықта берілген тапсырмаларды орындау оңай ма?	Пайдаланамын Қолдаймын Ия Жоқ Сіздің жауабыңыз	иә -7 7,5 % жоқ -1 7,6%
3	Осы оқулық бойынша оқуды жалғастыруға келісесіз бе?	Пайдаланамын Қолдаймын Ия Жоқ Сіздің жауабыңыз	Ия - 83,7 % Жоқ - 9,5 %
4	Егер сізде таңдау болса, сіз «Көкжиек - Горизонт» баспасының оқулықтарын таңдар ма едіңіз?	Пайдаланамын Қолдаймын Ия	Ия - 63 % Жоқ - 4 % Білмеймін - 33 %

20-кестенің жалғасы			
		Жоқ Сіздің жауабыңыз	
5	Оқулықта берілген тапсырмаларды оңай қабылдайсыз ба?	Пайдаланамын Қолдаймын Ия Жоқ Сіздің жауабыңыз	Ия - 89,1 % Жоқ - 10,9 %
6	Сіз оқулықтағы грамматикалық тапсырмалар мен мәтіндердің өмірмен байланысы бар екеніне келісесіз бе?	Пайдаланамын Қолдаймын Ия Жоқ Сіздің жауабыңыз	Ия - 72,2 % Жоқ - 3,2 % Кейде - 19,2 %
7	Сіз күнделікті өзара қарым қатынаста лексикалық минимумды, оқулық мәтіндерін қолданасыз ба?	Пайдаланамын Қолдаймын Ия Жоқ Сіздің жауабыңыз	Ия - 73,6 % Жоқ - 5,7 % Кейде - 50,9 %
8	Сіз лексикалық, грамматикалық тақырыптар мен басқада жұмыс түрлерін оңай меңгересіз бе?	Пайдаланамын Қолдаймын Ия Жоқ Сіздің жауабыңыз	Ия - 62,7 % Жоқ - 17,6% Кейде - 13,1 %
9	Оқулықта берілген суреттер мәтіндермен, тапсырмалармен тығыз байланысатына екеніне келісесіз бе?	Пайдаланамын Қолдаймын Ия Жоқ Сіздің жауабыңыз	Ия - 61,5 % Жоқ - 5,5% Байланысы кейде байқалады - 25,5 %
10	Сізге оқулықтағы қай материал қызықты: - грамматика бойынша жаттығулар - түсінуге бағытталған тапсырмалар - есте жақсы сақтауға арналған оқулыққа қосымша берілген сөздер, фразалар мен сөйлемдер тізімі	Пайдаланамын Қолдаймын Ия Жоқ Сіздің жауабыңыз	Грамматикалық тапсырмалар- 33,1 % түсінуге арналған тапсырмалар-22,1 % есте жақсы сақтауға арналған сөздер, сөйлемдер мен фразалар - 22,1 % барлығы 13,7 %
11	Оқулықтың қандай осал жақтарын байқадыңыз? - таныс емес сөздер көп - мәтін көлемдері үлкен	Пайдаланамын Қолдаймын Ия Жоқ Сіздің жауабыңыз	таныс емес сөздер көп- 12,5 % мәтін көлемдері үлкен- 15,3% қате басылған - 67,4 %

Дереккөзі: Ы.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының мәліметі.

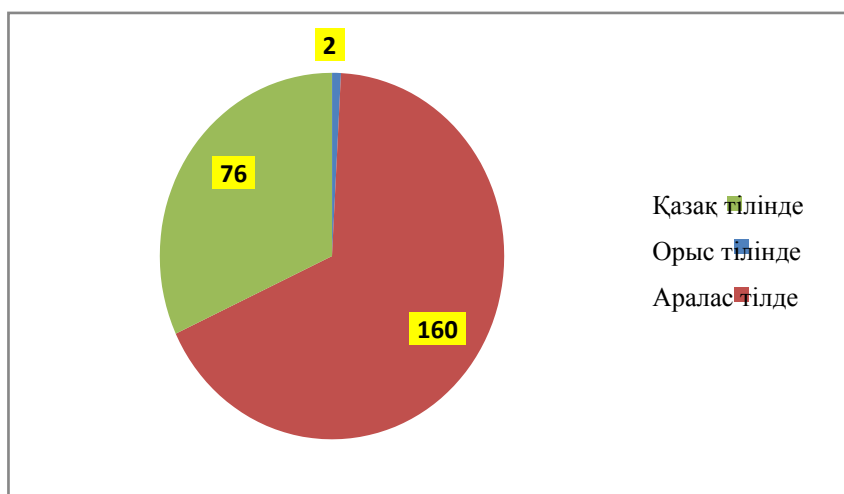
Эксперименттік сыныптарда жүргізілген сауалнама қорытындысы оқулықтар жалпы 9-11-сынып оқушыларының көңілінен шығатынын, мазмұнын қамтитын түрлі тапсырмалар, мәтіндер қызықты, түсінуге, орындауға қолжетімді және лексикалық минимумы күнделікті өмірде қолдануға пайдалы екендігін көрсетті.

«Қазақ тілі» пәнінің деңгейлік оқулықтары бойынша апробацияға қатысушы мұғалімдерге арналған On-line сауалнама.

Ы.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы оқыту қазақ тілді емес мектептердің 1-11-сыныптарына арналған «Қазақ тілі» пәнінің деңгейлік оқулықтары бойынша эксперименттік мектептердің мұғалімдері арасында Академияның nao.kz ресми сайтында 2016 жылғы 13-23 сәуір аралығында On-line сауалнама ұйымдастырды. On-line сауалнаманың мақсаты – деңгейлік оқулықтар бойынша мұғалімдер қауымынан барынша нақты ақпарат алу.

On-line сауалнамаға эксперименттік мектептерде жұмыс істейтін 432 мұғалімнің 238-і қатысты (55%) (17-сурет).

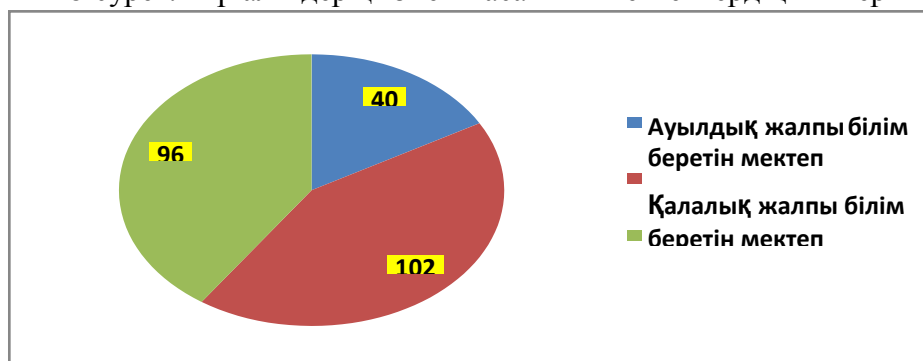
17-сурет. Мектептердің оқыту тілі

Дереккөзі: Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының деректері.

Олардың 160-ы оқыту орыс тілді мектептердің мұғалімдері болса, 76-сы аралас мектепте, 2-уі өз қалаулары бойынша қатысқан мемлекеттік тілдегі мектепте сабақ беретін мұғалімдер болды.

18-сурет. Мұғалімдер қызмет жасайтын мектептердің типтері

Дереккөзі: Академияның nao.kz ресми сайтынан алынған мәлімет

Мұғалімдердің басым бөлігі 102-і қала мектептерінен қатысса, 40-ы ауылдық мектептерден қатысты. 96 мұғалімнің гимназиялар мен лицейлерде қызмет жасайтыны зерттеу барысында белгілі болды.

Мұғалімдерге арналған сауалнама 10 сұрақтан құралды, олардың нәтижелері өңделді (21-кесте).

21-кесте. Мұғалімдерге арналған On-line сауалнаманың қорытындысы.

№	Сауалнама сұрағы	Болжамды жауаптары	Жауабы
1	Қазақ тілін деңгейлік оқыту барысында сабақты коммуникативтік- танымдық мақсат тұрғысынан жүзеге аыру үшін сөйлесім әрекетінің бес түрі іске қосылады. Сіздің ойыңызша, осы бес әрекеттің қайсысы барынша мемлекеттік тілді меңгертуге ықпал етеді?	1.Тыңдалым 2. Айтылым 3. Оқылым 4. Жазылым 5. Тілдесім 6. Барлығы	0,01% 0,4% 0,09% 0% 0,5% 68%
2	Деңгейлік оқулықты практикада қолдануда туындайтын қиыншылықтар деңгейін анықтаңыз.	1. Сабаққа дайындықтың жетіспеушілігі 2. Педагогикалық таптаурын болған әдістерден арыла алмау 3. Тәжірибе алмасуға, білім көтеруге мүмкіндіктің жоқтығы	21,6% 31,5% 23,8%
3	Деңгейлік оқулықтармен жұмыс жасау барысында оқушылардың бойында қандай икемділіктер мен дағдыларды дамыта білдіңіз?	1. Тілдік коммуникация арқылы сөйлеуге үйрету 2. Тілді өз бетімен меңгеруіне мүмкіндік жасау 3. Тілді үйренуге деген ынтасын қалыптастыру	36,4% 1,3% 37%
4	Оқулықта берілген тапсырмалар жүйесі арқылы оқушылардың мемлекеттік тілді меңгеру деңгейін анықтауға бола ма?	1. Иә, білім сапасы мен үлгерім оқушылардың басым бөлігінде көтерілді 2. Жоқ, білім сапасы мен үлгерім өзгерген жоқ немесе төмендеді 3. Білім сапасы мен үлгерім тек кейбір оқушыларда ғана көтерілді	61,2% 0,8% 14,3%
5	Сабақ тілдік қатынастың үш түрлі жолы арқылы іске асырылады, Сіз үшін қайсысы қолайлы деп ойлайсыз.	1. Жұптық жұмыс 2. Топтық жұмыс 3. Ұжымдық жұмыс 4. Ешқайсысы	19,9% 53% 0,9% 0,1%
6	«Қазақ тілі» пәнінің деңгейлік оқулықтары оқушылардың функционалдық сауаттылығын дамытуға ықпал ете ме?	1. Иә, олардың сөздік қорын молайтып, сөйлеу дағдыларын жетілдіреді. 2. Жоқ, өйткені кейбір тапсырмалар деңгейлік тапсырмалардың талап-тарына сай келмейді. 3. Кейде, өйткені кейбір тапсырмалар оқушылардың жас ерекшелігіне сай келмейді.	70,7% 0,7% 0,9%
7	Деңгейлік оқулықта нені өзгертуге болады деп ойлайсыз?	1. Сандық және сапалық жағынан иллюстрацияларды өзгертсе; 2. Тапсырмаларды өзгертсе, өйткені тапсырмалар бір сарынды, қайталанып келеді;	22,3% 38%

21-кестенің жалғасы			
		3. Оқулықтың көлемі мен мұқабасын, дизайнын өзгертсе; 4. Оқулықтағы суреттерді өзгертсе;	32% 0,6%
8	Деңгейлік оқулықтағы грамматикалық тапсырмалар мен мәтіндер арасында күнделікті өмірмен байланыс бар дегенмен келісесіз бе?	1.Келісемін, күнделікті өмірмен байланыс бар. 1. Келіспеймін, барлық тапсырмалар мен мәтіндер күнделікті өмірмен байланыспайды. 2. Барлығы емес, тек кейбір тапсырмалар ғана күнделікті өмірмен байланысады. 3. Жауап беруге қиналамын.	72% 0,3% 18% 0,3%

Дереккөзі: Ы.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының мәліметі.

Қорыта айтқанда, деңгейлік оқулықтар бойынша қойылған сұрақтарға мұғалімдердің берген жауаптарынан байқағанымыз, оқулықтың апробациядан өтуі қалыпты деңгейде жүріп жатқандығын байқатты. Демек, бұл оқулықтар оқушылардың тілді меңгеруіне толық ықпал ете алады.

Қорытынды

Адамзат тарихының сандаған ғасырлар бойы жинақтаған тәжірибесі көрсеткендей қоғам мен мемлекет құрылымындағы күрделі құбылыс – тіл мәселесі болып табылады.

Тіл ұлттың негізгі белгісі ретінде халықтың болмыс-бітімінің сақталуында шешуші рөл атқарады, оның рухани мәдениетінің бір бөлігі болып табылады, сондықтан да тіл өзіне деген құрметті талап етеді. «Тіл тағдыры – ұрпақ тағдыры, ұрпақ тағдыры – ел тағдыры» деген ұранды ұстанған қазақ халқы ғасырлар бойы елі мен жерін, діні мен тілін сақтап қалу жолында талай қиын-қыстау кезеңдерді басынан кешірді. Өйткені ана тілі мәселесі – сол тілде жасаған, жасап келе жатқан халықтың өткені мен бүгінгісін таразылай отырып, болашағын танытатын, сол халықтың мәңгілігінің мәселесі. Елдіктің негізгі шарттары, түптеп келгенде мемлекет тілінің, ұлт рухының көтерілген биігімен өлшенеді.

Мемлекеттік тіл тәуелсіздігіміздің жырын жырлап, мемлекетіміздің бұғанасын қатайтты. «Ұлттың сақталуына да, жоғалуына да себеп болатын нәрсенің ең қуаттысы — тіл» деген Ахмет Байтұрсыновтың қасиетті қағидасына сүйенсек, Ата Заң аясында бақ-берекеміздің сақталып отырғаны тіл саясатын да дұрыс жүргізудің жемісі екені анық. Жалпы, тіл жеке адамның шаруасы емес. Мемлекеттік де басыбайлы дүниесі емес. Тіл – халық қазынасы, ұлттық жаны. Тілдің мәселесі - ұлттық мәселесі.

Осыған орай, бүгінде Елбасының Қазақстан халқына жолдаған Жолдауында белгіленген басым бағыттардың бірі – барлық қазақстандықтарды біріктірудің басты факторы ретінде мемлекеттік тілді жан-жақты дамытуға басты назар аударылып отыр. Сондықтан қоғамда қазақ тілінің мемлекеттік дәрежесін нығайту және оның әлеуметтік-коммуникативтік міндеттерін кеңейту еліміз саясатының басты стратегиялық басымдығы болып қала береді.

«Тілдерді қолдану мен дамытудың 2011-2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасында» Мемлекеттік тілді үйретудің жүйесін жасау бағдарламада: «Үздіксіз білім беру моделі арқылы қазақ тілін оқыту жүйесін әзірлеу және енгізу» деген арнайы бағыт ауқымында айқындалған. Бағдарламаның осы бағыты бойынша қазақ тілін оқытудың стандарт-технологиясы дайындалды, тіл үйрету қарапайым пайдалануды қамтамасыз ететін А1-А2 деңгейлері бойынша, дербес пайдалануды қамтамасыз ететін В1-В2 деңгейлері бойынша және іскерлікпен пайдалануды көздейтін С1-С2 деңгейлері бойынша мемлекеттік тілді оқытудың көп деңгейлі жүйесі жасалды. Бұл стандарт-технология мектепке дейінгі, орта, арнайы орта, жоғары және жоғары оқу орынан кейінгі мемлекеттік білім беру стандартына енгізілді. Яғни, бағдарламада көзделген үздіксіз білім беру моделі арқылы қазақ тілін оқыту стандарт-технологиясы міндеттілікке айналады.

Осы Стандарттың негізінде шығарылған оқыту қазақ тілді емес мектептердің 1-11-сыныптарына арналған «Қазақ тілі» пәнінің деңгейлік оқулықтары мен ОӘК-тері 2015-2016 оқу жылында апробациядан табысты өткізілді.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. «Балабақша – мектеп – колледж – жоғары оқу орны» жүйесіндегі мемлекеттік тілді деңгейлік үздіксіз оқыту стандарты, ҚР Білім және ғылым министрімен 2014 жылғы 17 қарашада бекітілген;
2. «Жалпы білім беру ұйымдарына арналған жалпы білім беретін пәндердің, таңдау курстарының және факультативтердің үлгілік оқу бағдарламаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2013 жылғы 3 сәуірдегі № 115 бұйрығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2015 жылғы 18 маусымдағы № 393 бұйрығы;
3. Елбасы Н.Ә.Назарбаевтың 2014 жылғы 17 қаңтардағы «Қазақстандық жол – 2050: Ортақ мақсат, ортақ мүдде, ортақ болашақ» атты Қазақстан халқына Жолдауы;
4. «2016 жылы Қазақстан Республикасының жалпы орта білім беру ұйымдарында оқу жетістіктерін сырттай бағалауды өткізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 24 наурыздағы № 212 бұйрығы;
5. Қазақстан Республикасындағы мектепке дейінгі білім. [Электрондық ресурс]: <http://www.edu.gov.kz>
6. Тәуелсіздік – мемлекеттік тіл тірегі [Электрондық ресурс]: <http://el.kz>
7. Қазақ тілі жайында бірер сөз немесе қазақ тілі туралы ой толғау. [Электрондық ресурс]: <http://1referat.kz/til-gylymy-filologiya>.

Мазмұны

Кіріспе.....	3
1. Мониторингтің мақсаты мен міндеттері.....	5
2. Мониторингтің инструментарийлері және технологиялық рәсімдері.....	6
3. Мониторинг қорытындысы.....	15
Қорытынды.....	41
Пайдаланылған әдебиеттер тізімі.....	42

Введение

Развитие казахского языка, задачи повышения качества знаний в сфере образования - является одной из актуальных задач сегодняшнего общества.

Согласно государственного общеобязательного стандарта среднего образования, утвержденного Постановлением Правительства РК №1080 от 23 августа 2012 года, разработана уровневая учебная программа по предмету «Казахский язык» для 1-11 классов на основе «Европейской системы уровней владения иностранным языком», которая утверждена приказом №115 Министра образования и науки РК от 3 апреля 2013 года и внедрена в учебный процесс в 2013-2014 учебном году.

В данной программе определены уровни владения языком и на основе их критериев определены уровни обучения казахскому языку школ с неказахским языком обучения.

В 2014 году в целях обеспечения широкого применения государственного языка был разработан стандарт уровневого непрерывного обучения государственному языку в системе «Детский сад – школа – колледж – высшее учебное заведение» (далее - Стандарт) и утвержден Приказом Министра образования и науки РК от 17 ноября 2014 года

Стандарт, согласно европейской системе уровней владения языком, состоит из шести уровней:

- A1- элементарный уровень;
- A2 –базовый;
- B1– средний;
- B2 –выше среднего;
- C1, C2 – продвинутый уровни.

Знания, умения и навыки учащихся были классифицированы и приведены в соответствие с особенностями владения языком в школьной системе

В Стандарте указаны критерии навыка говорения и уровней изучения казахского языка учащихся общеобразовательных школ с неказахским языком обучения по предмету «Казахский язык».

Ожидаемые результаты по уровневому обучению казахскому языку (1-11 классы):

- на элементарном уровне-учащиеся должны овладеть устной коммуникативной речью казахского языка;
- на базовом уровне - учащиеся должны правильно уметь говорить в определённых жизненных ситуациях и грамотно писать;
- на среднем уровне - учащиеся должны уметь свободно выражать свою мысль, задавать вопросы и отвечать на них, владеть литературной речью;
- на выше среднем уровне - учащиеся должны овладеть коммуникативной речью в различной социальной сфере, обществе, профессионально-ориентированном направлении.

Стандарт уровневого непрерывного обучения государственному языку

в системе «Детский сад – школа – колледж – высшее учебное заведение» применялся только на уровне общего среднего образования, на уровне дошкольного, профессионального, высшего и послевузовского образования не применялся

В связи с этим, учитывая европейский стандарт владения языком, на основе уровня Стандарта и учебной программы были разработаны 11 уровней учебников и 45 учебно-методических комплексов (далее-УМК) по предмету «Казахский язык» для 1-11 классов школ с неказахским языком обучения и изданы в издательстве «Көкжиек-Горизонт» образовательного консалтинга «StudyInn».

Уровневые учебники и УМК были разработаны учеными-языковедами, методистами, опытными учителями и учителями-практиками школ с неказахским языком обучения под руководством доктора педагогических наук, профессора Оразбаевой Фаузии Шамсиевны.

Уровневая программа обучения и содержание учебников нацелена на владение навыком говорения на государственном языке как инструмента межкультурного общения.

Согласно приказу № 393 Министра образования и науки от 18 июня 2015 года в учебную программу по предмету «Казахский язык» для 1-11 классов школ с неказахским языком обучения внесены поправки и изменения.

В содержании образования приоритетной задачей рассматривается формирования функциональной грамотности как главного рычага реализации стратегических направлений развития страны обозначенных в Послании главы государства Н.А.Назарбаева народу Казахстана «Казахстанский путь-2050: Единая цель, единые интересы, единое будущее» от 17 января 2014 года и общенациональной идее «Мәңгілік Ел».

В содержание учебной программы, тематическое распределение часов по предмету «Казахский язык» в школах с неказахским языком обучения внесены изменения и дополнения.

1. Цели и задачи мониторинга

В соответствии приказу № 542 Министра образования и науки РК от 26 августа 2015 года в 2015-2016 году проведена апробация уровневых учебников для и УМК 1-11 классов в 41 школе республики, из них: 28 – городских, 13 – сельских школ; 12 школ со смешанным, 29 школ с русским языками обучения.

Цель апробации: оценка качества и эффективности разработанных уровневых учебников и УМК для 1-11 классов школ с неказахским языком обучения; дальнейшее усовершенствование учебников и УМК и определение благоприятных условий для дальнейшей реализации.

Главной задачей апробации является проверка новизны и особенностей комплексно разработанных уровневых учебников по предмету «Казахский язык», методической системе обучения, определения соответствия комплекса международному стандарту владения языком, обучения коммуникативному казахскому языку на уровне начального, основного и среднего образования, а также создание условия для развития коммуникативной личности.

2. Инструментарий мониторинга и технологическое оформление

Для проведения мониторинга были разработаны таблицы и направлены в областные управления образования, городов Астаны и Алматы.

I. Общая информация.

Таблица 1 - Информация о школах, участвующих в апробации.

№	Название школы	Адрес, электронная почта, контактные телефоны	Ф.И.О. директора школы и его заместителя	Ф.И.О. ответственного за апробацию
1				
2				

Примечание: Информация подготовлена управлениями образования областей, городов Астаны и Алматы в соответствии с официальным письмом Национальной академии образования им.И.Алтынсарина.

II. Информация об учащихся, охваченных экспериментом

Таблица 2 - Информация о количестве учащихся экспериментальных классов

Школы	Классы	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	Всего
		Акмолинская область											
ШГ №13 «Экос»													
Средняя школа №3 Бурабайского района													
Актюбинская область													
Средняя школа №26													
Средняя школа №1 п. Бадамша Каргалинского района													
Алматинская область													
СШ имени В.Терешковой													
СШ имени Жамбыла													
Атырауская область													
СШ имени О.Саргунанова													
СШ имени М.Ломоносова													
Восточно-Казахстанская область													
ШЛ №24 г.Оскемена													
СШ им.Ы.Алтынсарина													
ШГ №6 г.Семей													
ШГ №7 г.Семей													
Западно - Казахстанская область													
Средняя школа №7													
Областная школа для одаренных детей №8													
Жамбылская область													
Средняя школа №40 г.Тараз													

Продолжение таблицы 2											
ШГ имени Г.Муратбаева											
Карагандинская область											
Средняя школа №38											
Гимназия №9 Осакаровка											
Кызылординская область											
Средняя школа №198											
ШЛ №14 Аральского района											
Костанайская область											
Средняя школа №7											
Гимназия имени М.Горького											
СШ Троебратное Узынкольского района											
Мангистауская область											
Средняя школа №14											
СШ №3 г.Жанаозен											
Павлодарская область											
Средняя школа №24											
СШ №1 Успенского района											
Северо - Казахстанская											
Школа –сад №26											
СШ Имантау Айыртауского района											
Южно-Казахстанская											
ШГ №1 им.А.Пушкина											
ШЛ №16 им.Ю.Гагарина											
город Астана											
Школа-гимназия №7											
Школа-лицей №18											
Школа-гимназия №31											
Школа-лицей №53											
Средняя школа №63											
город Алматы											
Гимназия №105 имени О.Жандосов											
Средняя школа №52											
Школа-лицей №48											
Гимназия №130											
Школа-лицей №131											
Всего											

Примечание: В соответствии приказу № 542 Министра образования и науки РК от 26 августа 2015 года «О проведении апробации уровневых учебников для 1-11 классов школ с неказахским языком обучения» из каждой параллели 1-11 классов в апробации участвуют по 1 классу.

III. Обеспечение кадрами

Таблица 3 - Информация об учителях в экспериментальных классах

Область/город	Количество учителей	Категория			
		высшая (%)	I (%)	II (%)	Без категории
Акмолинская					
Алматинская					
Актюбинская					
Атырауская					
Восточно-Казахстанская					
Жамбылская					
Западно-Казахстанская					
Карагандинская					
Костанайская					
Кызылординская					
Мангистауская					
Павлодарская					
Северо-Казахстанская					
Южно-Казахстанская					
город Алматы					
город Астана					
Всего:					

Примечание: В данной таблице представлена информация об учителях работающих в экспериментальных классах и для обработки направлена в Национальную академию образования имени И. Алтынсарина.

IV. Итоги апробации.

Таблица 4 – Итоги по четвертям (таблица заполняется каждую четверть и заверяется подписью директора школы и печатью)

Области	Количество классов	Всего учащихся	Количество участвовавших	Оценка за четверть				Качество %	Успеваемость %
				«5»	«4»	«3»	«2»		
город Астана									
город Алматы									
Акмолинская									
Актюбинская									
Алматинская									
Атырауская									
Восточно-Казахстанская									
Жамбылская									
Западно-Казахстанская									
Карагандинская									
Костанайская									
Кызылординская									
Мангистауская									

Павлодарская									
Северо-Казахстанская									
Южно-Казахстанская									
<i>Всего:</i>									

Таблица 5 - Итоги года

Области	Количество классов	Всего учащихся	Количество во участвовавших	Годовая оценка				Качество %	Успеваемость %
				«5»	«4»	«3»	«2»		
город Астана									
город Алматы									
Акмолинская									
Актюбинская									
Алматинская									
Атырауская									
Восточно-Казахстанская									
Жамбылская									
Западно-Казахстанская									
Карагандинская									
Костанайская									
Кызылординская									
Мангистауская									
Павлодарская									
Северо-Казахстанская									
Южно-Казахстанская									
<i>Всего:</i>									

Таблица 6 - Итоги контрольных работ

Области	Количество классов	Всего учащихся	Количество участвовавших	Оценки				Качество %	Успеваемость %
				«5»	«4»	«3»	«2»		
город Астана									
город Алматы									
Акмолинская									
Актюбинская									
Алматинская									
Атырауская									
Восточно-Казахстанская									
Жамбылская									

Продолжение таблицы 6									
Западно-Казахстанская									
Карагандинская									
Костанайская									
Кызылординская									
Мангистауская									
Павлодарская									
Северо-Казахстанская									
Южно-Казахстанская									
Всего:									

Таблица 7 – Итоги ВОУД (участие во внешнем оценивании учебных достижений в 2015-2016 учебном году)

	Алматинская область Панфиловский район средняя школа имени Жамбыла			Средняя школа № 26 города Актобе			Школа-сад № 26 города Петропавл			Средняя школа № 63 города Астана		
	всего	каз	рус	всего	каз	рус	всего	каз	рус	всего	каз	рус
Участники												
Общий средний балл												
По предметам												
Казахский язык												
Казахская литература												
Русская литература												
Английский язык												
Алгебра												
История Казахстана												
Всемирная история												
Химия												
Физика												
География												
Биология												

Примечание: при отборе организаций образования для проведения ВОУД из 41 экспериментальной школы были определены 4 школы.

V. Организационные работы.

Таблица 8 - On-line анкетирование для учителей - экспериментаторов

№	Вопросы анкеты	Варианты ответов	ответы
1	В ходе уровневого обучения в целях реализации коммуникативно-познавательного компонента были включены пять видов речевой деятельности. Какой вид деятельности, по вашему мнению, способствует владению государственного языка?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Слушание 2. Говорение 3. Чтение 4. Письмо 5. Общение 6. Все перечисленные 	
2	Определите степень трудностей практического применения уровней учебников.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Недостаточное время на подготовку к уроку 2. Неспособность избавляться от прижитых педагогических методов 3. Отсутствие возможности повышения знания и обмена опыта 	
3	В ходе работы с уровнями учебниками какие способности и навыки смогли развить у учащихся?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Говорить посредством речевой коммуникации 2. Создать условия для самостоятельного овладения языком 3. Формировать интерес к владению языку 	
4	Можно ли определить уровень владения государственного языка через систему заданий данных в учебнике?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Да, повысилось качество знаний и успеваемость у большинства учащихся 2. Нет, качество знаний и успеваемость не изменилось или снизилось. 3. Качество знаний и успеваемость повысилось лишь у нескольких учащихся 	
5	Урок реализуется тремя видами речевой деятельности. Как вы считаете, какой из них для вас оптимальный?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Работа в паре 2. Групповая работа 3. Коллективная работа 4. Ничего из перечисленного 	
6	Способствуют ли уровневые учебники по предмету «Казахский язык» развитию функциональной грамотности учащихся	<ol style="list-style-type: none"> 1. Да, расширился словарный запас и совершенствуются навыки говорения. 2. Нет, потому что некоторые задания не соответствуют уровням заданиям. 3. Иногда, так как некоторые задания не соответствуют возрастным особенностям учащихся. 	
7	Как вы думаете, что можно изменить в уровнях учебниках?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Изменить иллюстрации с позиции количества и качества; 2. Изменить задания, так как задания однотипные и дублируются; 3. Изменить объем, дизайн, и переплет учебника; 4. Изменить рисунки учебника. 	

8	Согласны ли вы что между грамматическими заданиями и текстами уровневых учебников имеется взаимосвязь с повседневной жизнью?	5. Согласен (а), имеется взаимосвязь с повседневной жизнью. 6. Не согласен (а), все задания и тексты не взаимосвязаны с повседневной жизнью. 7. Не все, лишь некоторые задания взаимосвязаны с повседневной жизнью. 8. Затрудняюсь ответить.	
---	--	---	--

Примечание: Учителя добровольно участвовали On-line опросе, размещенного на официальном сайте nao.kz Национальной академии образования им. И. Алтынсарина, высказали свое мнение.

Таблица 9 - Анкета для родителей

№	Анкетные вопросы	Варианты ответов	Ответы
1	Соответствует ли содержание учебников возрастным особенностям Вашего ребенка?	А) да Б) нет С) затрудняюсь ответить	
2	Понятны ли задания в учебнике Вашему ребенку?	А) да Б) нет С) затрудняюсь ответить	
3	Нравится ли Вам внешний вид учебника?	А) да Б) нет С) затрудняюсь ответить	
4	Пользуется ли Ваш ребенок словарем лексического минимума?	А) да Б) нет С) затрудняюсь ответить	
5	Нравятся ли Вашему ребенку домашние задания, данные в учебнике?	А) да Б) нет С) затрудняюсь ответить	
6	Какие трудности испытывает Ваш ребенок при выполнении домашнего задания?	А) непонятные задания Б) сложные задания С) неинтересные задания Д) мой ребенок не испытывает трудностей при выполнении домашнего задания.	
7	Что бы Вы хотели изменить в учебнике?	А) изменил бы иллюстрации – количественно и качественно Б) хотелось бы видеть в учебниках более интересные задания С) не устраивает внешний вид учебника Д) ничего не хотел бы изменить.	
8	Насколько помогает учебник Вашему ребенку освоить язык?	А) ребенок легко и быстро осваивает язык Б) освоение материала дается с трудом	

Продолжение таблицы 9			
9	Повышает ли учебник учебную мотивацию Вашего ребенка?	А) да Б) нет	
10	Повышает ли учебник учебную самостоятельность Вашего ребенка?	А) да Б) нет С) затрудняюсь ответить.	

Таблица 10 - Анкета для учащихся экспериментальных классов

№	Анкетные вопросы	Варианты ответов	Ответы
1	Используете ли Вы новые учебники по казахскому языку?	Использую Да Нет Ваш ответ	
2	Легко ли Вам выполнять задания, данные в учебнике?	Использую Да Нет Ваш ответ	
3	Согласны ли Вы продолжить обучение по этому учебнику?	Использую Да Нет Ваш ответ	
4	Если бы у Вас была возможность выбрать учебник для обучения, выбрали бы Вы учебники издательства «Көкжиек- Горизонт »?	Использую Да Нет Ваш ответ	
5	Легко ли Вы воспринимаете задания, данные в учебнике?	Использую Да Нет Ваш ответ	
6	Есть ли связь грамматических заданий и текстов с реальной жизнью?	Использую Да Нет Ваш ответ	
7	Используете ли Вы тексты учебника, лексический минимум в общении между собой в жизни?	Использую Да Нет Ваш ответ	
8	Легко ли Вы усваиваете лексические, грамматические темы и другие виды работ?	Использую Да Нет Ваш ответ	
9	Согласны ли Вы, что рисунки, данные в учебнике, тесно связаны с текстами и заданиями?	Использую Да Нет Ваш ответ	
10	Какие материалы в учебнике Вам более интересны: - упражнения по грамматике - упражнения на понимание	Использую Да Нет Ваш ответ	

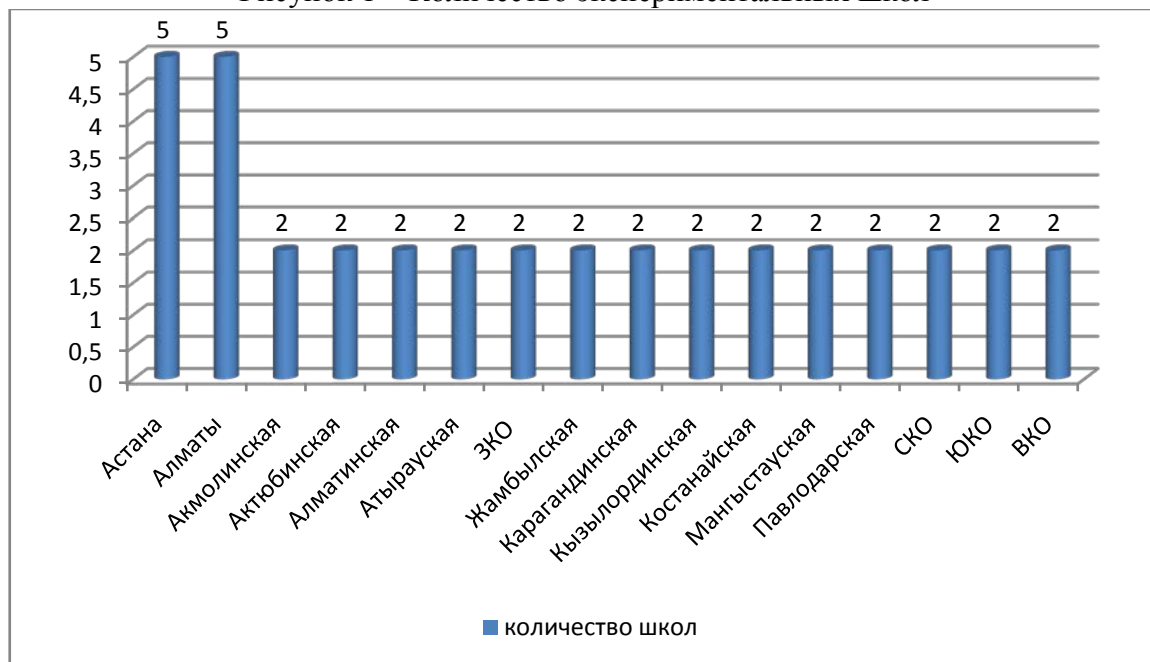
Продолжение таблицы 10			
	-набор слов, фраз и предложений к учебникам для лучшего запоминания		
11	В чем Вы видите отрицательные стороны учебников? - много неизвестных слов - тексты большие по объему	Использую Да Нет Ваш ответ	

3. Итоги мониторинга

Общая информация о школах

Апробацией были охвачены 41 школа. В апробации участвовали по 5 школ из городов Астана, Алматы, 4 школы Восточно-Казахстанской области, 3 школы Костанайской области и по 2 школы Акмолинской, Актюбинской, Алматинской, Атырауской, Западно-Казахстанской, Жамбылской, Карагандинской, Кызылординской, Мангистауской, Павлодарской, Северо-Казахстанской, Южно-Казахстанской областей (рисунок 1).

Рисунок 1 – Количество экспериментальных школ

Источник: данные Национальной академии образования им.И.Алтынсарина

Полное наименование 41 школы, адреса, контактные телефоны, адреса электронной почты и информация об ответственных лицах (таблица 11).

Таблица 11 – Информация об экспериментальных школах

№	Школа	Адреса, Электронные почты, Контактные телефоны	Администрация	Ответственные за апробацию
1	Школа – гимназия №7 имени Гали Орманова	город Астана, проспект Богенбая,57 Sh7_astana@mail.ru контактный тел: 501472	Айтова Жанат Турысбековна - директор 8-778-580-07-00	Учитель казахского языка Конкышева Жанар Наурызбаевна 8-701-427-06-33
2	Средняя школа №18	город Астана, Сарыаркинский район, проспект Богенбая, 17 18_school.astana@mail.ru	Кабылова Нурсулу Колжигитовна – директор	Тютюнова Эльмира Раимбековна - Зам.директора по УР тел.:8-771-374-09-24 tiutiunova82@mail.ru
3	Школа – гимназия №31	город Астана, улица Кенесары,49 astanagimnaz31@mail.ru ,	Самсонова Ирина Константиновна – директор	Жунисова Айгуль Мырзабековна- учитель казахского

				Продолжение таблицы 11
		50-17-05, 50-17-07		языка. тел.:8-747-542-32-22
4	Школа – лицей №53	город Астана, ул.Каркабат,17 sh53ast@mail.ru контактный тел: 50-16-79	Әбдірәсілов Қ.Ж. – директор	Зам.директора по УР Темирбекова Б.А. тел.: 8-701-505-31-75
5	Школа – гимназия №63	город Астана, улица Лепси 38 astana_sh63@mail.ru	Поняева Ирина Ивановна – директор тел.:8-702-278-10-96	учитель казахского языка Бельгибаева Копеш Рахметовна
6	Гимназия №105 имени Ораза Жандосова	город Алматы улица Абая, 54, almaty-sh105@mail.ru 392-13-11, 392-19-64	Сандыкбаева Алия Тулегеновна – директор тел.: 8-777-232-99-84	Зам.директора по УР Аубекерова Улғаным Турарбековна – тел.: 87715830263
7	Общеобразо вательная школа №52	город Алматы, School-52@mail.ru 2718562	Белкина Оксана Анатольевна – директор тел.:8-777-353-11-25	Зам.директора по УР Сайдахметова Венера Турдалиевна тел.:8-777-338-38-76
8	Школа – лицей №48	город Алматы, Медеуский район	Смирнова Ирина Владимировна – директоры	Зам.директора по УР Мукеева Б. К
9	гимназия №130 имени И.Жансугур ова	город Алматы, Ауезовский район shool130@mail.ru	Смагулова Ардак Рахымғалиевна – директор	Зам.директора по УР Бекешова Г.М. тел.:8-707-675-91-97
10	Школа- лицей №131 имени Б.Момышул ы	город Алматы Бостандыкский район Тел.: 262-12-92 almashool131@mail.ru	Умешбаев Колбай Нурмухамедович – директор тел.: 262-12-92	Зам.директора по УР Сабинова Айнур Жумағазиевна тел.: 264-13-31
11	Экологичес кая школа- гимназия №13 «ЭКОС»	Ақмолинская область, город Кокшетау ekos13@mail.ru	Винтер Елена Борисовна – директор 8-701-439-22-26	Зам.директора по УР Нугманова Салтанат Бекеновна тел.: 8-702-748-12-15
12	Средняя школа № 3 имени П.И.Морозо ва	Ақмолинская область, Бурабайский район, г.Щучинск shko3@yandex.ru 2-14-62	Алимова Корлан Жаналыковна – директор	учитель казахского языка Оспанова Зауре Сагинтаевна тел.: 8-777-519-16-50
13	Средняя школа № 26	город Ақтобе Проспект Бейбитшилик 47 а School_26_00@mail.ru 8-7132-50-73-57	Тажибаева Л.Т. – директор	Зам.директора по УР Мухамбетова З.К.
14	Бадамшинск ая средняя школа №1	Ақтөбинская область Каргалинский район badam-sh1@mail.ru	Кужакова Найля Сарсенғалиевна – директор	Руководитель МО учителей казахского языка Шаметова Рита Кубайдуллиновна
15	Средняя школа имени В.Терешков ой	Алматинская область Енбекшиказахский район 8703123456789@mail.ru	Джарикбасова Алия Солтанбаевна – директор тел.: 8-778-447-48-68	Зам.директора по УР Саменова Анар Болатовна – тел.:8-775-891-09-08

Продолжение таблицы 11				
16	Средняя школа имени Жамбыла	Алматинская область город Жаркент, улица Сыпатаева №240 Aysaev48@mail.ru 9-20-32, 9-22-39	Айсаев Р.С. - директор тел.:87025883420	Зам.директора по УР Муфтахтинова Г.С тел.: 87013354249
17	Средняя школа имени Ораза Саргунанова	Атырауская область, Макацкий район микрорайон Мунайшы sargunanova@bk.ru 8-71235-2-32-67	Сейлханова Гульнар Сапиевна – директор тел.: 8-701 606 79 94	Руководитель МО учителей казахского языка Құрбанбаева Салтанат Нұрғалиевна
18	Средняя школа им. М.В. Ломоносова	Атырауская область Курмангазинский район улица Х. Испулаева – 56 2-15 – 11,2–10– 67 Lomonosova_sh@mail.ru	Тулегенов Касым Кажигалиевич - директор тел.: 8-701-606-79-94 Зам.директора по УР	Зам.директора по инновации – Тлеугалиева Мукарама Газимовна тел.:8-702-285-67-76
19	Школа – гимназия № 6	Восточно-Казахстанская область город Семей улица Интернационалистов Semey_sh6@mail.ru 8-7222-52-18-82	Ахметова Майра Габасовна – директор тел.:8-777-07-82-82	Заместитель директора по УР Тампишева Айжан Слямхановна тел. :8-777-296-68-73
20	Школа – лицей №7	Восточно-Казахстанская область город Семей тел:8 (72 22)-30-70-81	Е.С.Искаков – директор	Заместитель директора по УР С.С.Аманжолова тел.: 8-747-996-95-50
21	Средняя школа №24	Восточно-Казахстанская область город Усть - Каменогорск school24@edu.oskemen.kz 8-(72-32)- 60-21-04	Букина Нина Николаевна – директор тел.: 8-(7232)- 60-21-04	Учитель казахского языка Закарьянова Айнур Кызырбековна тел.: 8-777-633-07-60
22	Глубоковская средняя школа имени И.Алтынсарина	Восточно-Казахстанская область Глубоковский район улица Поповича, 34а, 8(7232)-2-22-86 8(7232)- 2-12-64 clubokoealtin2012@ya.ru	Абильмажинова Гульмира Мамырбековна – директор тел.:8(7232)- 2-12-64,	Заместитель директора по УР Куланбаева Зауре Рахмановна, zaure.kulanbaeva @mail.ru
23	Средняя школа №7	Западно-Казахстанская область город Уральск, улица Бксанова111. Shkolav7s@mail.ru 51-36-55, 50-60-03	Протасов Виктор Алексеевич – директор тел.:50-60-03	учитель казахского языка Конкышева Жанар Наурызбаевна тел.:8-701-427-06-33
24	Областная школа №8 для одаренных детей	Западно-Казахстанская область, город Уральск, улица Жезказган, №1 Zko_Uralsk_Sh_8@mail.ru 23 - 88 - 13, 23 - 90 - 20.	Г.В. Бекетова – директор	Зам.директора по УР Каиржанова Алия Зулкарнаевна тел.: 8-708-116-65-26
25	Школа – гимназия имени Г.Мұратбаева	Жамбылская область Байзакский район улица Косы батыра 47 sh-g. gany.muratbaev@mail.ru 8(726-37)2-19-37	Жаманова Гүлпаш Рамазановна -директор тел.8-707-422-36-68 8-702-674-71-82.	Искакова Найля Рустеновна тел. 8-707-274-18-26 8-705-117-42-85

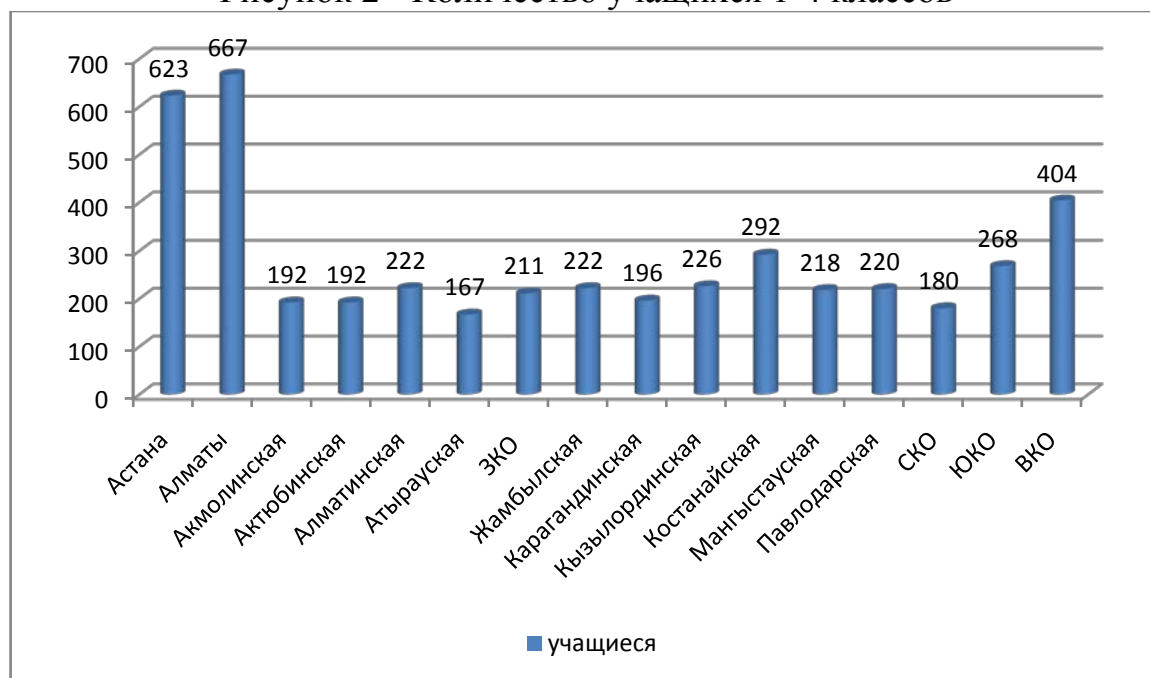
Продолжение таблицы 11				
26	Гимназия № 40	Жамбылская область город Тараз, микрорайон «Талас» gimnazia40@mail.ru 8(7262) 54-15-25, 54-15-35.	Гибнер Александр Абрамович – директор тел.: 8 (7262) 54-15-25	Зам.директора по УР Кенжетаева Гүлнәр Махажанқызы тел.: 8-775-747-75-65 kenzhetaeva.73@mail.ru
27	Опорная школа на базе гимназии №9	Карагандинская область, Осакаровский район osak-gim9@mail.ru тел: 8-721-49-43063	Ревякина Наталья Владимировна – директор тел.: 8-721-49-43016 8-701-376-84-78	Заместитель директора Жиренбай Руслан Жауғашқанұлы 8-701-383-18-84
28	Школа – гимназия №38	город Караганда, Проспект Н.Абдирова, дом 30А ; sch38@kargoo.kz ; 8-(7212)-566-649	Мисюрина Наталья Михайловна - директор	Саттыбаева Гулбагира Балхашевна, тел.:8-701-658-00-65
29	Средняя школа № 198	город Кызылорда anara_sch198@mail.ru 23-92-87	Садыкбекова Анжела Акмурзаевна – директор	Зам.директора по УР Турумбетова А.И тел.:8- 705-319-68-52
30	школа- лицей №14 имени Н.К.Крупск ой	Кызылординская область, город Аральск , улица Абулхайр хана, дом №36 edu14kzaral_66@mail.ru 8-7243-322-134,	Бекеева Шара Алмашовна-директор тел.: 8-7243-32-40-05, +7-702-158-63-45	Зам.директора по УР Сарсенбаева Елена Ербахитовна – тел.:8-7243-32-21-34, +7-702-827-97-11
31	Средняя школа №7	город Костанай , 9-9 А sch7@kst-goo.kz тел: 8-714-5-22-23-18	Шугаева Бакыт Кадирхановна – директор 8-714-2-22-23-18	Заместитель директора по УР Нургалиева Алмагуль Жаиковна 8-714-2-22-07-63
32	Гимназия имени А.М. Горького	город Костанай ул.Баймағамбетова, 154 gimn@kst-goo.kz 50-29-45	Шушпанова Ирина Валерьевна –директор	Учитель казахского языка Байғожина Гүлсім Армашевна тел.:8-775-126-35-77
33	Средняя школа с.Троебратн ое	Костанайская область Узынкольский район, trb-2007@mail.ru тел:99-2-72	Калыкова Ултуган Султанбековна – директор	Заместитель директора по УР Мусина Алия Тулегеновна – тел.: 99-3-61
34	Средняя школа №14	Мангистауская область, город Актау, 26 микрорайон. dirshkola14@mail.ru	Мендығалиева Людмила Идаятовна – директор тел.: 8-701-607-44	Учитель казахского языка Акимова Акгул Алигуловна Тел.:8-701-170-20-05
35	Средняя школа №3	Мангистауская область, город Жанаозен микрорайон«Шаңырақ». gu_skola3@mail.ru	Нурсағитова Кульшат Искаковна, тел.:8-775-423-43-56	Учитель казахского языка Тлеубергенова Канслу Тел.:8-778-466-96-85
36	Средняя школа №24	город Павлодар, улица Кутузова 190 schola24@mail.ru 8-7182-60-42-68	Нүргүл Шампатқызы Рахимғожина – директор тел.:8-771-427-47-93	Оқу ісінің меңгерушісі - Раушан Кабиденовна Касымканова тел.: 8-771-066-30-11
37	Средняя школа № 1	Павлодарская область, Успенский район Uspenka-sh1@mail.ru	Жакупова Каным Жилкайдаровна – директор	Заместитель директора по УР Жандосова Гулмира

Продолжение таблицы 11				
		8-71834-911-71	тел.:8 705 204 57 97	Зайдоллаевна тел.:87054055669
38	Имантауская средняя школа	Северо-Казахстанская область, Айыртауский район imantau.sh@mail.ru		Учитель казахского языка Нурсеитов Досжан Жандарбекович
39	Школа – сад №26	город Петропавловск 87152512610 school26kz@sko.kz		Заместитель директора по УР Кудабаева Алма Галымовна
40	Школа – гимназия №1 имени А.С.Пушкина	город Шымкент sch1pushkina@bk.ru 21-28-52	Абильдаева Гульназ Сайлауовна – директор	Ержанова Гульфайраз Дауренбековна тел.: 8-702-255-63-76
41	школа – лицей №16 имени Ю.А.Гагарина	город Кентау улица Панфилова №50 School16@mail.ru 3-24-45	Сахапова Нейля Мерлиновна – директор тел.; 8-705-862-94-67	Короткова Светлана Федеровна- тел.:8-701-681-92-12

Контингент учащихся и классов, участвующих в эксперименте.

Апробацией охвачены 453 экспериментальные школы областей, городов Астаны и Алматы, в которых обучаются 11146 учащихся, из них: в 1-4 классах – 4 500 (рис. 2), в 5-9 классах – 5013 (рис. 3) и в 10-11 классах – 1 633 учащихся (рис. 4).

Рисунок 2 - Количество учащихся 1-4 классов

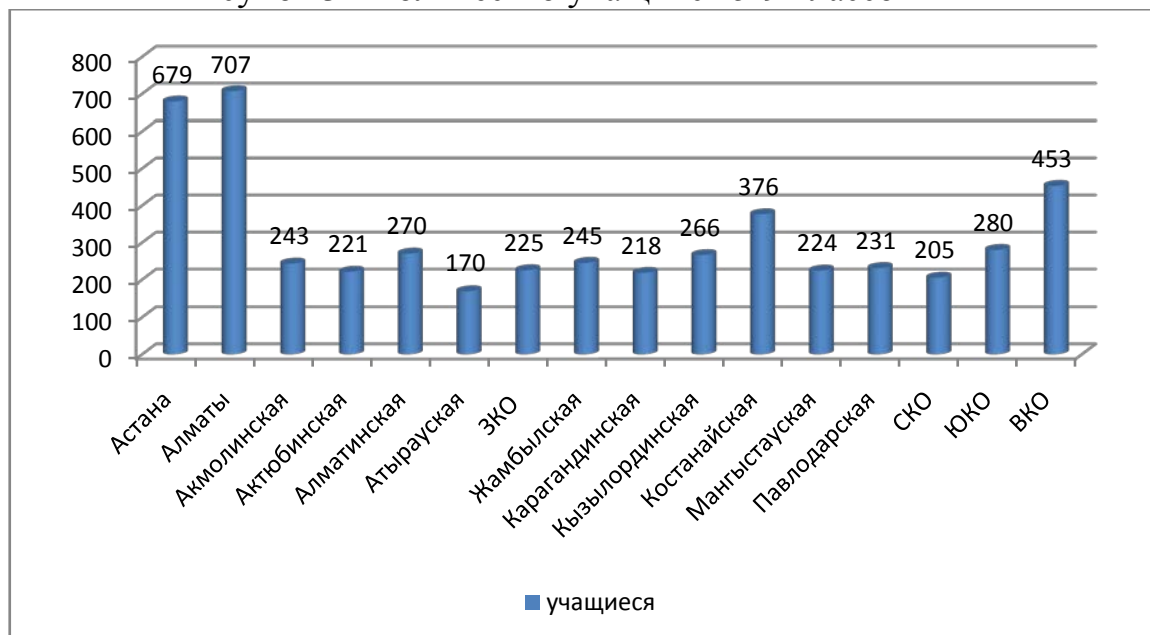

Источник: данные Национальной академии образования им.И.Алтынсарина

Количество учащихся 1-4 классов городов Астаны и Алматы, а также Костанайской, Восточно-Казахстанской областей значительно выше в сравнении с другими экспериментальными школами.

Эти показатели ниже в Атырауской, Северо-Казахстанской областях, где средняя наполняемость учащихся одного класса не превышает 22-х.

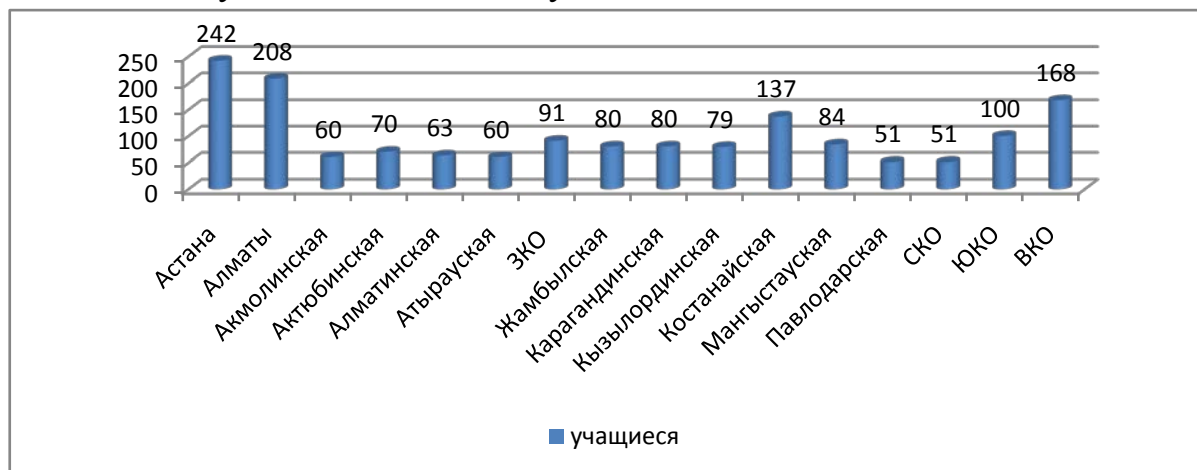
Рисунок 3 - Количество учащихся 5-9 классов

Источник: данные Национальной академии образования им.И.Алтынсарина

По численности учащихся 5-9 классов в первых рядах города Алматы, Астана и Восточно-Казахстанская, Костанайская области, а наименьшая численность учащихся в Атырауской области. Здесь средняя наполняемость учащихся одного класса не превышает 17-ти.

Рисунок 4 - Количество учащихся 10-11 классов

Источник: данные Национальной академии образования им.И.Алтынсарин

Наибольшее количество учащихся 10-11 классов в городах Астаны, Алматы, Восточно-Казахстанской и Костанайской областях. В Павлодарской, Северо-Казахстанской, Ақмолинской, Атырауской, Алматынской областях средняя наполняемость учащихся одного класса не превышает 15-ти.

В целом по всем уровням среднего образования наибольшее количество учащихся в городах Астаны, Алматы, Восточно-Казахстанской и Костанайской областях, так как по заказу Министерства образования и науки РК апробацией охвачены больше школ. Самая наименьшая численность учащихся в Атырауской области.

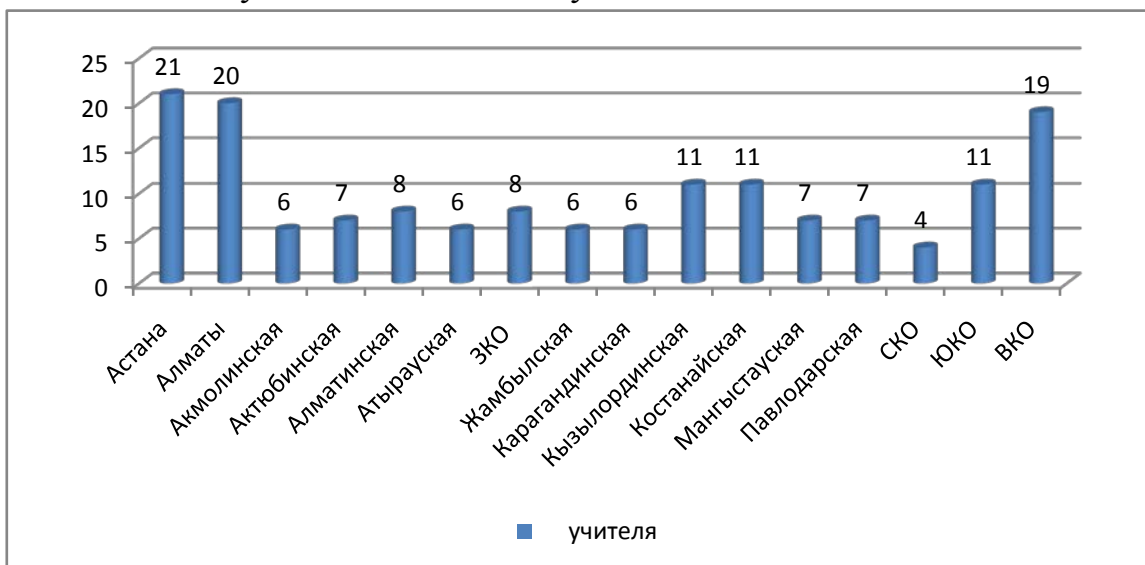
Учителя, работающие в экспериментальных школах

В экспериментальных классах 41 школы работают 428 учителей. Из них: в 1-4 классах – 58, 5-9 классах – 190, 10-11 классах- 80 учителей.

Количественный мониторинг учителей начальных классов показал наименьшую численность учителей в Северо-Казахстанской области.

Если основываться на предыдущие данные, то в этой области в 2-х экспериментальных школах работают 2 учителя, в то время как в других областях не менее 3-х (рис.5).

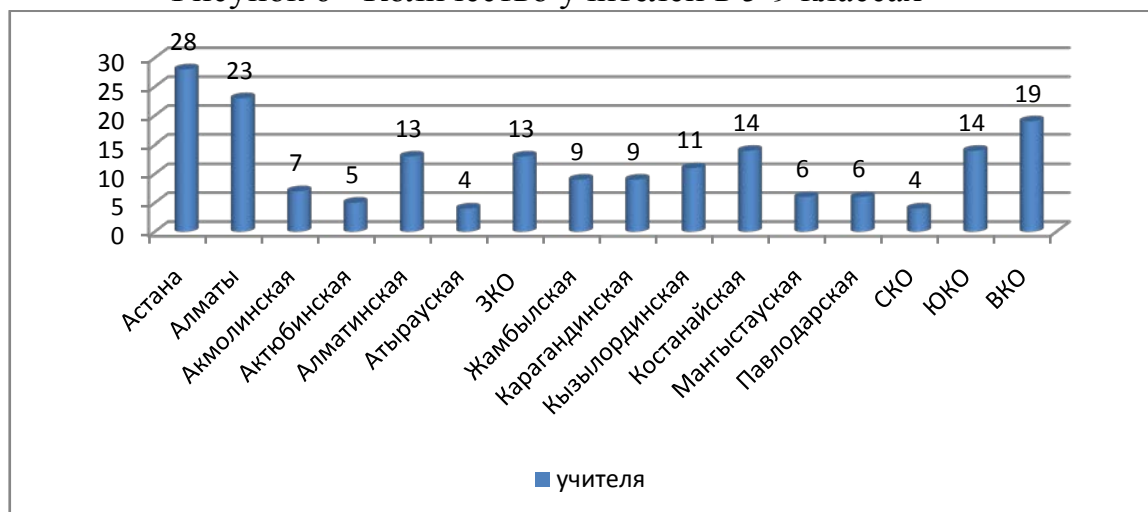
Рисунок 5 - Количество учителей в 1-4 классах

Источник: данные Национальной академии образования им. И.Алтынсарина.

В основной школе наименьшее количество учителей работают в Атырауской и Северо -Казахстанской областях, в каждой школе по 2 учителя. В остальных областях работают минимум по 3 учителя (рис. 6).

Рисунок 6 - Количество учителей в 5-9 классах

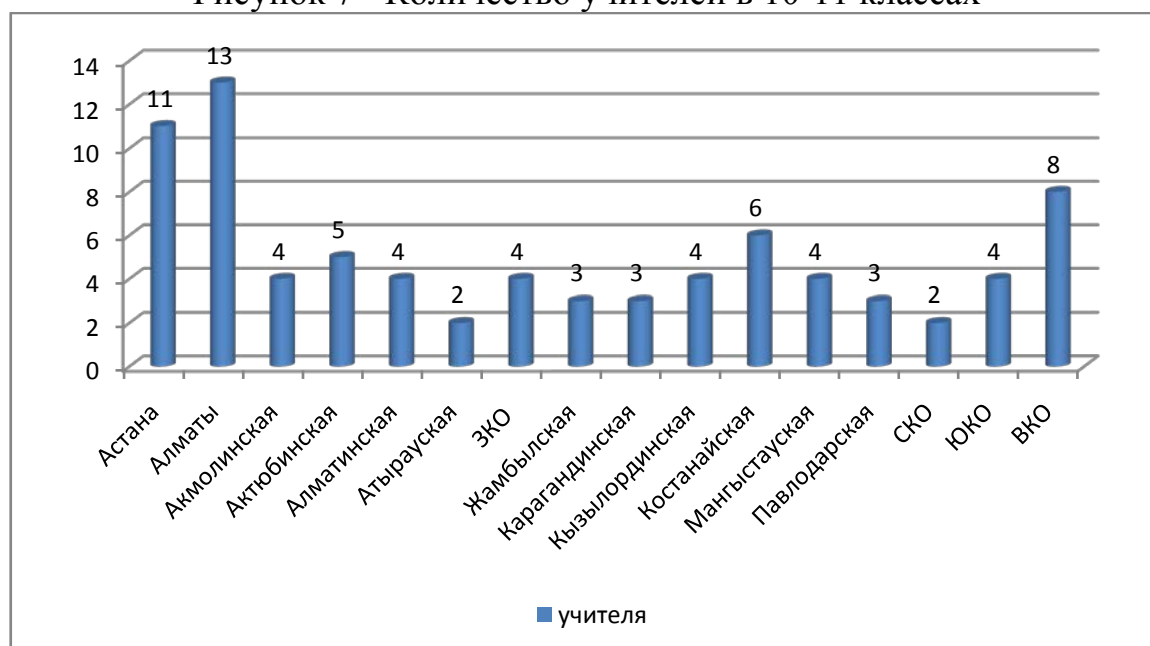

Источник: данные Национальной академии образования им. И.Алтынсарина.

В 10-11 классах наименьшее количество учителей в Атырауской, и

Северо-Казахстанской областях. В них работают по 1 учителю. В связи с тем, что в этих школах наименьшее количество учащихся, то они на подгруппы не делятся (рис. 7).

Рисунок 7 - Количество учителей в 10-11 классах

Источник: данные Национальной академии образования им. И.Алтынсарина.

В заключение, по всем уровням образования наименьшее количество учителей в Атырауской и Северо-Казахстанской областях. Такое количество учителей может быть препятствием для подведения объективных итогов эксперимента.

Качественный состав учителей

Качественный состав учителей показал, что в экспериментальных классах с высшей категорией работают 164 учителя, с I категорией – 141, со II категорией -94, а 29 учителей не имеют категории. Наибольшее количество учителей не имеющих категорий работают в Жамбылской, Кызылординской, Западно-Казахстанской, Восточно-Казахстанской областях (табл. 12).

Таблица 12 - Сведения об учителях экспериментальных классов

Область/ город	Количество учителей	Категории			
		Высшая (%)	I (%)	II (%)	Без категории
Акмолинская	17	4	7	5	1
Алматинская	25	5	14	6	-
Актюбинская	17	4	3	9	1
Атырауская	12	1	7	2	2
Восточно-Казахстанская	49	25	12	4	4
Жамбылская	18	7	7	1	3

Продолжение таблицы 12					
Западно-Казахстанская	25	7	7	8	3
Карагандинская	18	9	4	5	-
Костанайская	31	13	9	9	-
Кызылординская	26	3	7	8	8
Мангистауская	17	4	8	3	2
Павлодарская	16	6	7	3	-
Северо-Казахстанская	10	2	5	2	1
Южно-Казахстанская	31	18	6	5	2
г.Алматы.	56	31	16	8	1
г.Астана	60	25	22	13	-
Всего:	428	164	141	94	29

Источник: данные областных управлений образования, г. Астаны и Алматы.

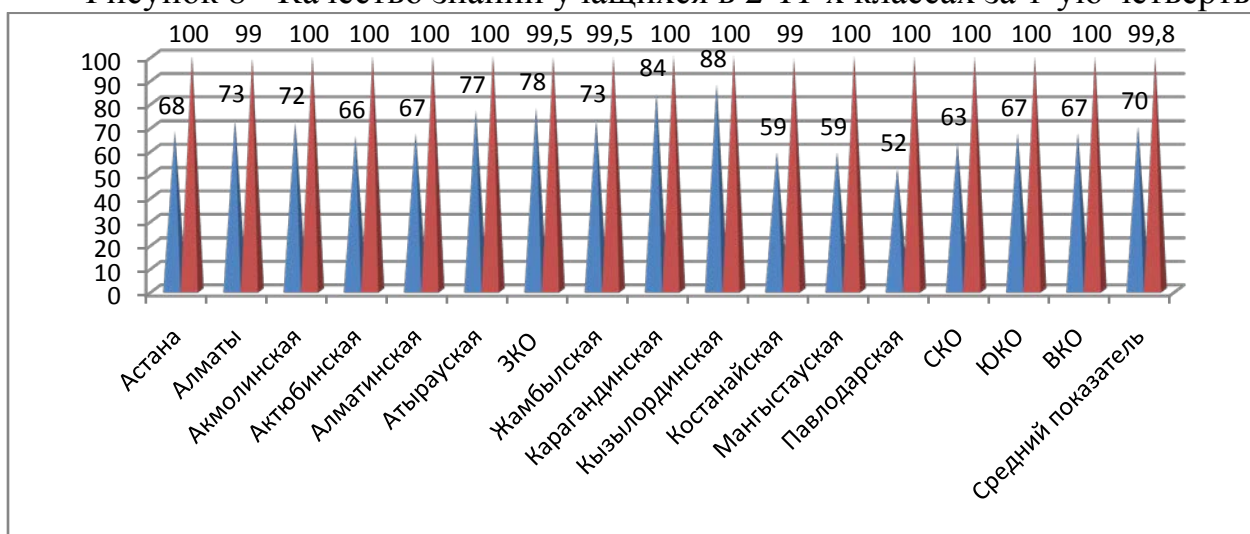
При анализе качественного состава учителей было выявлено, что в г.г. Астаны, Алматы, Западно-Казахстанской, Карагандинской, Костанайской, Южно-Казахстанской, Восточно-Казахстанской областях в экспериментальных классах работают учителя с высшей, 1, 2 категорий.

Результаты исследовательской работы мониторинга.

В связи с апробацией уровневых учебников и УМК по предмету «Қазақ тілі» в 1-11 классах с неказахским языком обучения был проведен мониторинг четвертных, годовых и итоговых контрольных работ (подготовленных авторами учебников), также был проведен мониторинг качества знаний учащихся.

Результаты I-ой четверти. Сравнительный анализ знаний учащихся в 2-11-ых классах: всего учащихся, получивших четвертные оценки - 9426, количество классов - 449.

Рисунок 8- Качество знаний учащихся в 2-11-х классах за 1-ую четверть

Источник: данные Национальной академии образования им. И.Алтынсарина.

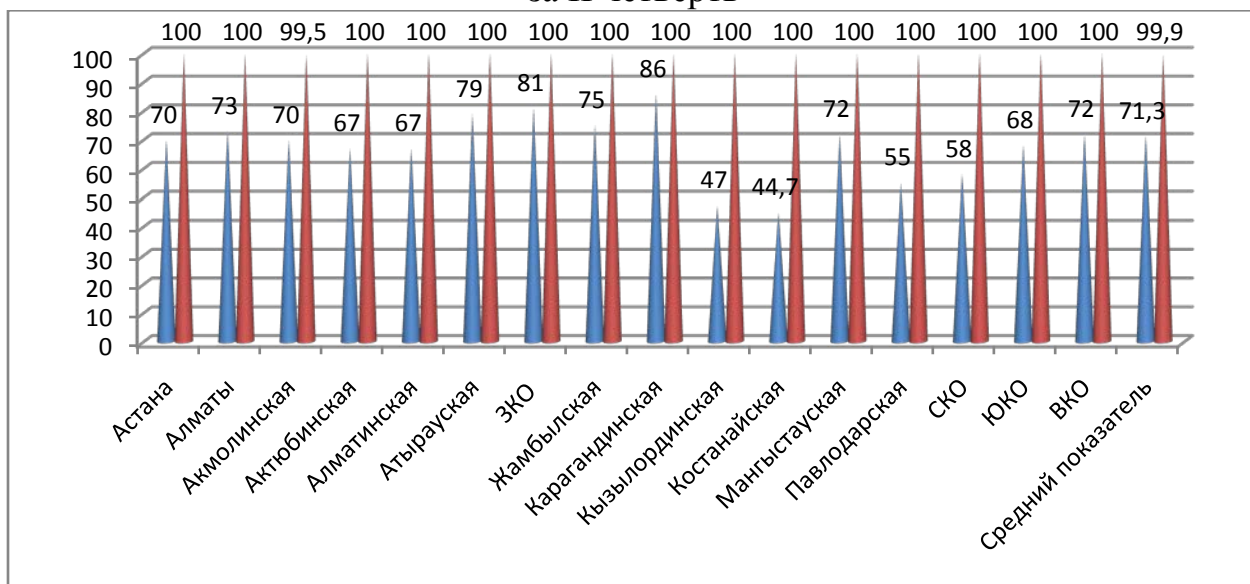
В I-ой четверти качество знаний - 70%, успеваемость - 99,6%, из них оценки «5» и «4» получили 6601 учащихся, «удовлетворительно» - 16.

Высокое качество знаний в I-ой четверти показали учащиеся Кызылординской, Карагандинской, Западно-Казахстанской областей (81, 86, 88%). Самый низкий уровень качества знаний в *Павлодарской области (53%)*.

Хороший уровень знаний учащихся в г.Алматы, Атырауской, Западно-Казахстанской, Жамбылской, Карагандинской, Мангыстауской, Восточно-Казахстанской областях.

Итоги II-ой четверти. Сравнительный анализ результатов знаний учащихся по казахскому языку за 2-ую четверть в 2-11 классах: качество знаний -71,3%, успеваемость-99,9%. Результат мониторинга показывает рост качества знаний и успеваемости (качество знаний на 1,3%, успеваемость - 0,3%). Четвертные оценки были выставлены 10 099 учащимся. Разница между самым высоким и низким показателем знаний – 31,8% (9-рисунок).

Рисунок 9 - Качество знаний и успеваемость учащихся 2-11 классов за II четверть

Источник: данные Национальной академии образования им. И.Алтынсарина.

В I-ой четверти оценки «5» и «4» получили 6601 учащихся, во II-ой четверти 7208, количество учащихся повысилось на 607. Если в первой четверти оценка «неудовлетворительно» была у 16 учащихся, то во второй четверти их стало меньше на два ученика, т.е. 14 учащихся.

Во II-ой четверти в Акмолинской области показатель успеваемости 99,5%, в остальных областях 100%. Качество знаний по казахскому языку учащихся Костанайской, Кызылординской областей составило 44,7%. Показатель качества знаний выше среднего у учащихся г. Алматы, Атырауской, Западно-Казахстанской, Жамбылской, Карагандинской, Мангыстауской, Восточно-Казахстанской областей.

Результаты III-ей четверти. Сравнительный анализ результатов учащихся по казахскому языку в 1-11-х классах: качество знаний -75,5%,

успеваемость - 99,9%. Количество учащихся, которые получили оценки за четверть – 10870, количество классов 449.

По сравнению со II-ой четвертью в III-ей четверти количество «5» и «4» стало 8213, что в сравнении с I-II четвертями показывает увеличение оценок «5» и «4» на 1610. В III-ей четверти количество «неудовлетворительных» оценок-4, что означает уменьшение их на 12 (13-таблица).

Таблица 13 - Результаты качества знаний и успеваемости за III-ю четверть у учащихся 1-11 классов

Область	Количество	Всего учащихся	Количество участвующих уч-ся	«5»	«4»	«3»	«2»	качество %	успеваемость %
г. Астана қ.	55	1506	1506	439	728	339		77,4	100
г. Алматы	54	1536	1534	541	622	370	1	75,8	99,9
Ақмолинская	22	496	496	135	219	142		71	100
Ақтөбінская	22	486	486	136	203	147		69	100
Алматынская	22	543	543	164	223	156		71,2	100
Атырауская	22	393	393	163	154	76		80	100
ЗКО	22	515	515	190	251	74		85	100
Жамбылская	22	515	515	141	255	117	2	76	99,6
Қарағандынская	22	495	495	191	235	69		86	100
Қызылордынская	21	569	567	276	188	103		81	100
Қостанайская	33	776	720	265	254	201		72	100
Манғыстауская	22	518	518	203	207	108		79	100
Павлодарская	22	501	501	104	195	202		60	100
СКО	22	430	430	112	190	127	1	70	97,7
ЮКО	22	640	640	197	280	163		74	100
ВКО	44	1011	1011	270	482	259		74	100
Всего	449	10930	10870	3527	4686	2653	4	75,5	99,9

Источник: данные областных управлений образования гг. Астаны и Алматы

Сравнительный анализ результатов III-ей четверти показал повышение качества знаний и успеваемости по отношению к результатам I-II-четвертей: (качество знаний – на 5,5%, успеваемость – на 0,3%). Разница между самым высоким и самым низким показателем качества знаний – 26%.

Самый высокий показатель знаний учащихся в III-ей четверти у учащихся в Карагандинской (86%), Западно-Казахстанской областях (85%). В I-II-четвертях этот показатель равнялся 88% (Қызылордынская область). Самый низкий уровень качества знаний в III-ей четверти также в Павлодарской области (60%). В I-II-четверти данный показатель в Павлодар области равнялся 53%.

Показатели качества знаний и успеваемости в III-ей четверти увеличились в г.г. Астана(77,4%), Алматы(75,8%), Атырауской(80%), Западно-Казахстанской(85%), Жамбылской(76%), Карагандинской (86%), Қызылордынской(81%), Манғыстауской(79%) областях.

Результаты IV-ой четверти. Результаты сравнительного анализа качества знаний учащихся 1-11-х классов по казахскому языку следующие: качество знаний -76%, успеваемость -99,9% (*увеличение качества знаний на 0,5%*) Количество оценок «5» и «4» – 8310. По сравнению с III-ей четвертью в IV-ой четверти количество детей, имеющих оценки «5» и «4» увеличилось на 97. В IV-ой четверти оценка «неудовлетворительно» только у одного учащегося, их количество по сравнению с III-ей четвертью уменьшилось на три оценки.

Общее количество учащихся, у которых были выведены оценки за четверть – 10921, количество классов 449 (табл. 14).

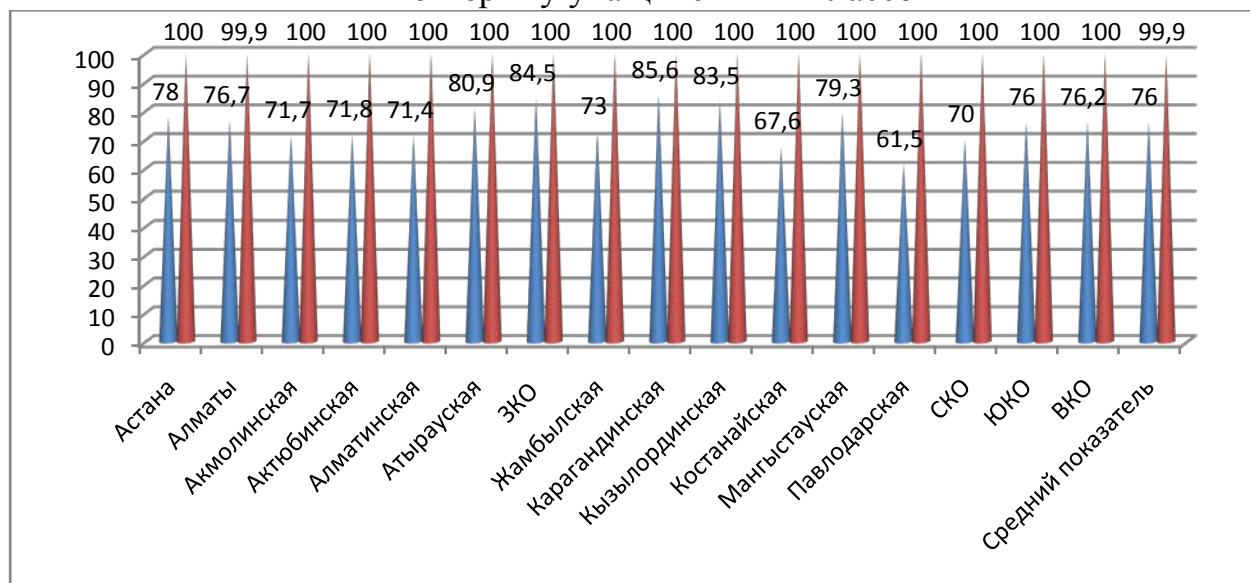
Таблица 14 - Результаты качества знаний и успеваемости за IV -ю четверть у учащихся 1-11 классов

Область	Количество классов	Всего учащихся	Количество учащихся	«5»	«4»	«3»	«2»	качество во %	успеваемость %
г. Астана	55	1503	1503	462	714	327		78	100
г.Алматы	54	1575	1575	600	641	333	1	76,7	99,9
Акмолинская	22	496	496	144	212	140		71,7	100
Актюбинская	22	487	487	141	209	137		71,8	100
Алматинская	22	549	549	184	208	157		71,4	100
Атырауская	22	393	393	164	154	75		80,9	100
Западно-Казахстанская	22	517	517	212	225	80		84,5	100
Жамбылская	22	464	464	134	205	125		73	100
Карагандинская	22	495	495	201	223	71		85,6	100
Кызылординская	21	560	560	272	196	92		83,5	100
Костанайская	33	773	773	199	324	250		67,6	100
Мангыстауская	22	517	517	198	212	107		79,3	100
Павлодарская	22	502	502	108	201	193		61,5	100
Северо-Казахстанская	22	429	429	115	185	129		70	100
Южно-Казахстанская	22	640	640	204	284	152		76	100
Восточно-Казахстанская	44	1021	1021	285	494	242		76,2	100
Всего	449	10921	10921	3623	4687	2610	1	76	99,9

Источник: данные областных управлений образования гг. Астаны и Алматы

Показатель качества знаний в IV-ой четверти в сравнении с III-ей четвертью повысился на 0,5%. Разница между самым высоким и самым низким показателем качества знаний составила – 24,1%. (рис.10).

Рисунок 10 -Результаты качества знаний и успеваемости за IV -ю четверть у учащихся 1-11 классов

Источник: данные областных управлений образования гг. Астаны и Алматы

Самый высокий показатель качества знаний в IV четверти в Карагандинской области (85,6%). Самый низкий уровень показатель качества знаний в IV-ой четверти в Павлодарской области (61,5%). (в III-ей четверти данный показатель равнялся 61% и также был самым низким).

В IV-ой четверти высокий уровень знаний показали следующие области: г.г. Астана (78%), Алматы (76,7%), Атырауская (80,9%), Западно-Казахстанская (84,5%), Восточно-Казахстанская (76,2%), Карагандинская (86%), Кызылординская (83,5%), Мангыстауская (79,3%), Южно-Казахстанская (76%).

Итоги за год

Результаты сравнительного анализа качества знаний учащихся 1-11-х классов по казахскому языку за год следующие: качество знаний -76,2%, успеваемость -99,9% (0,2%). Количество оценок «5» и «4» за год 8781. Оценка «неудовлетворительно» -1 (Жамбылская область, №40 школа-гимназия г. Тараз).

Общее количество учащихся, которым были выведены годовые оценки – 11477, количество классов 449. (табл.15).

Таблица 15 - Годовые результаты качества знаний и успеваемости учащихся 1-11 классов

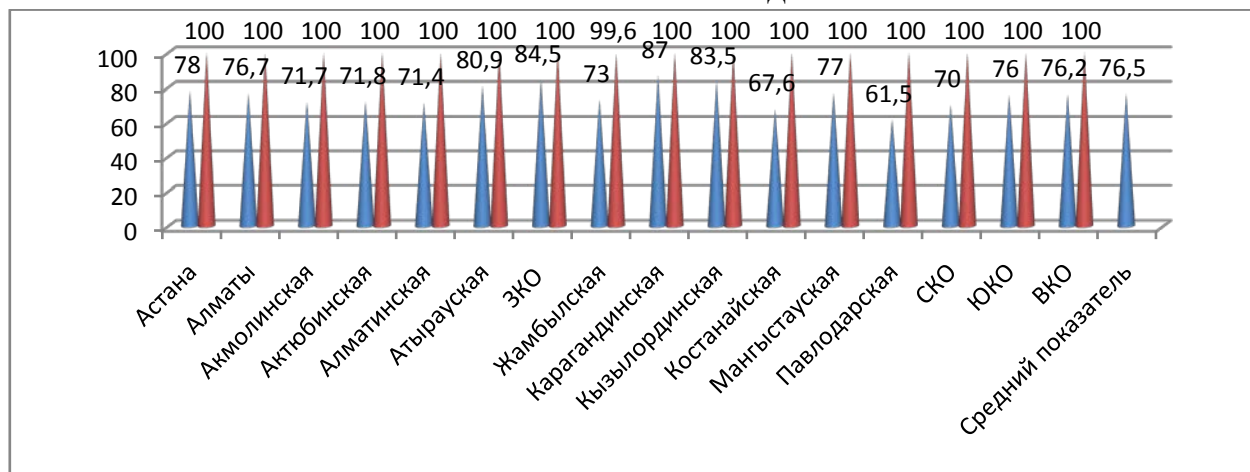
Область	Количество классов	Всего учащихся	Количество учащихся	«5»	«4»	«3»	«2»	качество во %	успеваемость %
г. Астана қ.	55	1503	1503	459	730	314		78	100
г.Алмата	54	1575	1575	600	641	334			
Акмолинская	22	496	496	144	212	140		71,7	100
Актыубинская	22	487	487	139	208	140		71,8	100
Алматинская	22	550	550	175	226	149		71,4	100

Атырауская	22	393	393	165	154	74		80,9	100
Продолжение таблицы 15									
Западно-Казахстанская	22	517	517	212	225	80		84,5	100
Жамбылская	22	515	515	138	246	130	1	73	99,6
Карагандинская	22	495	495	201	230	64		87	100
Кызылординская	21	560	560	262	206	92		83,5	100
Костанайская	33	776	776	195	327	255		67,6	100
Мангыстауская	22	1015	1015	385	398	232		77	100
Павлодарская	22	505	505	108	201	196		61,5	100
Северо-Казахстанская	22	429	429	115	185	128		70	100
Южно-Казахстанская	22	640	640	225	290	125		76	100
Восточно-Казахстанская	44	1021	1021	286	493	242		76,2	100
Всего	449	11477	11477	3809	4972	2695	1	76,5	99,9

Источник: данные областных управлений образования гг. Астана и Алматы, управлений образования.

По сравнению с IV-ой четвертью годовой показатель знаний увеличился на **0,5%**. Разница между самым высоким и самым низким показателем качества знаний – 24,1%. (рис.11).

Рисунок 11 - Результаты качества знаний и успеваемости у учащихся 1-11 классов за год

Источник: данные Управлений образования г. Астана и Алматы, областных управлений образования.

Самый высокий показатель качества знаний за год в Карагандинской области (87%). В IV-ой четверти самый высокий показатель качества знаний был также в Карагандинской области - 85,6%.

Высокие результаты знаний показали г.г. Астана(78%), Алматы(76,7%) , Атырау (80,9%), Западно-Казахстанская (84,5%), Восточно-Казахстанская (76,2%), Карагандинская (87%), Кызылординская (83,5%), Мангыстауская (77%), Южно-Казахстанская (76%) области.

ВОУД (Внешняя оценка учебных достижений). 9-ый класс

В соответствии с приказом Министра образования и науки РК №212 от 24 марта 2016 года во всех общеобразовательных организациях образования внешняя оценка достижений обучения проводилась 4-22 апреля 2016 года.

Среди экспериментальных школ 4 школы: СШ имени Жамбыла Панфиловского района Алматинской области, СШ №26 г. Актюбинск, №26 школа-сад г. Петропавловск, СШ.№63 г. Астана участвовали в ВОУД (таблица-16).

Таблица 16 - Результаты ВОУД по всем предметам.

	Алматинская область, Панфиловский район, СШ имени Жамбыла государственное коммунальное учреждение			СШ №26 г.Актюбинска			Северно- Казахстанская область, г. Петропавловск КГУ			СШ №63 г.Астана		
	всего	каз	рус	всего	каз	рус	всего	каз	рус	всего	каз	рус
Участники	88	26	62	110	0	110	30	0	30	125	72	53
Общий средний балл	23,69	25,7 7	22,82	24,74	0,00	24,74	28,87	0,00	28,87	56,08	56,06	56,11
<i>По предметам:</i>												
Казахский язык		10,3 5	9,29		0,00	8,55		0,00	11,13		16,07	16,64
Алгебра	15,40	16,0 0	14,50	15,75	0,00	15,75	11,00	0,00	11,00	34,00	34,50	32,50
История Казахстана	13,78	13,0 0	14,00	18,82	0,00	18,82	0,00	0,00	0,00	42,64	40,86	45,75
Всемирная история	11,33	10,3 3	12,33	15,44	0,00	15,44	13,60	0,00	13,60	43,58	43,43	43,80
Химия	12,70	11,6 7	13,14	11,64	0,00	11,64	23,50	0,00	23,50	44,78	43,60	46,25
Физика	10,00	13,0 0	9,63	11,75	0,00	11,75	18,00	0,00	18,00	30,36	32,75	27,17
География	15,42	16,0 0	15,13	20,07	0,00	20,07	17,67	0,00	17,67	41,82	40,20	44,14
Английский	12,36	16,0 0	10,29	19,31	0,00	19,31	16,50	0,00	16,50	47,00	47,14	46,67
Биология	15,50	0,00	15,50	0,00	0,00	0,00	18,17	0,00	18,17	30,69	30,38	31,00
Казахская лит- ра		18,0 0	11,75		0,00	0,00		0,00	25,00		42,71	42,17
Русский язык		21,0 0	17,75		0,00	0,00		0,00	19,00		46,86	40,88

Результаты контрольных работ, подготовленных авторами учебников

Результаты контрольной работы №1 .

Учащиеся выполняли письменные работы, подготовленные авторами учебников. Всего в первой четверти письменную работу выполнили **8964** учащихся. В I –ой четверти качество знаний - **67%**, успеваемость - **96,6%** .

В I-ой четверти при проведении контрольных работ самый высокий показатель знаний у учащихся Кызылординской области (80%). Средний

уровень знаний у учащихся г. Алматы (69%), Акмолинской (68%), Атырауской (79%), Западно-Казахстанской (71%), Карагандинской (76%), Жамбылской (72%), Мангыстауской (71%), Южно-Казахстанской (68 %) областей.

Самый низкий показатель качества знаний в Павлодарской области (46%). Средний уровень качества знаний в следующих городах и областях: Северо-Казахстанская область (59%), Костанайская (61%), Западно-Казахстанская (68%), г. Алматы (68%), Акмолинская (67%), Актюбинская (57%), Алматинская (62%) , г. Астана (66,5%), Восточно-Казахстанская область (61,5%). Разница между самым высоким и самым низким показателем- 34%.

Результаты контрольной работы № 2

При проведении контрольной работы присутствовало 8951 учащихся. По сравнению с I-ой четвертью во II-ой четверти качество знаний - 70%, успеваемость -97,8% , показатель качества знаний повысился на 3 %, успеваемости на 1,2 %. По результатам контрольных работ в шести областях показатели качества знаний были выше среднего показателя на 8-13%. Во II-ой четверти качество знаний повысилось в следующих областях: Атырауская (81%), Карагандинская (81%), Кызылординская область (83%), г. Астана (72%), Жамбылская (75%), Мангыстауская (78%).

Результаты контрольной работы №3 .

В III-ей четверти для выполнения контрольных работ всего приняло участие **10301 учащихся**. По сравнению с I-II-ой четвертями количество участников было больше на **1337 учащихся**. В III-ей четверти качество знаний по результатам контрольных работ **72,9 %** , успеваемость- **98,3 /%** . Показатель качества знаний в третьей четверти вырос на **5,9 %**, успеваемости – на **2,1%** (таблица-17, рис. 12).

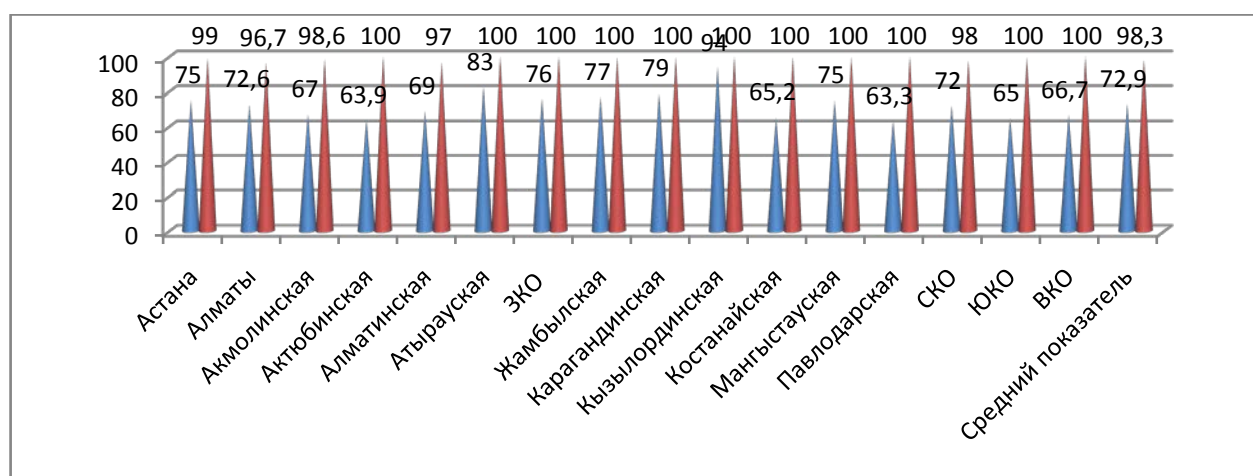
Таблица 17 - Результаты контрольной работы №3 (подготовленные авторами учебников)

Область	Количество классов	Всего учащихся	Количество учащихся	«5»	«4»	«3»	«2»	качество во %	успеваемость %
г. Астана к.	55	1506	1431	392	694	330	15	75	99
г.Алмата	54	1536	1458	484	575	352	47	72,6	
Акмолинская	22	496	450	108	197	139	6	67	98,6
Актюбинская	22	486	461	108	187	166		63,9	100
Алматинская	22	543	506	153	197	141	15	69	97
Атырауская	22	393	364	157	146	61		83	100
Западно-Казахстанск	22	516	475	137	226	112		76	100
Жамбылская	22	515	497	158	225	114		77	100
Карагандинска	22	495	475	174	203	98		79	100
Кызылординск	21	569	741	398	299	44		94	100
Костанайская	22	505	492	140	181	171		65,2	100
Мангыстауская	22	518	489	176	195	118		75	100
Павлодарская	22	493	491	103	208	180		63,3	100

Продолжение таблицы 17									
Северо-Казахстанск	22	430	412	79	185	138	10	72	98
Южно-Казахстанск	22	640	621	163	244	154	60	65	100
Восточно-Казахстанск	44	1011	938	213	413	294	18	66,7	100
Всего	438	10652	10301	3143	4375	2612	171	72,9	98,3

Источник: данные Управлений образования г. Астана и Алматы, областных управлений образования.

Рисунок 12 - Качество знаний и успеваемость контрольной работы №3

Источник: данные областных управлений образования, гг. Астаны и Алматы

В III-ей четверти самый высокий показатель качества знаний по результатам контрольных работ в Кызылординской области (94%). В I-II-ой четвертях в Кызылординской области (80%). По сравнению с первой и второй четвертью уровень самого высокого показателя повысился на 14%. Высокие показатели качества знаний в г. Астана (75%), Атырау(83%), Западно-Казахстанской области (76%), Карагандинской (79%), Жамбылская (77%), Мангыстауская область (75%).

Самый низкий уровень качества знаний учащихся в Павлодарской области (63,3%), в I-II-х четвертях самый низкий уровень качества знаний учащихся в Павлодарской области (46%). В I-II-ой четверти самый низкий уровень качества знаний 17,3 % .

Низкий уровень качества знаний учащихся в следующих областях: г. Алматы (72,6%), Акмолинская (67%), Актюбинская, Алматинская(69%), Костанайская (65,2%), Павлодарская (63,3%), Северо-Казахстанская (72%), Южно-Казахстанская (65%), Восточно-Казахстанская (66,7%). Разница между самым высоким и самым низким показателем знаний – 30,7%.

Результаты контрольной работы №4 .

В IV-ой четверти при проведении контрольных работ приняло участие 10892 учащихся. По сравнению с III-ей четвертью количество учащихся стало

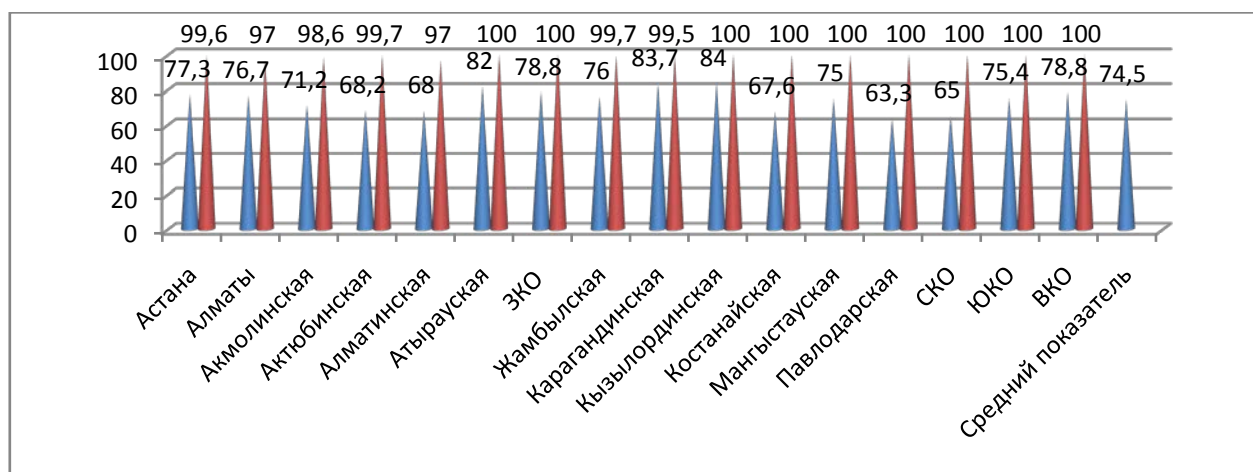
больше на 591. По результатам контрольных работ в IV-ой четверти качество знаний 74,5%, успеваемость- 99,3 /%. По сравнению с III-ей четвертью показатель качества знаний вырос на 1,6 % , успеваемости - на 1% (табл.18, рис.13).

Таблица 18 - Результаты контрольной работы №4 (подготовленные авторами учебников)

Область	Количество классов	Всего учащихся	Количество учащихся	«5»	«4»	«3»	«2»	качество %	успеваемость %
г. Астана қ.	55	1503	1421	437	662	317	5	77%	99,6
г. Алматы	54	1575	1513	554	607	307	45	76,7	97
Ақмолинская	22	496	466	135	197	132	2	71,2	98,6
Ақтөбінская	22	486	457	120	192	144	1	68,2	99,7
Алматынская	22	533	533	170	193	164	6	68	97
Атырауская	22	393	379	163	148	68		82	100
Западно-Казахстанская	22	501	473	165	208	100		78,8	100
Жамбылская	22	464	459	143	206	109	1	76	99,7
Қарағандынская	22	495	480	195	207	76	2	83,7	99,5
Қызылордынская	21	560	523	263	176	84		84%	100%
Қостанайская	33	773	773	199	324	250		67,6	100
Манғыстауская	22	518	489	176	195	118		75%	100
Павлодарская	22	505	462	105	188	169		63,3	100
Северо-Казахстанская	22	429	411	102	165	144		65%	100%
Южно-Казахстанская	22	640	627	238	235	154		75,4	100
Восточно-Казахстанская	44	1021	966	273	433	249	11	73	78,8
Всего	449	10892	10432	3438	4336	2585	73	74,5	99,3

Источник: данные областных управлений образования гг. Астаны и Алматы

Рисунок 13 - Результаты контрольной работы №4 (подготовленные авторами учебников)

Источник: данные областных управлений образования гг. Астаны и Алматы

По результатам проведенных контрольных работ в IV-ой четверти самый высокий показатель качества знаний учащихся в Кызылординской области (84%), в III-ей четверти самый высокий показатель знаний (94%) также наблюдался в Кызылординской области. По сравнению с третьей четвертью самый высокий показатель снизился на 10%. Хорошие показатели качества знаний учащихся в г. Астана (77%), г. Алматы (76,7%), Атырауской (82%), Западно-Казахстанской (78,8%), Жамбылской (76%), Карагандинской (83,7%), Кызылординской (84%), Мангыстауской (75%), Южно-Казахстанской (75,4%) областях, Самый низкий уровень качества знаний - в Павлодарской области (63,3%). В I-II-ой четвертях показатель качества знаний учащихся в Павлодарской области был такой же - 63,3%. В III-ей четверти самый низкий уровень качества знаний учащихся остался без изменений.

Ниже среднего уровня качество знаний учащихся в следующих областях: Ақмолинская (71,2%), Ақтүбінская (68,2%), Алматинская (68%), Қостанайская (67,6%), Павлодарская (63,3%), Северо-Казахстанская (65%), Восточно-Казахстанская (73%). Разница между самым высоким показателем и самым низким уровнем качества знаний учащихся 20,7%.

VI. Методическое сопровождение

Национальной академией образования имени И. Алтынсарина совместно с Управлениями образования г.г. Астана и Алматы, с образовательным консалтингом «Study Inn» проведены региональные методические семинары на базе следующих школ:

- 2-3 февраля в № 1 школе –гимназии имени А.С. Пушкина в г. Чимкент (для учителей Южно-Казахстанской, Жамбульской, Кызылординской областей);
- 12-13 февраля в СШ №14 г. Ақтау (для учителей Мангыстауской, Атырауской областей);
- 15-16 февраля в СШ №26 г.Ақтүбінск (для учителей Ақтүбінской, Западно-Казахстанской областей);
- 1-2 марта в №7 Школе-лицее г. Семей (для учителей Восточно-Казахстанской, Павлодарской, Қостанайской, Ақмолинской, Алматинской областей). Всего в региональных методических семинарах приняло участие 450 человек.

Цель региональных семинаров – оказание методической помощи учителям, работающим в экспериментальных классах.

В региональных семинарах приняли участие авторы учебников, ученые-филологи ВУЗов, представители издательства «Көкжиек-Горизонт», областных Управлений образования, методисты, учителя экспериментальных классов, учителя казахского языка школ с неказахским языком обучения, руководители методических объединений, а также представители СМИ.

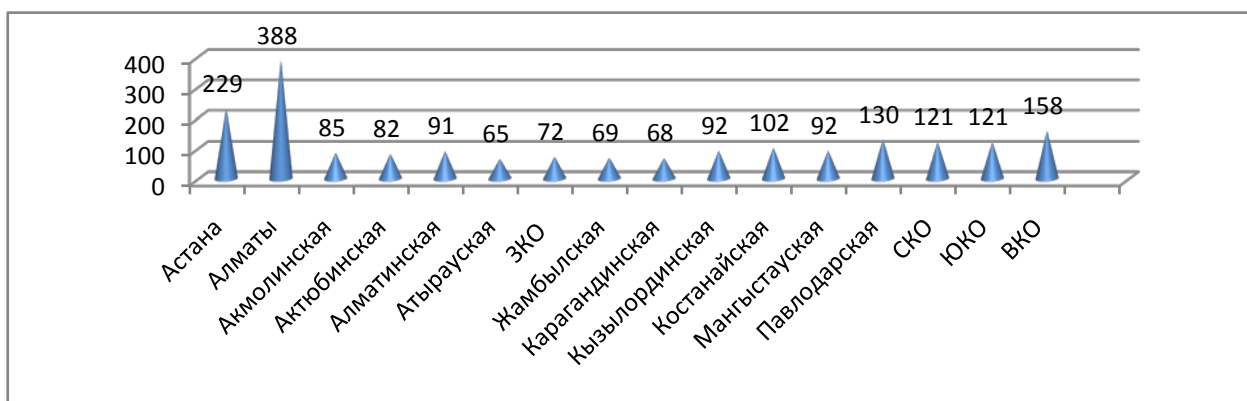
Информация об организации методического семинара была размещена на сайте Национальной академии образования имени И.Алтынсарина nao.kz

Результаты анкетирования среди учащихся и родителей для определения эффективности уровневых учебников и УМК по предмету «Қазақ тілі».

Национальной академией образования имени И. Алтынсарина в качестве одной из форм исследования процесса апробации новых уровневых учебников 11-28 марта 2016 года проведено анкетирование среди учащихся старших классов экспериментальных школ и их родителей.

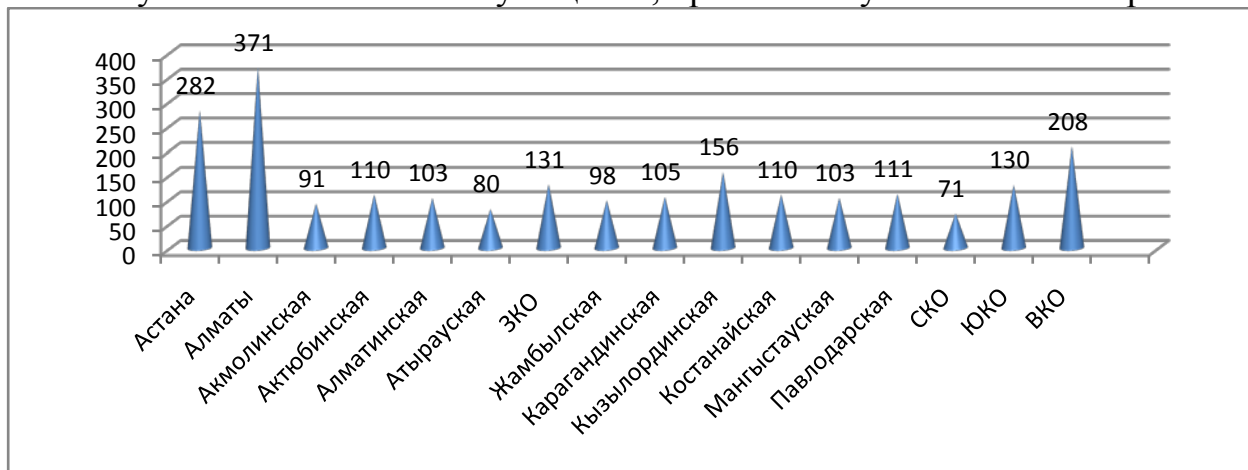
Цель: выявить мнения учащихся и их родителей по использованию уровневых учебников казахского языка. В анкетировании приняли участие родители 41 экспериментальных школ (рисунок-14), учащиеся 9-11 классов 40 школ (кроме школы-сада №26 г. Петропавловск) (рисунок-15).

Рисунок 14 - Количество родителей, принявших участие в анкетировании

Источник: Данные школ, участвующих в эксперименте

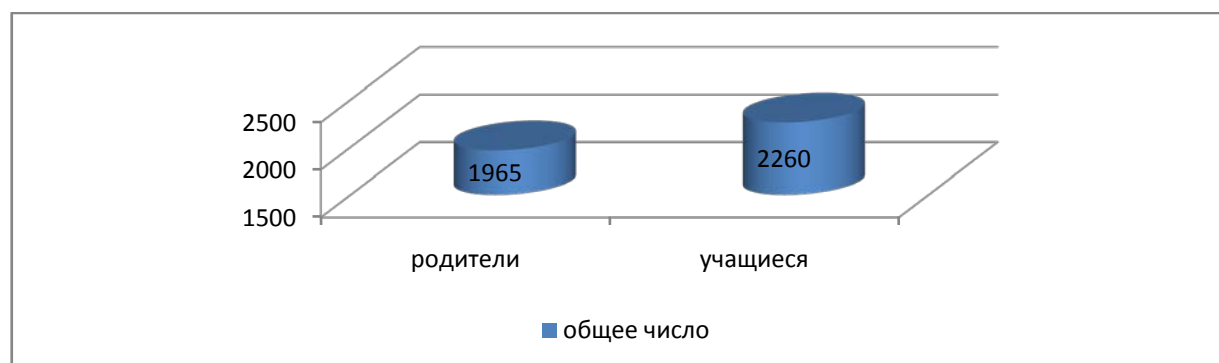
Рисунок 15 - Количество учащихся, принявших участие в анкетировании

Источник: Данные школ, участвующих в эксперименте

Всего в анкетировании приняло участие 1965 родителей и 2260 учащихся, т.е. 20,3% от всего количества учащихся по республике, участвующих в апробации (всего участвует 11 146) ответили на вопросы (рисунок-17).

Рисунок 16 - Количество родителей и учащихся, принявших участие в анкетировании

Источник: Данные школ, участвующих в эксперименте

Анкета для родителей состояла из 10 вопросов, для учащихся - из 11 вопросов. (19,20-табл.).

Таблица 19 - Итоги анкетирования, проведенных с родителями

№	Вопросы анкетирования	Прогнозируемые ответы	Ответ
1	Соответствует ли содержание учебника возрастным особенностям Вашего ребенка?	А) да Э) нет Б) затрудняюсь ответить	А) да – 100 %
2	Понятны ли Вашему ребенку задания, данные в учебнике?	А) да Э) нет Б) затрудняюсь ответить	А) да – 100 %
3	Нравится ли Вам обложка учебника?	А) да Э) нет Б) затрудняюсь ответить	А) да – 100 %
4	Использует ли Ваш ребенок «лексический минимум»	А) да Э) нет Б) затрудняюсь ответить	А) да – 100 %
5	Нравятся ли Вам домашние задания учебника?	А) да Э) нет Б) затрудняюсь ответить	А) да - 80 % Э) нет Б) затрудняюсь ответить - 20 %
6	Какие трудности испытывает Ваш ребенок при выполнении домашнего задания?	А) непоятные задания Э) трудные задания Б) неинтересные задания С) у моего ребенка не бывает трудностей при выполнении домашнего задания	Э) трудные задания - 5 % С) при выполнении домашнего задания мой ребенок не затрудняется -95 %
7	Что Вы хотели бы изменить в учебнике?	А) изменил(а) бы количество и качество рисунков Э) хочу видеть в учебнике интересные задания Б) не нравится обложка учебника	А) изменил(а) бы количество и качество рисунков-59 % Э) хочу видеть в учебнике интересные задания Б) не нравится обложка учебника

Продолжение таблицы 19			
		С) не хочу менять ничего	С) не хочу ничего не менять - 41%
8	Насколько помогает учебник Вашему ребенку в овладении языком?	А) ребенок быстро и легко усваивает язык Ә) материал усваивается трудно	А) ребенок быстро и легко усваивает язык - 75 % Ә) материал усваивается трудно - 25 %
9	Насколько учебник развивает мотивацию Вашего ребенка к учебе?	А) да Ә) нет	А) да – 100 %
10	Развивает ли учебник учебную самостоятельность Вашего ребенка?	А) да Ә) нет Б) затрудняюсь ответить	А) нет – 100 %

Источник: данные Национальной академии имени И.Алтынсарина

Родители приняли активное участие в анкетировании. В ответах анкетирования родители ответили, что учебник на 100 % соответствует возрастным особенностям учащихся, задания, данные в учебнике понятны детям, все учащиеся могут использовать лексический минимум в повседневной жизни. Родители, отвечая на 9,10 вопросы анкеты, отметили, что учебники на 100% мотивируют учащихся на изучение языка, совершенствуют навыки самостоятельного обучения.

Таблица 20 - Итоги результатов анкетирования учащихся

№	Вопросы анкетирования	Прогнозируемый ответ	Ответ
1	Используете ли вы новые учебники?	Использую Поддерживаю Да Нет Ваш ответ	Использую-100% поддерживаю-85,2%
2	Легко ли вы выполняете задания, данные в учебники?	Использую Поддерживаю Да Нет Ваш ответ	да -7 7,5 % нет -1 7,6%
3	Согласны ли вы продолжать обучение по данным учебникам?	Использую Поддерживаю Да Нет Ваш ответ	да - 83,7 % нет - 9,5 %
4	Если у вас будет выбор, будете ли вы выбирать издательство «Көкжиек - Горизонт» ?	Использую Поддерживаю Да Нет Ваш ответ	да - 63 % нет - 4 % не знаю - 33 %
5	Легко ли вы выполняете задания, данные в учебнике?	Использую Поддерживаю Да	да - 89,1 % нет - 10,9 %

		Нет Ваш ответ	
6	Согласны ли вы что в учебнике данные материалы связаны с жизнью?	Использую Поддерживаю Да Нет Ваш ответ	да - 72,2 % нет - 3,2 % иногда - 19,2 %
7	Используете ли вы в общении лексический минимум и материалы из учебника?	Пайдаланамын Қолдаймын Ия Жоқ Сіздің жауабыңыз	да - 73,6 % нет - 5,7 % иногда - 50,9 %
8	Легко ли вы усваиваете лексико-грамматический минимум из учебника?	Использую Поддерживаю Да Нет Ваш ответ	да - 62,7 % нет - 17,6% иногда - 13,1 %
9	Согласны ли вы что рисунки данные в учебнике соответствуют текстам и заданиям учебника?	Использую Поддерживаю Да Нет Ваш ответ	да - 61,5 % нет - 5,5% иногда прослеживается связь - 25,5 %
10	Какой материал учебника тебе интересен: - грамматические задания - задания на понимание - в учебнике данные дополнительные слова, фразы, предложения	Использую Поддерживаю Да Нет Ваш ответ	Грамматические задания- 33,1 % Задания на понимание-22,1 % Слова, фразы, предложения, которые легко запомнить - 22,1 % Всего 13,7 %
11	Какие недостатки заметили в учебнике? - много незнакомых слов - большие по объему тексты	Пайдаланамын Қолдаймын Ия Жоқ Сіздің жауабыңыз	Много незнакомых слов- 12,5 % Тексты большие по объему-15,3% ошибки - 67,4 %

Источник: данные Национальной академии имени И.Алтынсарина

Результаты анкетирования показали, что учебники нравятся учащимся 9-11 классов, разные виды заданий легко выполнимы, интересные тексты понятны по содержанию, лексический минимум используется в повседневной жизни.

On-line анкетирование учителей, участвующих в апробации уровневых учебников по предмету «Қазақ тілі»

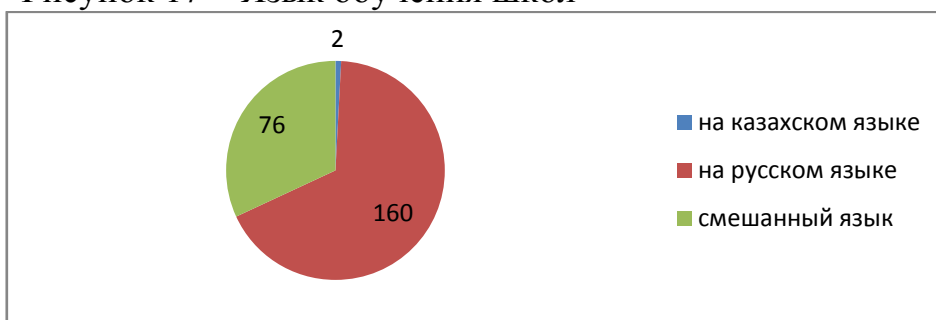
Национальная академия образования имени И. Алтынсарина с 13-23 апреля 2016 года провела On-line анкетирование через официальный сайт nao.kz среди учителей, работающих в экспериментальных классах по уровневым

учебникам «Қазақ тілі» для учащихся 1-11 классов.

Цель On-line анкетирования – получить информацию от учителей об уровне учебных казахского языка.

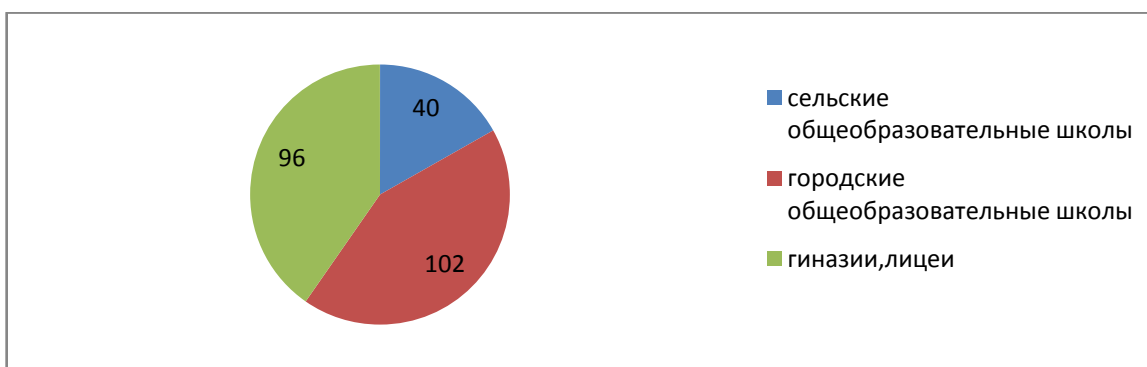
В On-line анкетировании приняли участие 238 (55%) учителей, из 432 работающих в экспериментальных классах. Из них 160 учителей с неказахским языком обучения, 76 учителей из смешанных школ, двое учителей из школ с казахским языком обучения(рис.17,18).

Рисунок 17 - Язык обучения школ

Источник: данные Национальной академии образования имени И.Алтынсарина.

Рисунок 18 - Типы школ, в которых работают учителя

Источник: данные взяты из официального сайта nao.kz

В анкетировании приняли участие учителя в основном из городских школ, а именно: из 102 городских школ, остальные учителя из 40 школ сельской местности. Также было выявлено, что 96 учителей работают в гимназиях и лицеях.

Анкеты были составлены из 10 вопросов, результаты анкетирования были проанализированы (табл.11).

Таблица 21 - Итоги On-line анкетирования учителей

№	Вопросы анкетирования	Прогнозируемые ответы	Ответы
1	В ходе уровня обучения в целях реализации коммуникативно-познавательного компонента было включено пять видов речевой деятельности. Какой вид деятельности из пяти видов, по вашему мнению, способствуют овладению	4. Слушание 2. Говорение 3. Чтение 4. Письмо 5. Общение	0,01% 0,4% 0,09% 0% 0,5% 68%

государственному языку?			
2	Определите степень трудностей практического применения уровневых учебников.	1. Недостаточная подготовка к уроку 2. Не могут избавиться от изжитых педагогических методов 3. Не имеют возможности поделитья опытом, повысить квалификацию	21,6% 31,5% 23,8%
3	В ходе работы с уровневыми учебниками какие способности и навыки смогли развить у учащихся?	1. Через языковую коммуникацию научить говорить 2. Дать возможность самостоятельно осваивать язык 3. Формировать мотивацию к изучению языка	36,4% 1,3% 37%
4	Можно ли определить уровень владения государственным языком через систему заданий, данных в учебнике?	1. Да, качество знаний и успеваемость повысились 2. Нет, качество знаний и успеваемость не повысились или не изменились 3. Качество знаний и успеваемость повысились только у некоторых учащихся	61,2% 0,8% 14,3%
5	Речевая деятельность на уроке реализуется с помощью трех основных подходов. Как вы считаете, какой из них для вас оптимальный?	1. Парная работа 2. Групповая работа 3. Коллективная работа 4. Никакой	19,9% 53% 0,9% 0,1%
6	Способствуют ли уровневы учебники по предмету «Казахский язык» развитию функциональной грамотности учащихся?	1. Да, повысился словарный запас, развивает навыки говорения. 2. Нет, некоторые задания не соответствуют требованиям уровневых заданий. 3. Иногда, так как некоторые задания не соответствуют возрастным особенностям учащихся	70,7% 0,7% 0,9%
7	Как вы думаете, что можно изменить в уровневых учебниках?	1. Изменить иллюстрации по количеству и качеству; 2. Изменить виды заданий, так как они повторяются; 3. Изменить объем и дизайн обложки; 4. Изменить рисунки в учебнике;	22,3% 38% 32% 0,6%
8	Согласны ли Вы с тем, что в уровневых учебниках есть связь грамматических заданий и текстов с реальной жизнью?	1. Соглашусь, есть связь с жизнью. 2. Не соглашусь, не все виды заданий и текстов связаны с повседневной жизнью. 3. Не все, только некоторые задания связаны с повседневной жизнью. 4. Затрудняюсь ответить.	72% 0,3% 18% 0,3%

Источник: данные Национальной академии образования имени И.Алтынсарина.

Таким образом, из ответов учителей на вопросы анкетирования можно сделать вывод о том, что процесс апробации уровневых учебников проходил в нормальном режиме. Следовательно, учебники могут оказывать большое стимулирующее влияние на усвоение языка.

Заключение

Как показывает многовековой опыт истории развития общества, самое сложное явление в структуре общества и государства – это проблема языка.

Язык как основной символ народа играет главную роль в сохранении бытия народа, он является частью духовной культуры, поэтому язык требует к себе бережного и уважительного отношения. Казахский народ, прошедший тернистый путь для сохранения своего народа и земли, религии и языка, придерживается девиза «Судьба языка – судьба будущего поколения, судьба будущего поколения – судьба народа». Поскольку проблема родного языка – это проблема существования того народа, который жил и живет сейчас, взвешивая свое прошлое и настоящее и уверенно смотрит в будущее. Основным мерилom существования народа является вершина, на которую поднят государственный язык, как дух нации.

Государственный язык будучи гимном независимости, укрепляет устои государственности.

Сохранение единства государства как результата правильно проводимой языковой политики на основе Конституции подтверждает святой принцип Ахмета Байтурсынова: «Язык – является мощным инструментом, который может стать причиной как сохранения так и утери нации». Безусловно, язык не дело отдельного человека. И не принадлежность государства. Язык – это достояние народа, душа нации. Проблема языка – проблема нации.

В связи с этим, на сегодняшний день одним из приоритетов ежегодных Посланий Главы государства к народу Казахстана является всестороннее развитие государственного языка, как ключевого объединяющего фактора всех казахстанцев. Поэтому одним из ведущих стратегических направлений политики государства является укрепление статуса государственного языка.

В « Программе развития и функционирования языков в Республике Казахстан на 2011-2020 годы» указано, что через непрерывную модель обучения необходимо разработать и внедрить систему обучения казахскому языку. По этому направлению Программы был подготовлен Стандарт-технология, а также уровневая система обучения казахскому языку в соответствии с Европейской системой уровня владения языками CEFR: элементарный и базовый уровни A1 - A2, средний и выше среднего уровни B1 - B2, продвинутый уровни C1- C2. Этот стандарт-технология был внедрен в государственные общеобязательные стандарты дошкольного, среднего, средне-специального, высшего и послевузовского образования. Другими словами, через модель непрерывного образования программы, стандарт-технология обучения казахскому языку станет обязательной.

Разработанные на основе данного Стандарта уровневые учебники и УМК по предмету «Казахский язык» для 1-11 классов с неказахским языком обучения в 2015-2016 учебном году успешно прошли апробацию.

Список использованной литературы

1. Стандарт непрерывного уровневого обучения государственному языку в системе "детский сад - школа - колледж -вуз". Утвержден МОН РК от 17 ноября 2014года.
2. Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 18 июня 2015 года № 393. «О внесении изменений и дополнений в приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 3 апреля 2013 года №115 «Об утверждении типовых учебных программ по общеобразовательным предметам, курсам по выбору и факультативам для общеобразовательных организаций».
3. Послание Президента Республики Казахстан Н.Назарбаева народу Казахстана. 17 января 2014 г. «Казахстанский путь – 2050: Единая цель, единые интересы, единое будущее».
4. Приказ Министра образования и науки №212 от 24 марта 2016 года «О проведении внешней оценки учебных достижений в организациях общего среднего образования Республики Казахстан в 2016 году».
5. Дошкольное образование Республики Казахстан [Электронный ресурс]: <http://www.edu.gov.kz>.
6. Независимость – основа государственного языка [Электронный ресурс]: <http://el.kz>.
7. Несколько слов о казахском языке [Электронный ресурс]: <http://1referat.kz/til-gylymy-filologiya>

Содержание

Введение.....	45
1. Цели и задачи мониторинга.....	47
2. Инструментарии мониторинга и технологическое оформление.....	48
3. Итоги мониторинга.....	57
Заключение.....	83
Список использованной литературы.....	84

**«Балабақша-мектеп-колледж-жоғарғы оқу орны» жүйесіндегі мемлекеттік
тілді деңгейлік үздіксіз оқыту стандартын пайдалану мониторингі**
Талдамалық анықтама

**Мониторинг применения Стандарта непрерывного уровневого обучения
государственному языку в системе «детский сад-школа-колледж-вуз»**
Аналитическая справка

Басуға 27. 06.2016. қол қойылды. Пішімі 60×84 1/16.
Қағазы офсеттік. Офсеттік басылыс.
Қаріп түрі «Times New Roman». Шартты баспа табағы 4.

Подписано в печать 27. 06.2016. Формат 60×84 1/16.
Бумага офсетная. Печать офсетная.
Шрифт Times New Roman. Усл. п.л. 4.

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі
«Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы» РМҚК
010000, Астана қ., Орынбор көшесі 4, «Алтын Орда» БО, 15-қабат.

Министерство образования и науки Республики Казахстан
Национальная академия образования им. Ы.Алтынсарина
010000, г. Астана, ул. Орынбор, 4, БЦ«Алтын Орда»